

Armada Foods

Bakliyat ve hububat
pazar analizi

Nisan 2024

Önemli not

Bu rapor ("Rapor"), Deloitte Danışmanlık A.Ş. ("Deloitte") tarafından Armada Gıda Tic. San. A.Ş. ("Armada Foods") için aşağıda belirtilen kapsam ve kapsam sınırlamaları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Rapor, yalnızca Armada Foods'un faaliyet gösterdiği bakliyat ve hububat pazarının analiz edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Rapor, farklı bir amaç ya da farklı bir içerikte kullanılamaz ve raporun içeriği ya da bu rapora dayalı olarak karar alma, üçüncü taraflara raporlama gibi işlemler de dahil olmak üzere yapılabilecek herhangi bir işlem hakkında Deloitte'un hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Rapor, Armada Foods ve Deloitte arasında imzalanan sözleşmenin esaslarına dayanarak, yalnızca Armada Foods'un kullanımı için hazırlanmıştır. Rapor ve/veya Rapor'un herhangi bir içeriği hakkında, Armada Foods dışında herhangi bir üçüncü taraf ya da taraflara karşı Deloitte sorumluluk, yükümlülük ve görev kabul etmemektedir.

Rapor'da yer alan bilgilerin dayandığı verilerin büyük bölümü kamuya açık kaynaklardan elde edilmiş olan masabaşı araştırmalara, Armada Foods iç verilerine ve Deloitte geçmiş deneyimine dayanmaktadır. Rapor'un uygun bölümlerinde ilgili referanslar verilmiştir. Deloitte söz konusu bilgilerin doğruluğu ve bütünlüğüne ilişkin hiçbir sorumluluk kabul etmemekte olup, doğrulama imkanı olmaksızın söz konusu bilgilerin doğruluğuna ve bütünlüğüne güvenmiştir. Ayrıca, Rapor'da yer alan analizlerden elde edilen sonuçlar Rapor'un yazım tarihinde mevcut olan bilgilere dayalı olup, sonraki dönemlerde yapılacak değerlendirmeler için dayanak teşkil etmemektedir.

Deloitte veya Armada Foods tarafından ya da onlar adına bunların ortakları, çalışanları, acenteleri ya da herhangi bir başka kişi tarafından Rapor'da veya erişime açılan sözlü açıklamalarda yer alan bilgilerin tamlığı, kesinliği veya doğruluğu hakkında açık ya da zımni hiçbir beyan ya da garanti verilmemektedir ve Rapor'a ilişkin hiçbir sorumluluk ya da yükümlülük kabul edilmeyecektir.

Rapor'a ait fikri mülkiyet ve diğer mülkiyet hakları Deloitte ve/veya Armada Foods'a aittir ve bu Rapor'a ilişkin tüm haklar, açıkça temin edilmediği sürece saklıdır.

Rapor sadece bilgi amaçlı olup, finansal veya diğer profesyonel tavsiyede bulunmaya yönelik değildir. Bilhassa, Rapor herhangi bir yatırım, iştirak, çıkış kararına veya Rapor'da değinilen piyasa ve şirketlerin kullanımına dayanak teşkil etmemektedir. Hem Deloitte hem de Armada Foods, Rapor'un ve içeriğinin kullanılmasından (veya kullanılmamasından) ve Rapor'un ve içeriğinin kullanılmasına (veya kullanılmamasına) bağlı alınan eylem ve kararlardan kaynaklanan hiçbir yükümlülüğü kabul etmeyecektir.

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

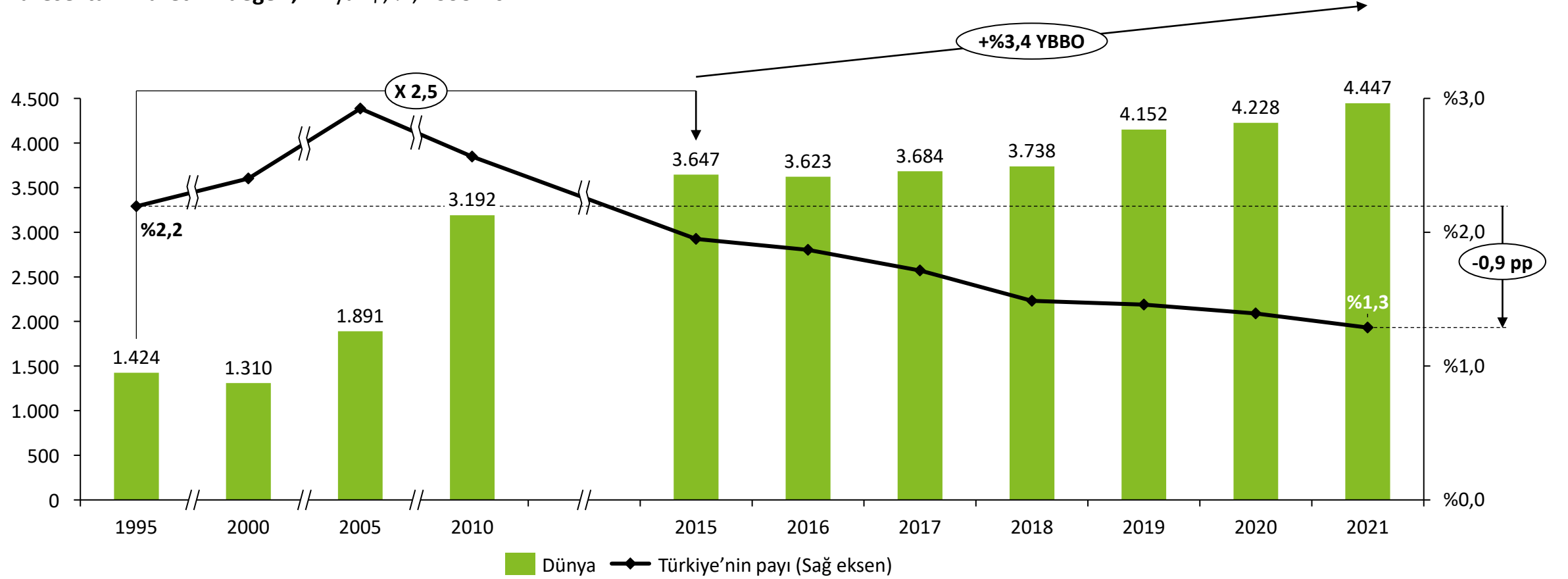
Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Küresel gıda ürünleri pazarına genel bakış

Küresel gıda ürünleri imalatı, dünyada artan nüfus, artan tüketim alışkanlıkları ve küreselleşme gibi faktörler nedeniyle büyümeye devam ederken Türkiye'nin toplam tarım üretimi değerinden aldığı pay geçtiğimiz yıllarda az da olsa küçülmüştür.

Küresel tarım üretimi değeri, milyar \$, %, 1995-2021

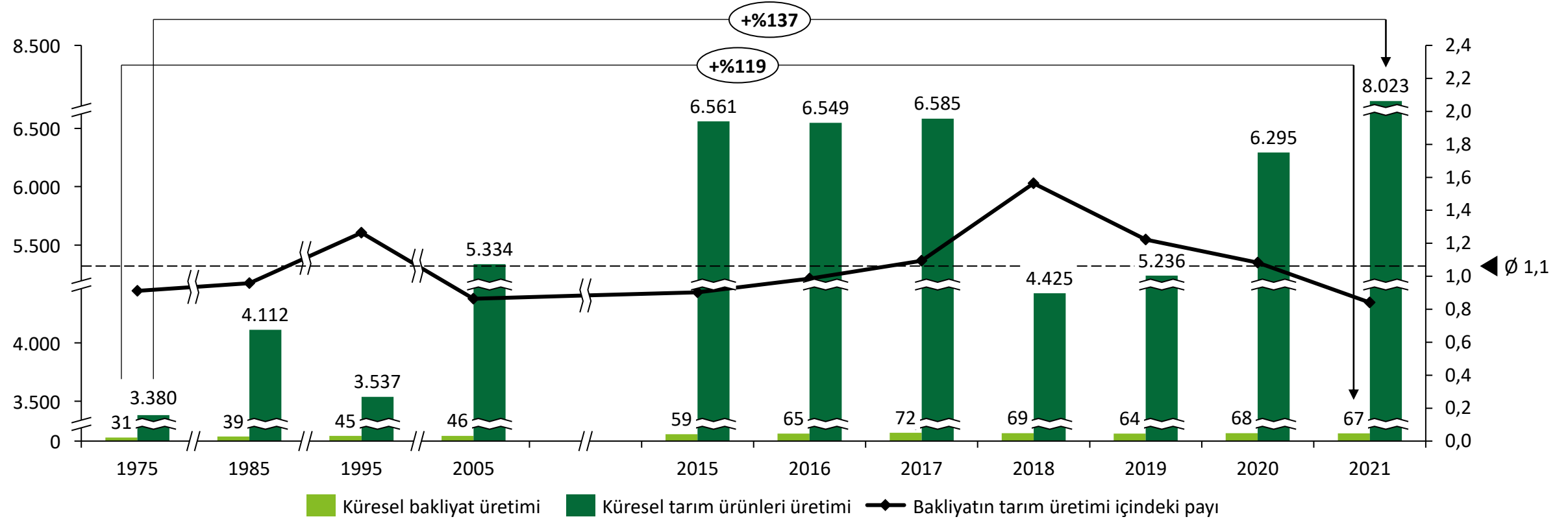
Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

pp: Yüzde puan değişimi

Küresel bakliyat ürünleri üretimi

Küresel tarım üretiminine kıyasla, bakliyatlar, tarım üretiminin ortalamada yaklaşık %1,1'ini oluşturmaktadır.

Küresel bakliyat ve tarım üretimi miktarı, milyon ton, %, 1975-2021

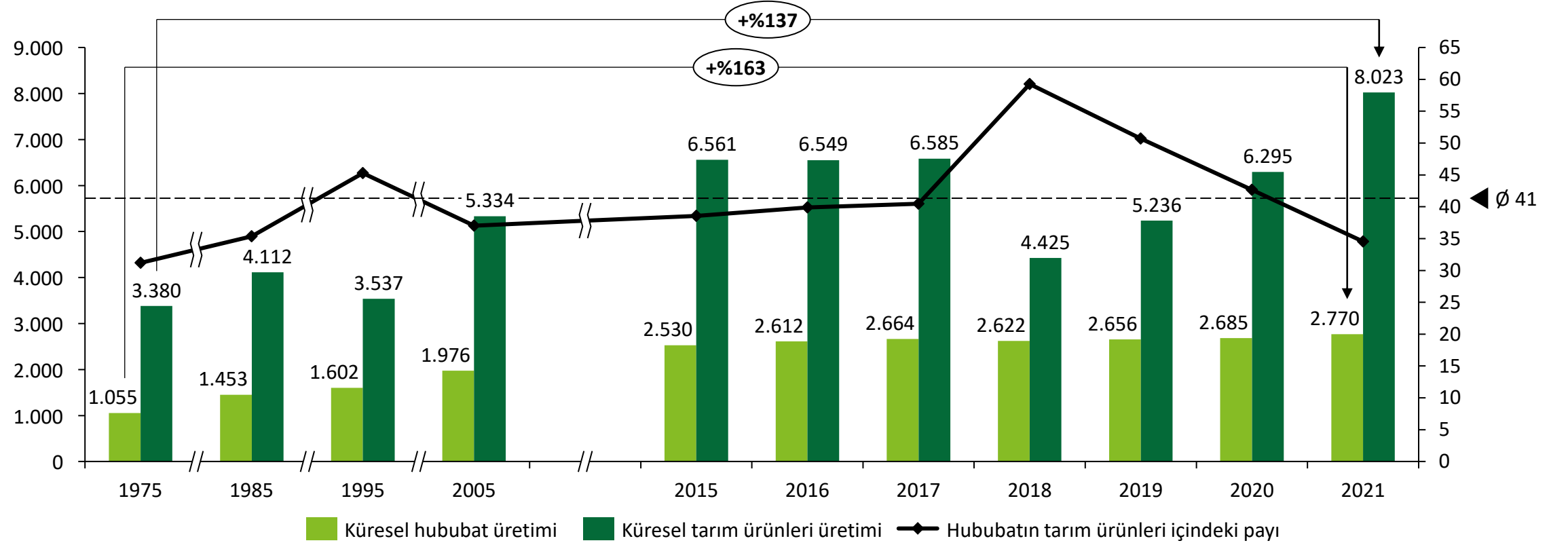
Kaynak: FAO, OECD, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel hububat ürünleri üretimi

Küresel tarım üretiminin en büyük kategorisi olan hububatlar, tarım üretiminin ortalamada yaklaşık %41'lik bir payını oluşturmaktadır.

Küresel hububat ve tarımsal ürünlerin üretimi miktarı, milyon ton, %, 1975-2021

Kaynak: FAO, OECD, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

- Mercimek
- Nohut
- Fasulye
- Bezelye

Hububat ürünleri pazarı

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Seçili bakliyat ürünlerine genel bakış

Mercimek, nohut, fasulye ve bezelye gibi baklagiller (Bakliyatlar), yüksek protein ve lif içeriğiyle besleyici gıdalardır ve zengin besin değerleri ile sürdürülebilir bir gelecek için insan beslenmesinde önemli bir yere sahiplerdir.

Seçili bakliyatların temel besin değerleri

Kırmızı mercimek

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

- Kalori: 170 kcal
- Karbonhidrat: 28g
- Lif: 5g
- Yağ: 0g
- Protein: 12g

Yeşil mercimek

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

- Kalori: 115 kcal
- Karbonhidrat: 20g
- Lif: 8g
- Yağ: <0,5g
- Protein: 9g

Nohut

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

- Kalori: 130 kcal
- Karbonhidrat: 23g
- Lif: 6g
- Yağ: 2g
- Protein: 7g

Kuru fasulye

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

- Kalori: 110 kcal
- Karbonhidrat: 20g
- Lif: 7g
- Yağ: 0,5g
- Protein: 8g

Siyah fasulye

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

- Kalori: 110 kcal
- Karbonhidrat: 20g
- Lif: 8g
- Yağ: 0,5g
- Protein: 8g

Bezelye

Yarım fincan pişmiş porsiyon* için besin değerleri:

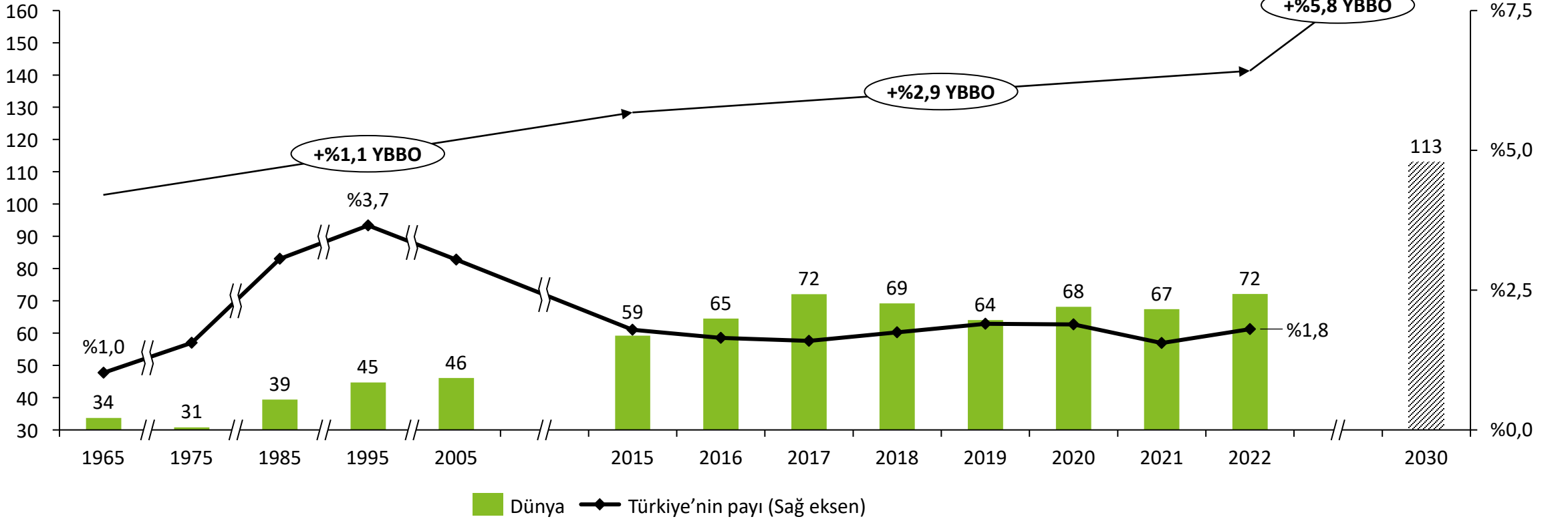
- Kalori: 115 kcal
- Karbonhidrat: 21g
- Lif: 8g
- Yağ: <0,5g
- Protein: 8g

Bakliyat pazarının yıllar içinde gelişimi

Küresel bakliyat üretimi yıllar içinde büyümesini sürdürürken üretimde yaşanan büyüme hızı artış eğilimindedir. Türkiye'nin küresel bakliyat pazarındaki payı 1990'larda artsa da ilerleyen yıllarda tekrar %1,8 seviyelerine dönmüştür.

Küresel bakliyat üretimi miktarı, milyon ton, %, 1965-2030

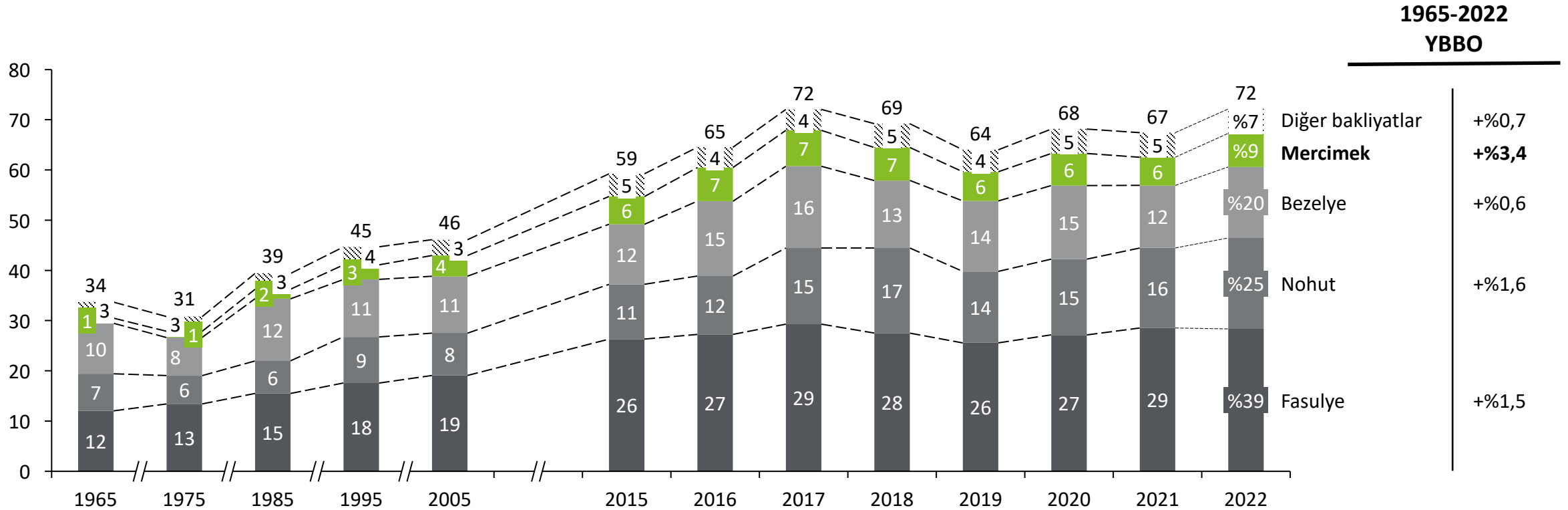
Artması beklenen devlet destekleri, bakliyatların birer vegan protein kaynağı olması ve tüketicilerin bu tür gıdalara yönelim eğilimi ve atıştırmalık yiyecek pazarındaki gelişmeler ile küresel bakliyat üretiminin büyüme hızının artması beklenmektedir.

Kategori bazında bakliyat pazarının gelişimi

Bakliyatlar arasında Armada Foods'un odaklandığı fasulye, nohut, bezelye ve mercimek 2022 yılında toplam bakliyat üretiminin %93'ünü oluşturmuştur ve Mercimek kategorisi üretim artış hızı en yüksek bakliyat olarak öne çıkmaktadır.

Kategori bazında bakliyat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

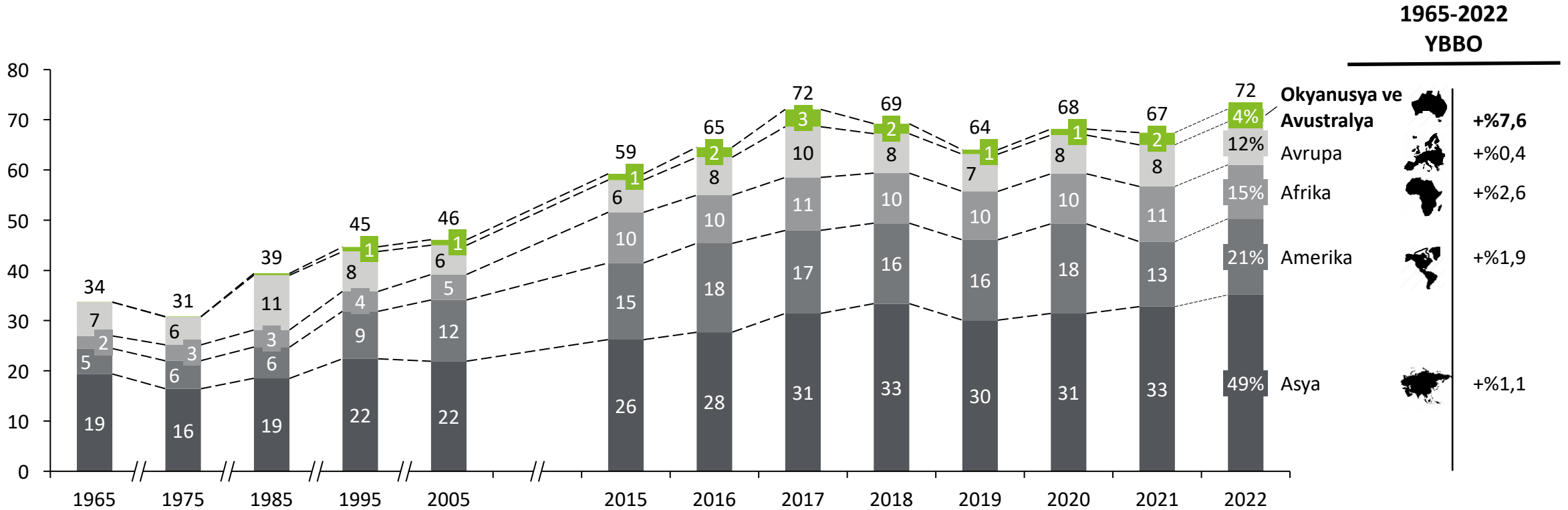

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

Bakliyat üretimin bölgesel dağılımı

Bakliyatlar dünyanın hemen her bölgesinde üretilirken, Asya ve Amerika birlikte küresel üretimin yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Üretim artış hızı en yüksek bölge ise Okyanusya ve Avustralya'dır.

Bölge bazında bakliyat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

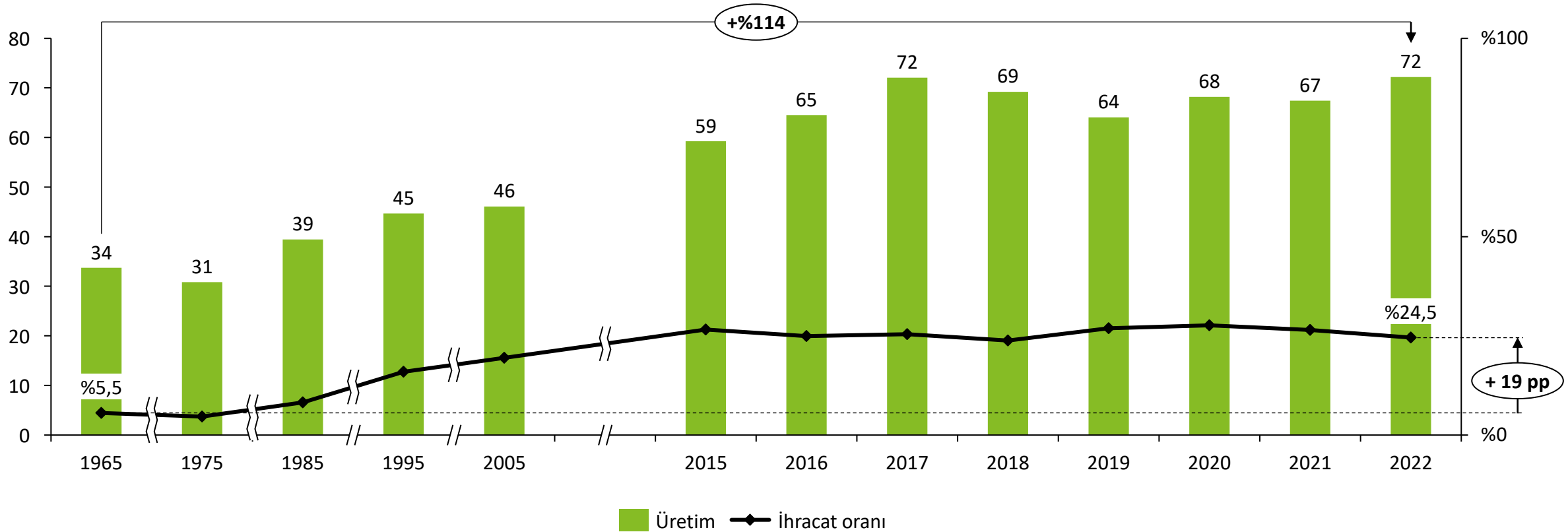

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

Küresel bakliyat üretimi ve ihracat oranı

Küreselleşme ve ihracat lojistiğinin kolaylaşması ile beraber 1965-2022 yılları arasında bakliyat üretiminin ihracat oranı %10 seviyelerinden %25 seviyesine yükselmiştir. Üretilen bakliyatın çeyreğine yakını üretim yerinden farklı ülkelere ihraç edilmektedir.

Küresel bakliyat üretim miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

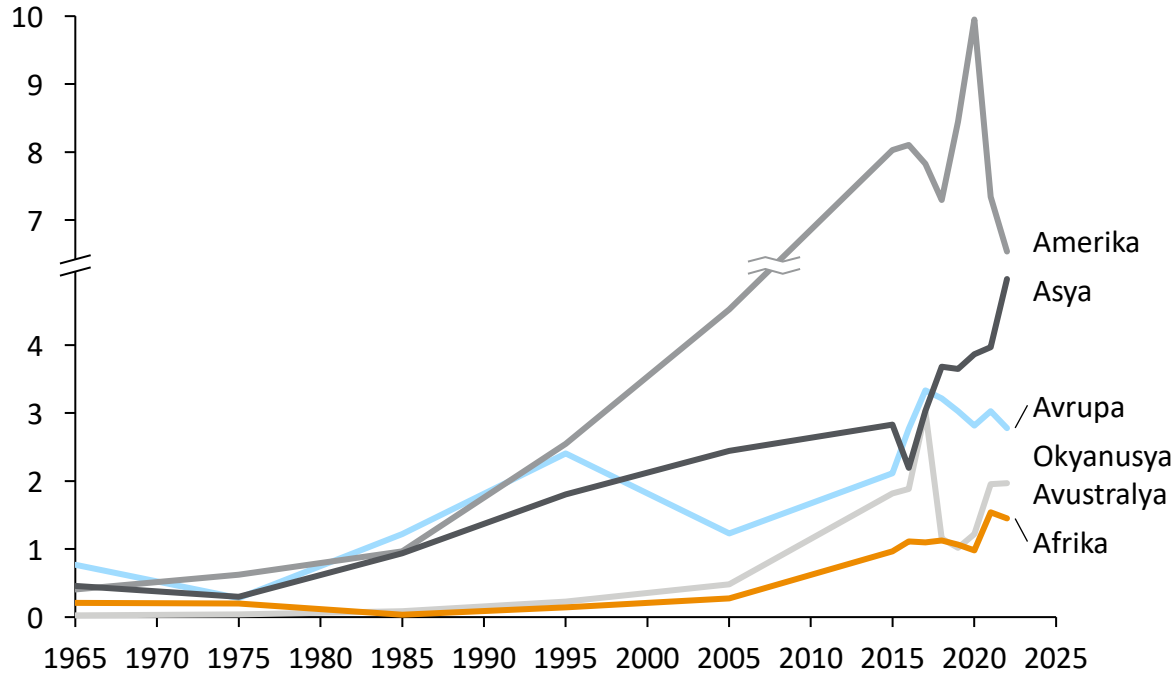

Kaynak: FAO, Deloitte analizi pp: Yüzde puan değişimi

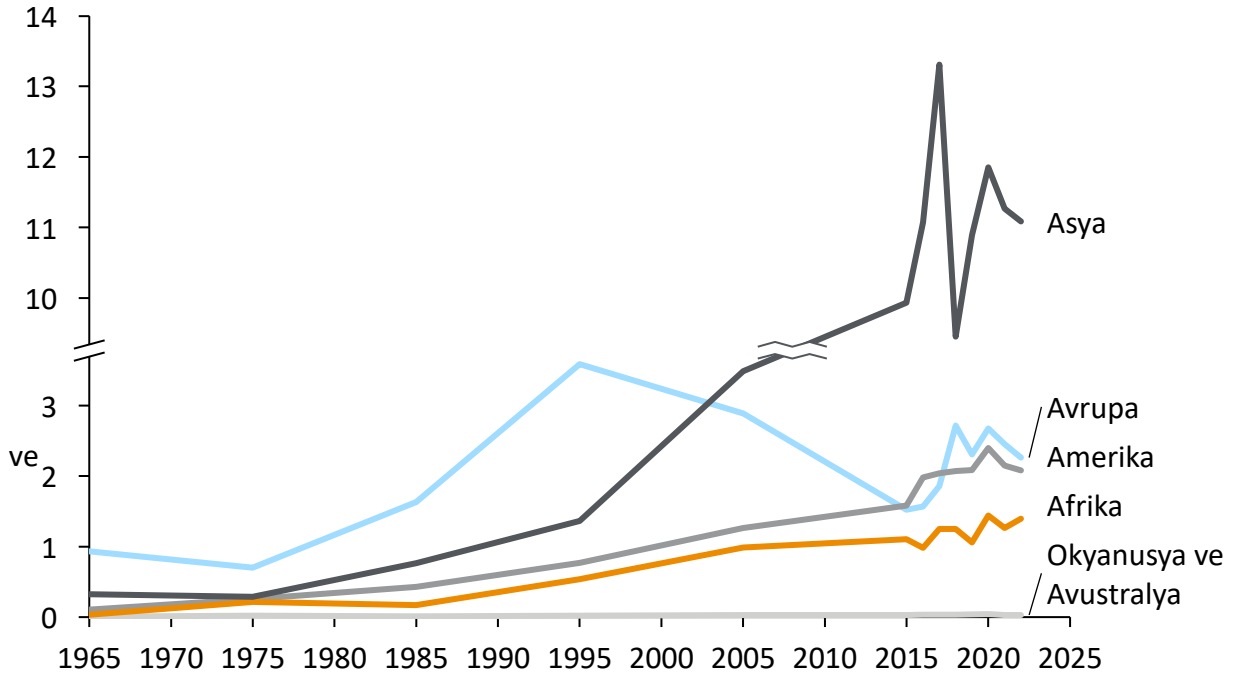
Bölgelerin bakliyat ihracat ve ithalatı

Amerika bölgesi bakliyat ihracatının çoğunluğunu oluştururken, ithalat değerlerinde ise Asya bölgesi toplam ithalatın %70'ine yakın paya sahiptir.

Küresel bakliyat ihracat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

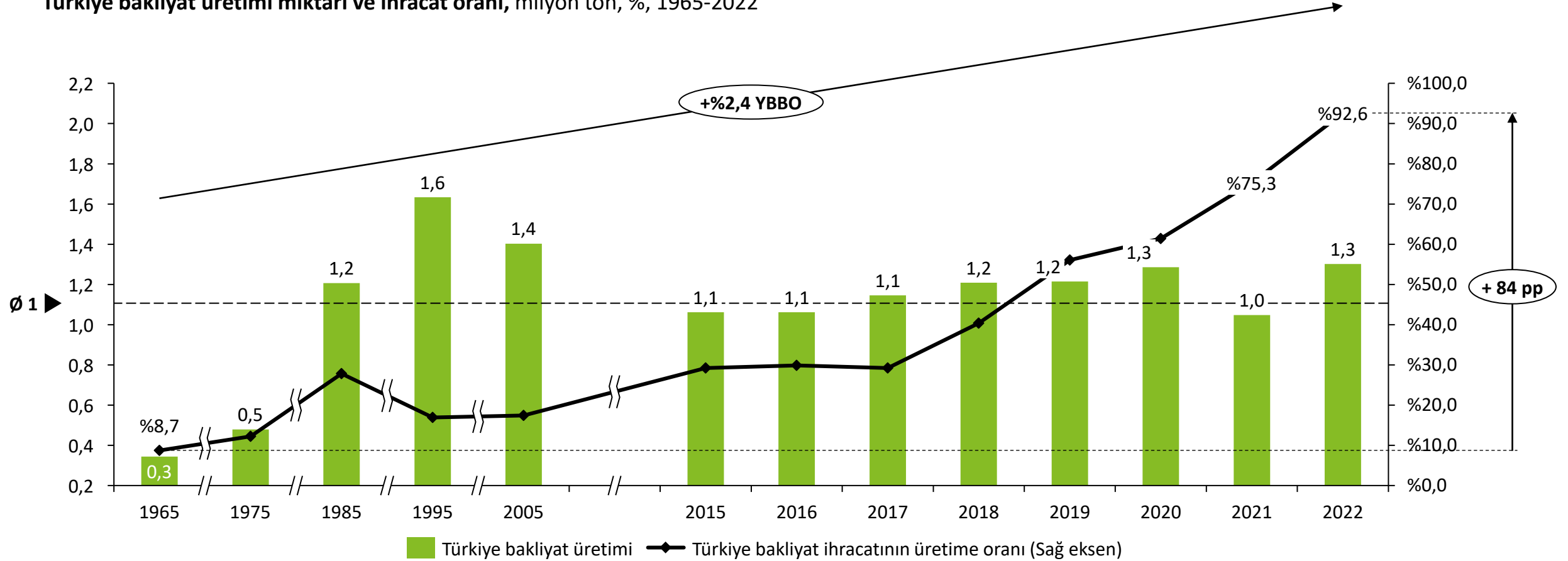
Küresel bakliyat ithalat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

Türkiye'nin bakliyat üretimi ve ihracatı

1965 yılından günümüze Türkiye'de yıllık ortalama 1,3 milyon ton seviyesinde bakliyat üretilirken ihracatı yapılan bakliyat oranı %8,7 seviyelerinden %93 seviyesine yükselmiştir. Bu oranın yüksekliğinde bakliyatların yurt dışı pazarından ithal edilip, işlenip, ihraç edilmesi büyük rol oynamaktadır.

Türkiye bakliyat üretimi miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

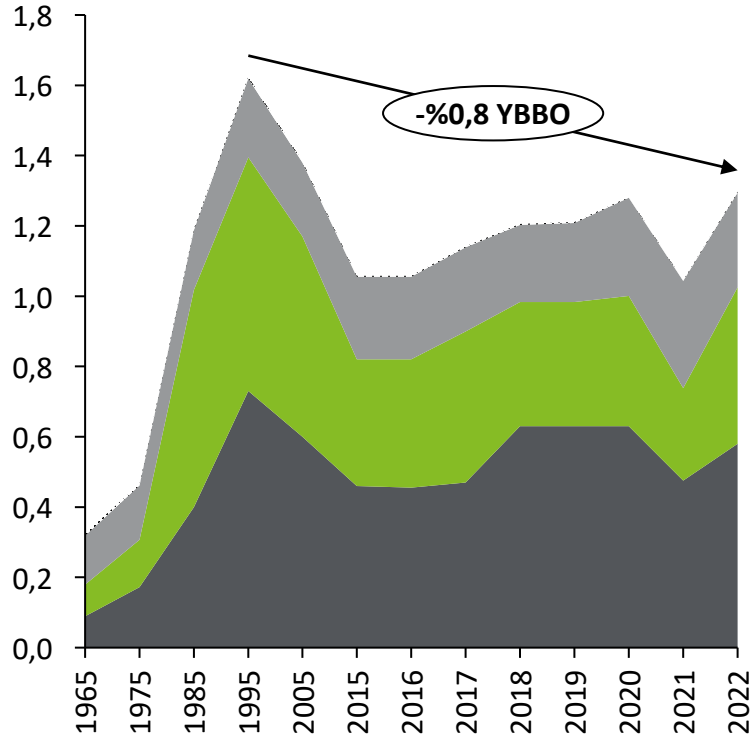
YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

pp: Yüzde puan değişimi

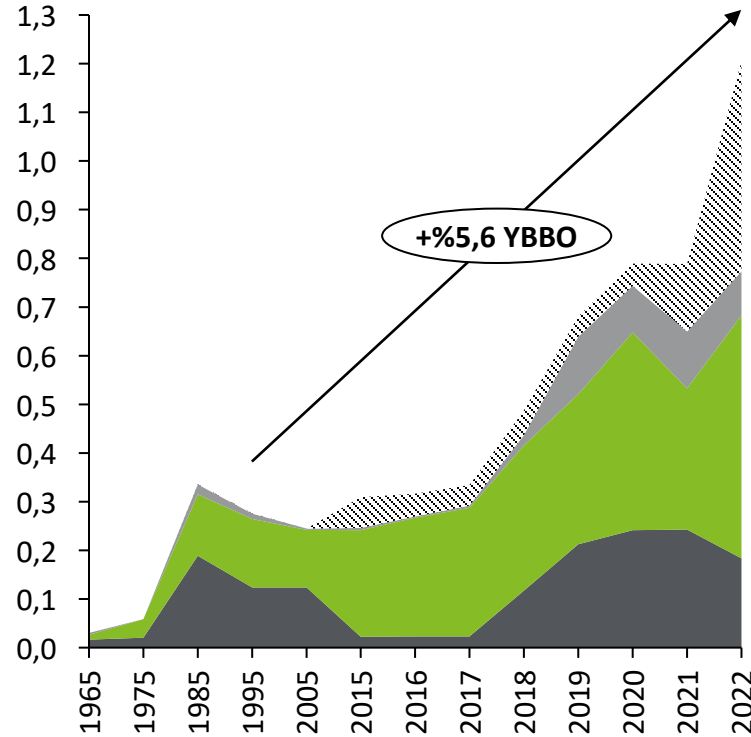
Türkiye'nin bakliyat üretimi ve ticareti

1990'lı yıllardan sonra Türkiye'de bakliyat üretiminin biraz daralmasına karşın ihracat artış göstermiştir. Bu yükselişin sebebi ithal edilen bakliyat ürünlerinin ülkemizde işlenip ihraç edilmesi olmuştur.

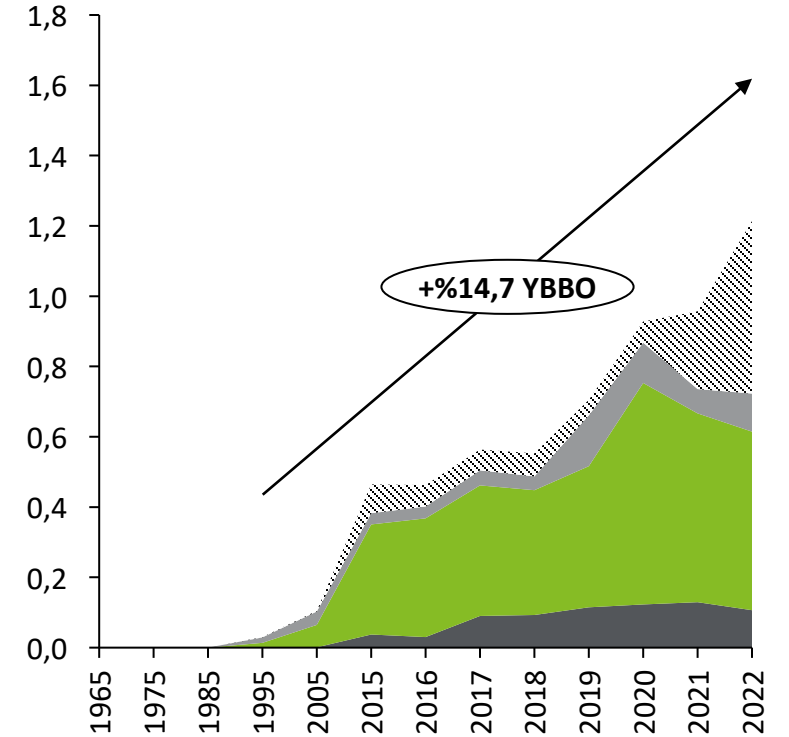
Türkiye'nin bakliyat üretimi, milyon ton

Türkiye'nin bakliyat ihracatı, milyon ton

Türkiye'nin bakliyat ithalatı, milyon ton

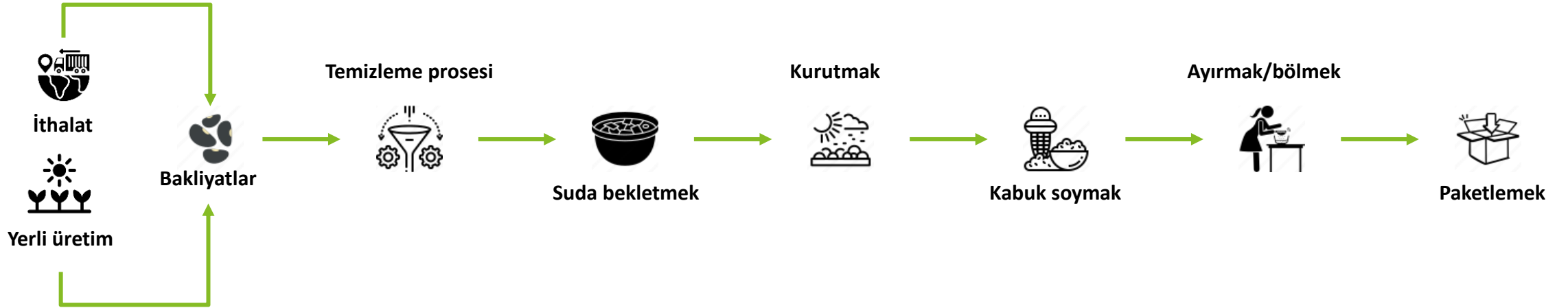

■ Nohut ■ Mercimek ■ Fasulye ▨ Bezelye

Türkiye ve bakliyat işleme süreci

Türkiye’de bakliyat ürünlerinin işlenmesi pazarı büyüme eğilimindedir ve temelde yurt dışında üretilen ürünler ithal edilip, işlenip, yurt içi ve yurt dışı pazarlarda piyasaya sunulmaktadır.

Üst seviye bakliyat işleme süreci

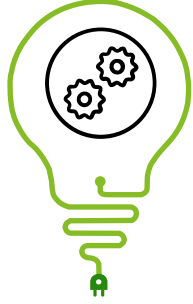

- Bakliyat işleme, bakliyatların tüketim için uygun hale getirilmesi sürecini içermektedir. Bu süreç genellikle; **temizleme, kalibre etme, ayıklama ve paketleme** ana aşamalarını içermektedir.
- Türkiye, dünya genelinde bakliyat üretiminde önemli bir yere sahiptir. Buna karşın Türkiye'de yetişen kırmızı mercimek, nohut gibi ürünlerin işlenip dünyaya satılması ile birlikte bu ürünlerin Kanada, Avustralya, Rusya **gibi ülkelerden alınıp Türkiye'de işlenip dünyaya tekrar satılması söz konusu olmuştur**. Coğrafi konum Türkiye'nin bakliyat ithalatında ve ihracatında önemli avantaj sağlamaktadır.

Bakliyat ürünleri için “Dahilde İşleme Rejimi” kullanımı

Dahilde işleme rejimi bakliyat ürünleri kapsamında ticaret faaliyetleri yürüten şirketleri ve ülke re-export'unu desteklemektedir.

Tanımı

- Türkiye'de bakliyat **dahilde işleme süreci**, ülkeye dışarıdan getirilen ham bakliyatın Türkiye'de işlenerek tekrar **ihraç edilmesini** kapsamaktadır.
- Bu süreç, Türkiye'nin **dış ticaret politikalarını desteklemek, ekonomik büyümeyi teşvik etmek ve istihdamı artırmak** amacıyla kullanılan bir **ticaret stratejisidir**.

Faydaları

- İthalatta gümrük vergisi, **KDV, ÖTV ile diğer vergi ve fonlardan muafiyet** sağlanır.
- **Vergi, resim ve harç istisnası, KKDF istisnası** sağlanır.
- **Ticaret politikası önlemlerine tabi olunmaması** sağlanır.
- **KDV'de Tecil-Terkin sistemi çerçevesinde yurt içi alım** gerçekleştirilebilir.
- **İhracat dışında yurt içi satış ve teslimleri** de gerçekleştirilebilir.
- **İthalatta alınması gereken vergilere ilişkin teminat indirimi** sağlanabilir.

Bakliyatlar özelinde Dahilde İşleme Rejimi

- Bakliyat ürünlerinin dahilde işlenmesi, tarım ürünleri arasında öne çıkan **bakliyat türlerinin işlenerek daha değerli ve tüketici dostu ürünlere dönüştürülmesini** ifade etmektedir.
- İşlenmiş bakliyat ürünleri arasında **kuru fasulye, mercimek, nohut** gibi yaygın olarak tüketilen gıdalar bulunmaktadır.
- Süreç, **tarım sektöründen gelen hammaddelerin ekonomik değerini artırarak üretici ve işleme sektörü arasında bir köprü görevi görür**.
- Rejim, gıda endüstrisinde **bakliyat unu, bakliyat konserveleri, hazır bakliyat** karışımları gibi **çeşitli ürünlerin üretilmesine** olanak tanır.

Bakliyat ürünlerinin re-export edilmesi

Türkiye mevcut bakliyat üretimin yanı sıra ithal edilen ürünlerin işlenip tekrar ihraç edilmesi kapsamında Dünya'nın önde gelen ülkeleri arasında yer almaktadır.

01

DİR (dahilde işleme rejimi) kapsamında özellikle kırmızı mercimek gibi bakliyat ürünleri başta **Kanada olmak üzere Kazakistan, Avustralya ve Rusya gibi ülkelerden** ithal edilip işlenerek yeniden ihraç edilmektedir.

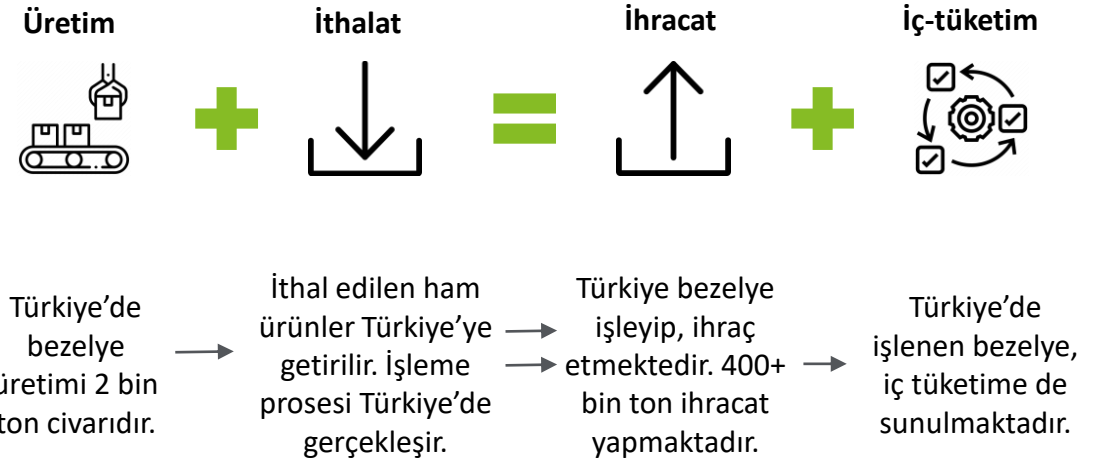
02

Irak, Sudan, Almanya ve Mısır ihracat pazarımızın yüzde 77'sini oluşturmaktadır. Ülkemizin 2023 yılı ilk altı aylık döneminde gerçekleştirdiği bakliyat ihracatının yüzde 37'sini ise kuru bezelye oluşturmaktadır. Dış ticarete sürekli arayış içinde olan firmalarımız, 2011 yılından bu yana kuru bezelye ticaretine yönelmeye başlamışlardır. Burada Türkiye lojistik ve coğrafik avantajını kullanmaktadır.

03

Firmalar, ülkemizde üretimi çok düşük olan **kuru bezelyeyi** yüzde 73'ü Rusya'dan olmak üzere Ukrayna, Kanada ve ABD gibi ülkelerden **ithal ederek, işleyip** yeniden yurt dışına **ihraç etmektedirler. Irak başta olmak üzere Yemen, Kenya, Togo ve Sri Lanka en önemli kuru bezelye ihracat pazarlarımızdır.**

Örnek: Bezelye ürününün işlenip ihracatının gerçekleştirilmesi

Bakliyat sektöründe eğilimler

Bakliyat sektörünün önemli kategorilerinden olan mercimek, nohut, fasulye ve bezelye ürünlerinde geçtiğimiz dönemde belirli dönüşümler yaşanmıştır.

Mercimek kategorisinde büyük ölçekli üretime kayış yaşanmakta olup ihracat ana odak haline gelmiştir

- Mercimek üretimi, şu anda küresel mercimek üretiminin %65'ini oluşturan Kanada ve Avustralya'ya doğru kaymıştır.
- Her iki ülkede de yüksek verim üreten, büyük ölçekli, sermaye yoğun mercimek çiftlikleri bulunmaktadır.
- Günümüzde mercimek öncelikle ihracat amacıyla yetiştirilmektedir. Halihazırda Kanada üretiminin %77'sini, Avustralya ise %82'sini ihraç etmektedir.

Nohutun üretim modeli değişim yaşamıştır.

- Nohutun ortalama küresel verimi 1990'lardan bu yana %30'un üzerinde artmıştır.
- Bu verim artışının nedenleri arasında; zararlılara ve hastalıklara karşı daha dayanıklı yeni çeşitlerin geliştirilmesi, gelişmiş ürün yönetimi uygulamalarının kullanılması ve nohut ekiminin yeni alanlara yayılması gibi etkenler bulunmaktadır.
- Değişimlerin sonucunda nohut hem gıda tüketiminde hem de ihracatta daha önemli bir ürün haline gelmiştir.

Fasulyede araştırma ve geliştirme faaliyetleri hız kazanmıştır.

- Brezilya, Hindistan, Çin ve Avustralya'daki ulusal kurumların çabaları ve CIAT (The International Center for Tropical Agriculture) sayesinde fasulye üretiminde önemli artış sağlanmıştır.
- Araştırmada atılımlar: Kuru fasulye ve börülce araştırmalarının saha uygulamasında başarılı oldu ve bu ülkeler üretimlerine bu başarıyı yansıttı.

Bezelye üretimi daha çok hayvan yemi odaklı bir dönüşüm yaşamaktadır.

- Bezelye hem gıda hem de hayvan yemi olarak üretilen serin mevsim baklagillerinden biridir.
- Küresel kuru bezelye üretimi son yirmi yılda önemli ölçüde azalmıştır. Bu düşüş, hayvan yemi olarak kuru bezelyeden soya fasulyesine geçişten kaynaklanmaktadır.

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

– **Mercimek**

– Nohut

– Fasulye

– Bezelye

Hububat ürünleri pazarı

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de mercimek üretim ve ticaretine genel bakış

Mercimek küresel boyutta bakliyatlar arasında en büyük üçüncü kategoridir.

Dünya genelinde **mercimek üretim alanları**, 2020 yılında bir **önceki yıla göre %3** artarak **5 milyon hektarlık alanda** gerçekleşmiştir.

Türkiye’de mercimek üretimi incelendiğinde, **2020/21 üretim döneminde kırmızı mercimeğin üretim alanlarının %85’ini ve üretimin %89’unu** oluşturduğu görülmektedir.

Uzun yıllar lider olan **Kanada**, 2020 yılında mercimek **ekim alanlarını %15 artırarak 1,7 milyon hektarla birinci sıraya** yerleşmiştir. **2022 yılında 2. sırada** ama hektar olarak halen 1,7 milyon hektar ekim alanı bulunmaktadır.

Bu dönemde **kırmızı ve yeşil mercimek üretim alanları** bir önceki döneme göre **%12** azalarak **248 bin hektarlık alanda** gerçekleşmiştir. Ancak **üretim miktarı artış göstermiştir.**

Mercimek üretiminde söz sahibi **ülkelerin üretici fiyatlarına** bakıldığında, **en yüksek fiyatın Türkiye’de, en düşük fiyatın ise Kanada’da** olduğu görülmektedir

İhracat azalarak 289 bin ton, ithalat ise artarak 522 bin ton olmuştur.

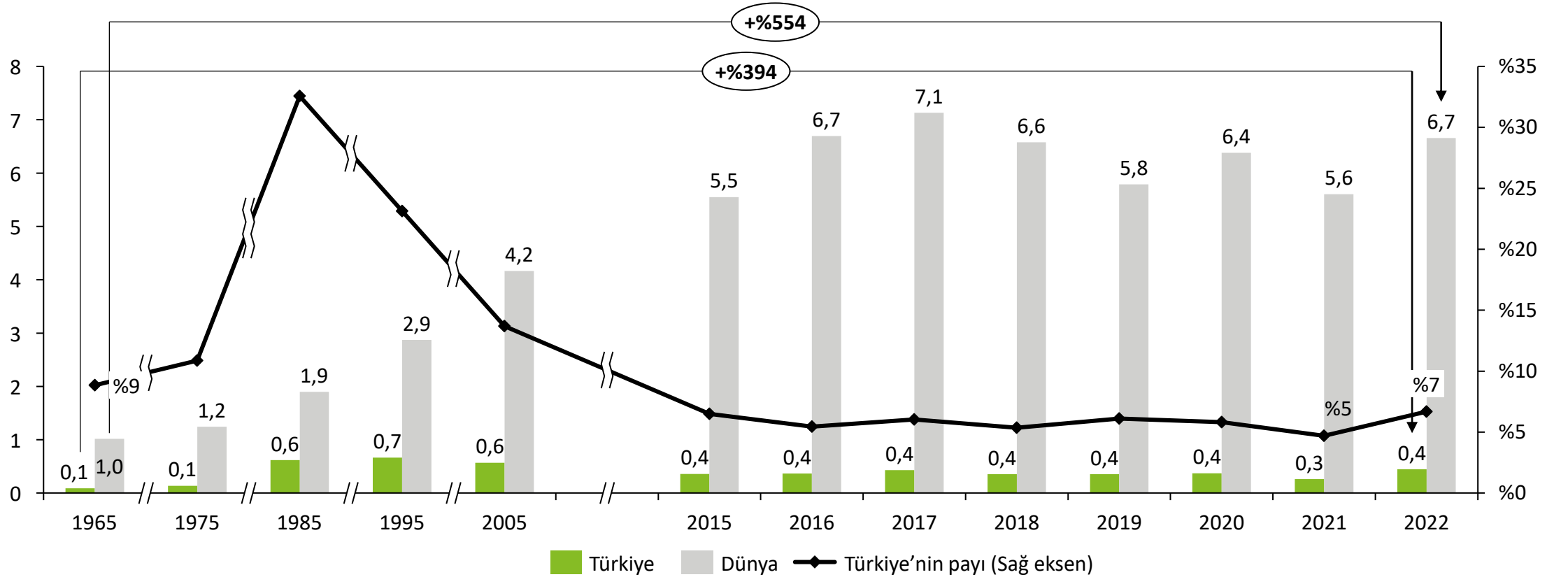
Ülkelere göre **mercimek verimi** FAO verilerine göre incelendiğinde; 2020 yılına göre **üretimde önemli ülkeler içinde yer alan Kanada’nın 168 kg/da** ile **sekizinci sırada, Türkiye’nin 150 kg/da’la onuncu sırada** yer aldığı görülmektedir.

Yurt içi kullanım ise son yıllarda **artış** sağlamıştır.

Mercimek üretimi

2022 yılı itibariyle küresel mercimek üretimi 6,7 milyon tondur ve Türkiye'nin üretim miktarındaki oranı toplam küresel üretim içinde %7 seviyelerindedir.

Küresel mercimek üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

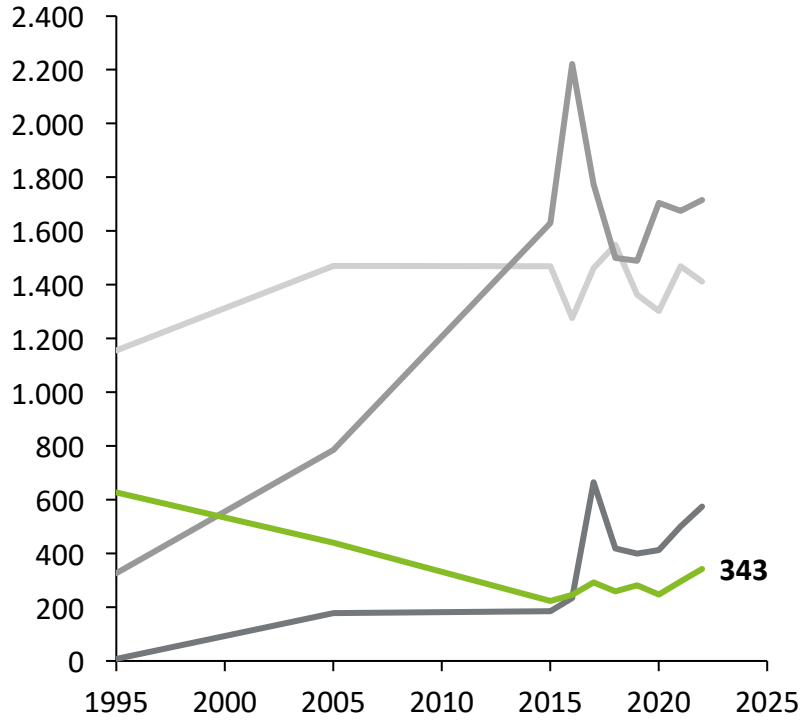
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

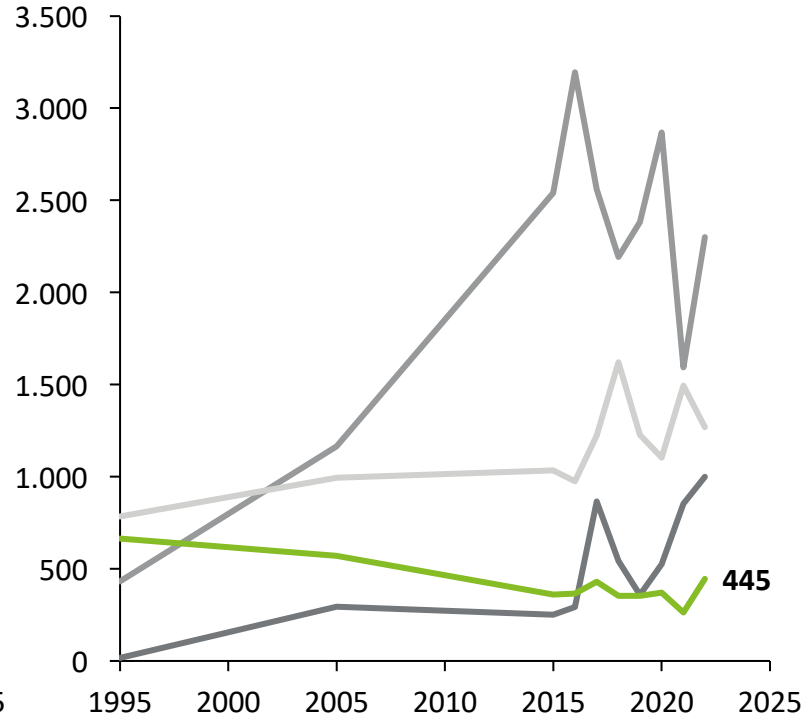
Mercimek üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik

Mercimek hasat edilen alan ve mercimek üretimi açısından öne çıkan ülkeler arasında Hindistan, Kanada, Avustralya ve Türkiye bulunmaktadır.

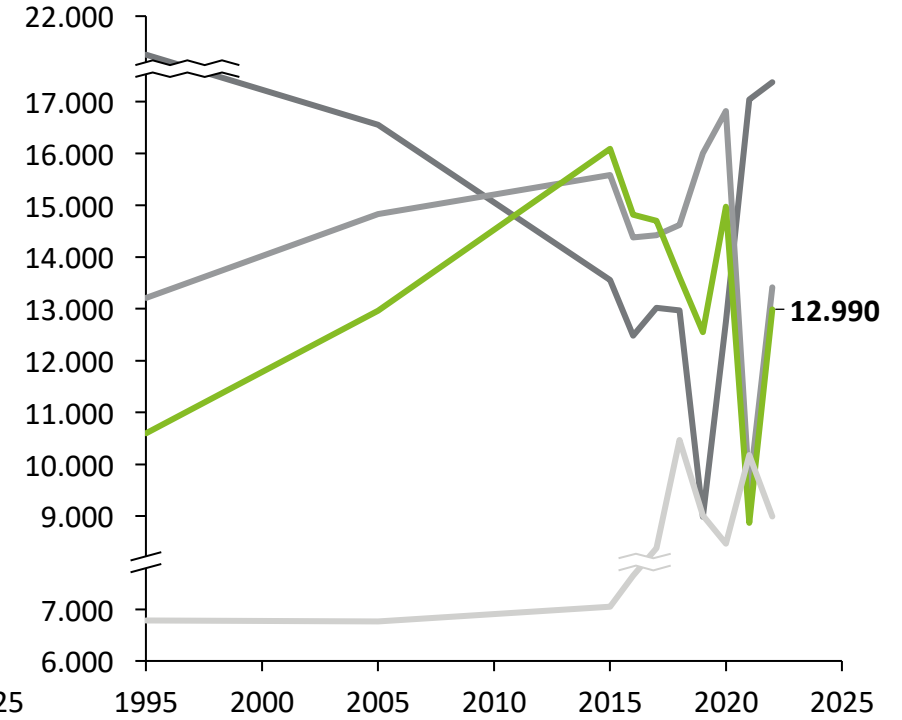
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha , 1995-2022

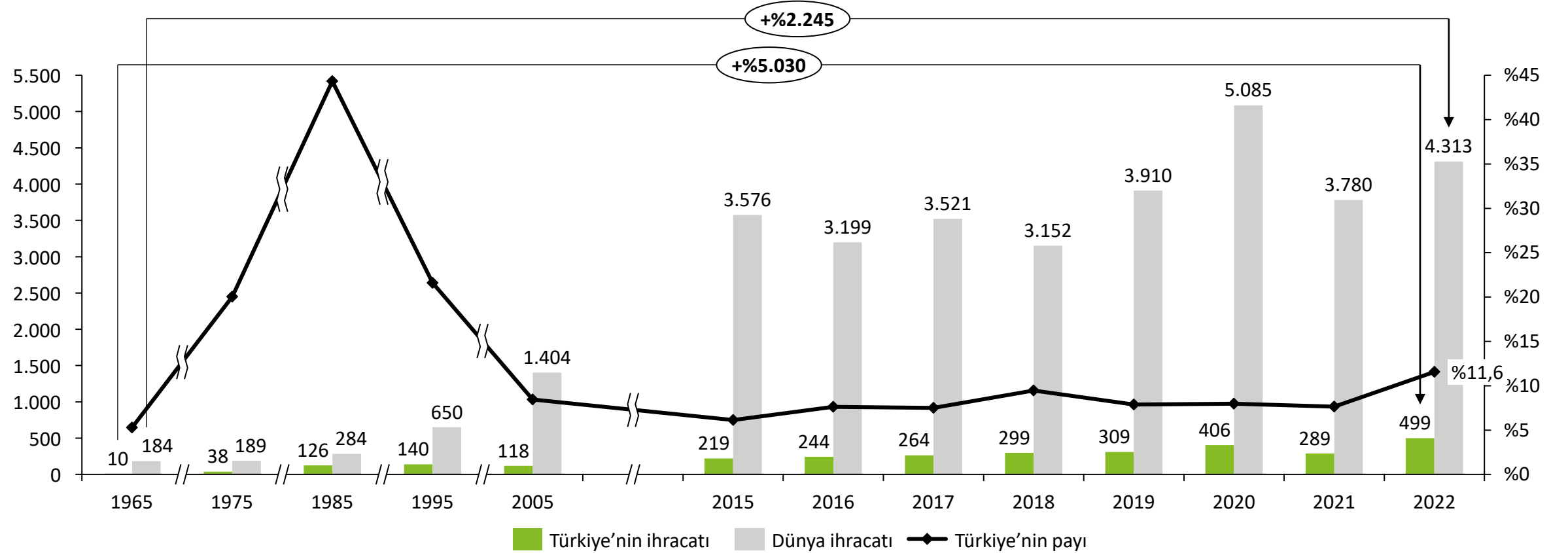

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

Küresel mercimek ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Mercimek ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı toplam ihracat değeri %11 seviyelerindedir.

Küresel mercimek ihracat miktarı ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

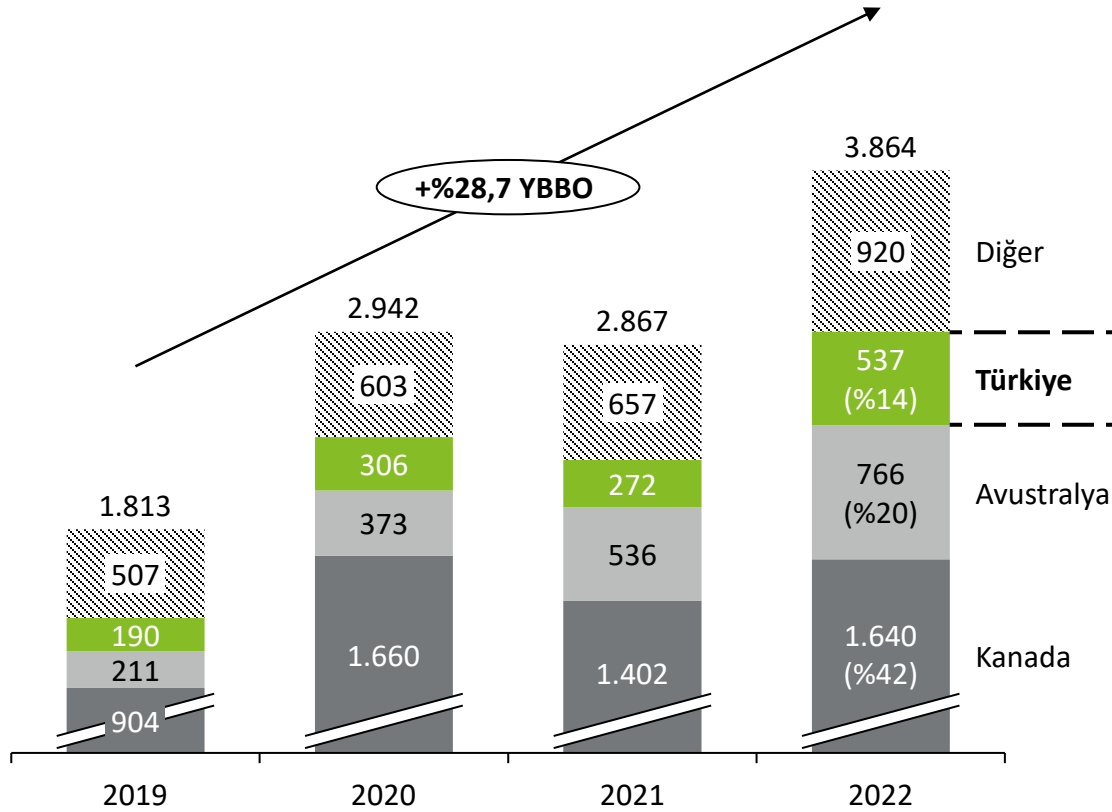
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

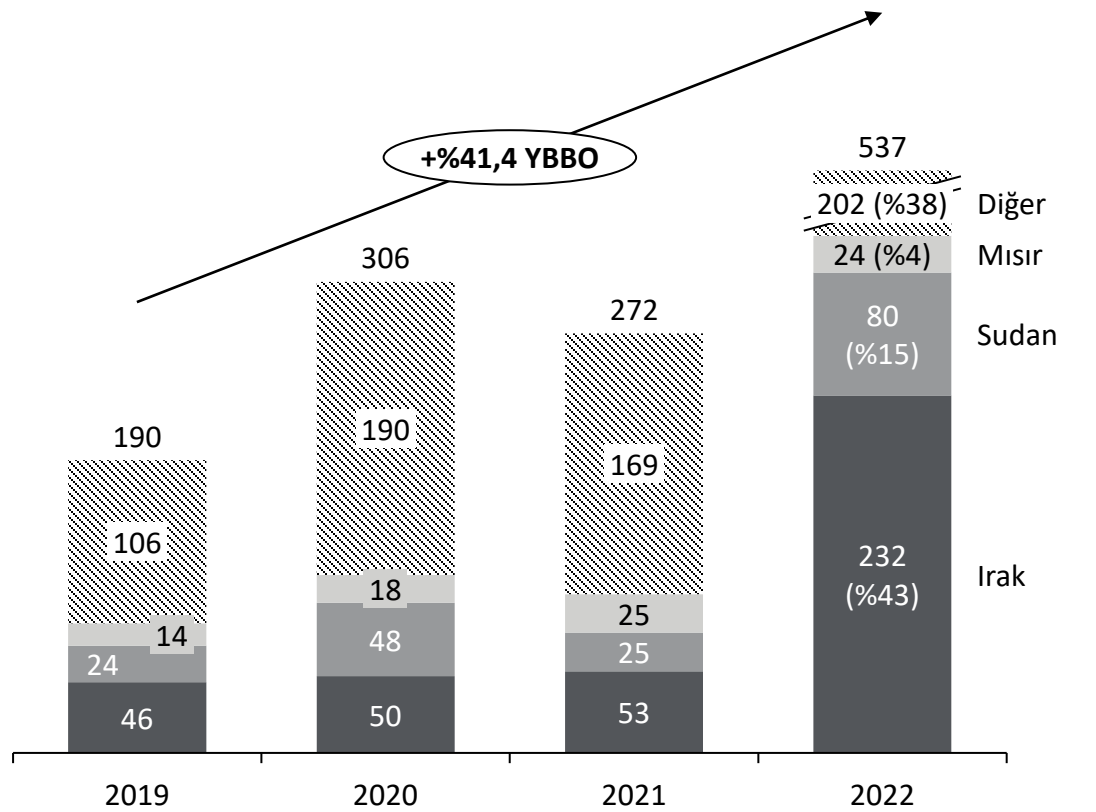
Küresel ve Türkiye boyutunda mercimek ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük üçüncü mercimek ihracatçısı konumundadır ve en çok ihracat yaptığımız pazarlar arasında Irak, Sudan ve Mısır bulunmaktadır.

Dünya mercimek ihracatı değeri , milyon \$, 2019-2022

Türkiye mercimek ihracatı değeri , milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

– Mercimek

– **Nohut**

– Fasulye

– Bezelye

Hububat ürünleri pazarı

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de nohut üretim ve ticaretine genel bakış

Nohut küresel boyutta bakliyatlar arasında en büyük ikinci kategoridir.

Baklagiller ürün grubunun içerisinde yer alan **nohut**, 2021 yılında dünyada **15 milyon hektar** alanda yetiştirilmiştir. Dünya ekim alanlarında son beş yılda %3 oranında artış gerçekleşmiştir.

Dünya nohut piyasasında **Kabuli ve Desi** olarak **iki çeşit nohut** üretilmektedir. **Türkiye’de** üretilen nohut cinsi **Kabuli’dir**.

Dünyada yetiştirilen baklagiller arasında **üretim miktarı** olarak **nohut, fasulyeden sonra ikinci** sırada yer almaktadır.

Dünya genelinde üretilen **baklagillerin yaklaşık %77’si ülkelerin iç talebini** karşılamaya yöneliktir. Geriye kalan **%23’lük kısmı dünya ticaretine** yönelmektedir.

Türkiye’de 2021 yılında yaklaşık 4,9 milyon da ekim alanı ile yemeklik tane baklagil türleri içerisinde ilk sırada yer alan **nohut, toplam baklagil ekim alanının %53’ünü oluşturmuştur**.

Türkiye’de 1980 yılı öncesinde iller bazında uygulanan **kırsal kalkınma projeleri ile** özellikle kurak ve yarı kurak alanlarda son derece rahat yetiştirilebilen **nohut tarımı yaygınlaştırılmıştır**.

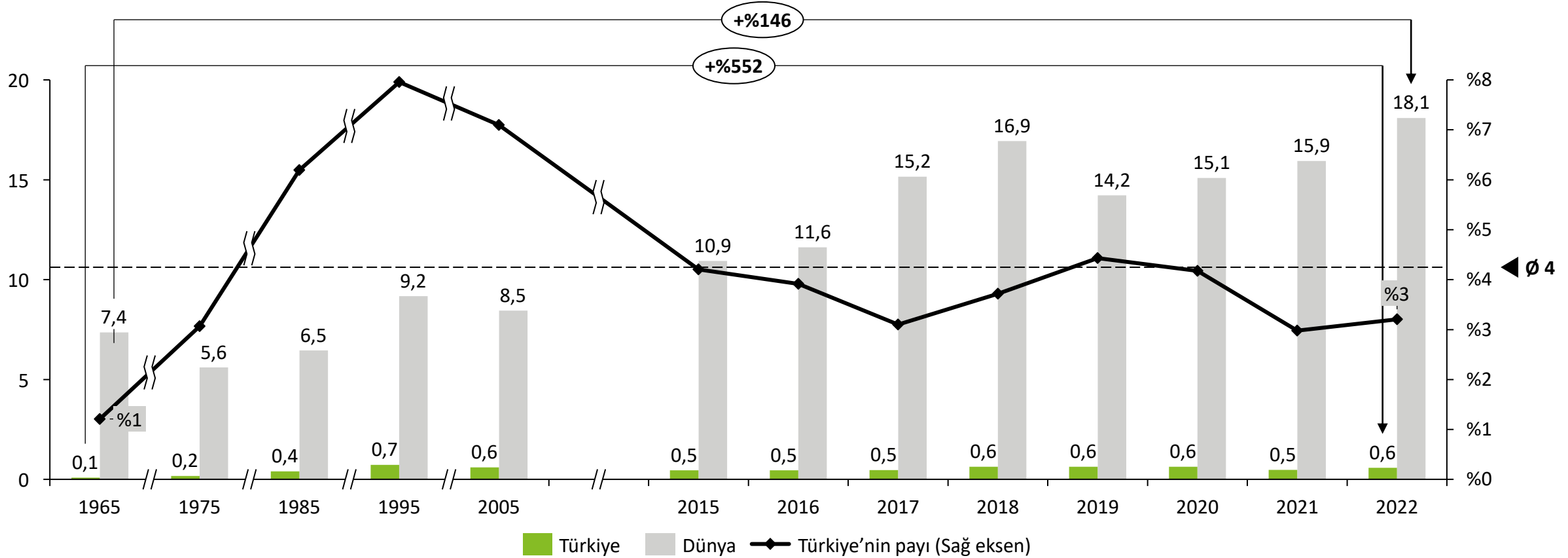
1980-2021 yılları arasında nohut ekim alanlarında dalgalanmalar yaşanmıştır. 1980 yılında **2,4 milyon dekar** olan **nohut ekim alanı 1990 yılında rekor seviye olan 8,8 milyon dekara ulaşmıştır**. 1990’lardan itibaren genel olarak düşme eğiliminde olan nohut ekim alanları, **2019 yılında 5,2 milyon dekar seviyelerine ulaşmıştır**.

Türk mutfağında önemli bir yeri olan **nohut**, 2020 yılı toplam **kuru baklagil tüketimi içinde %35,5 oranla en fazla tüketilen baklagil** olmuştur

Nohut üretimi

Küresel nohut üretimi geçtiğimiz yıllarda iki kattan fazla artış yaşayarak 18 milyon tonu geçerken, Türkiye'nin toplam üretimden aldığı pay ortalama %4 seviyesindedir.

Küresel nohut üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

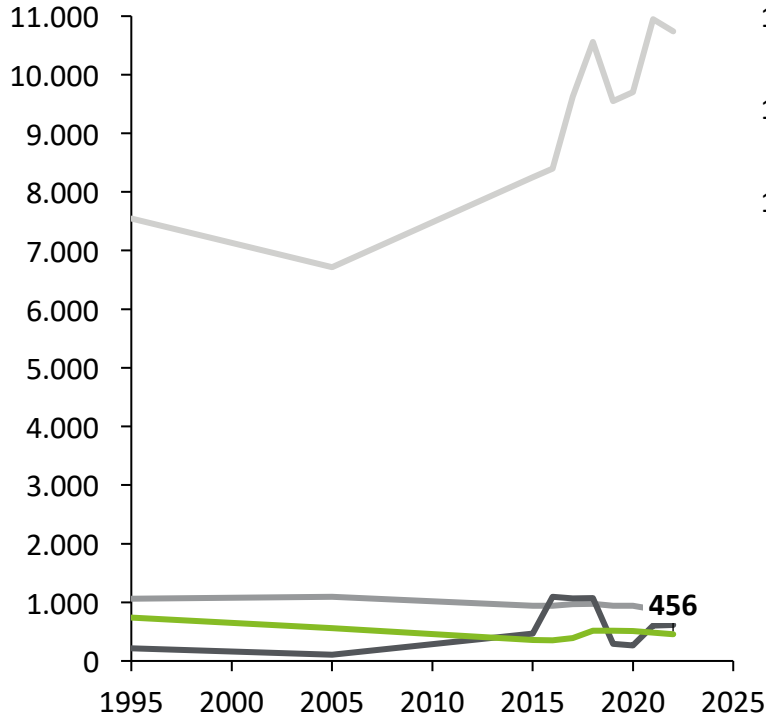
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

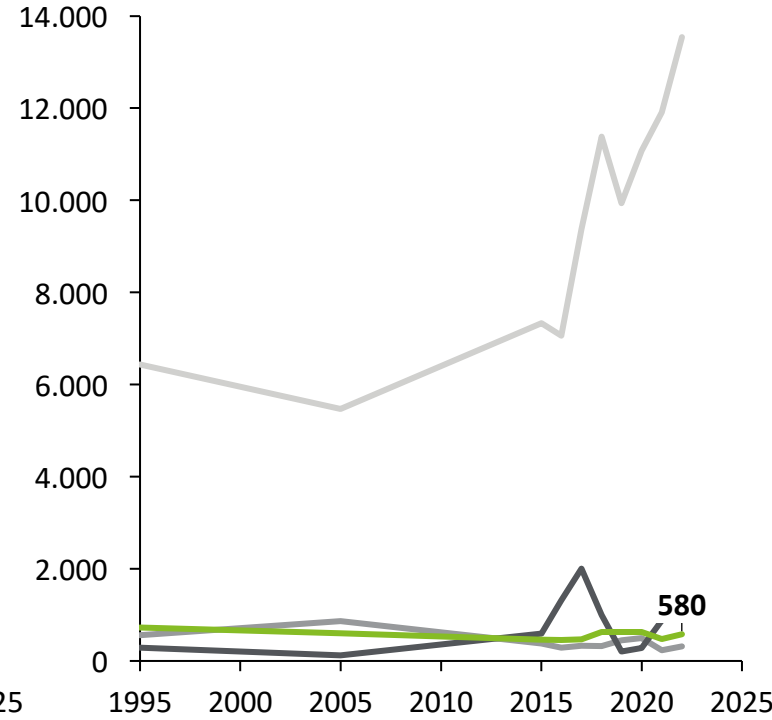
Nohut üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Nohut hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Hindistan, Pakistan, Avustralya ve Türkiye'dir. Hindistan 2022 yılında küresel pazar üretiminin %75'ini sağlamıştır.

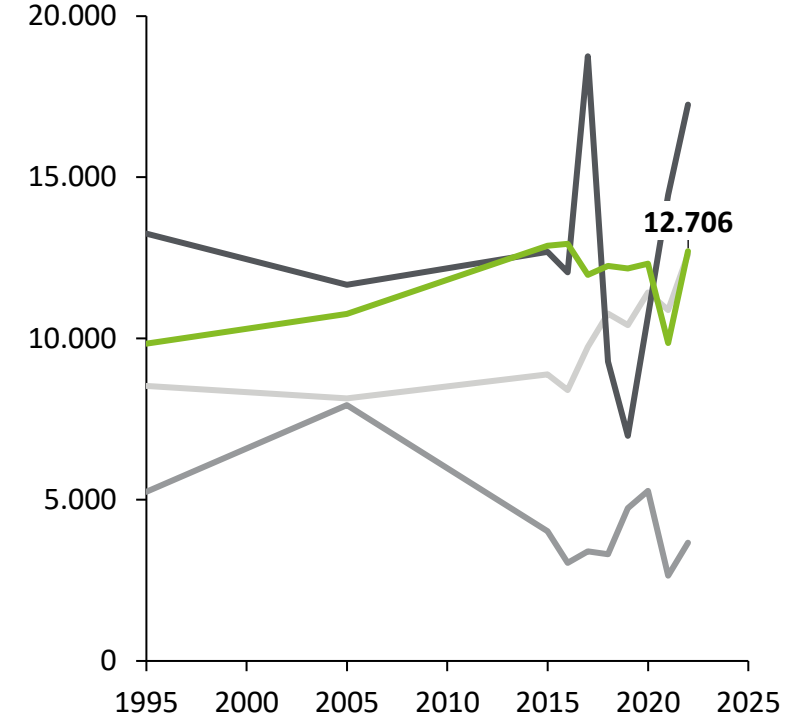
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretimi miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha ,1995-2022

— Hindistan — Pakistan — Avustralya — Türkiye

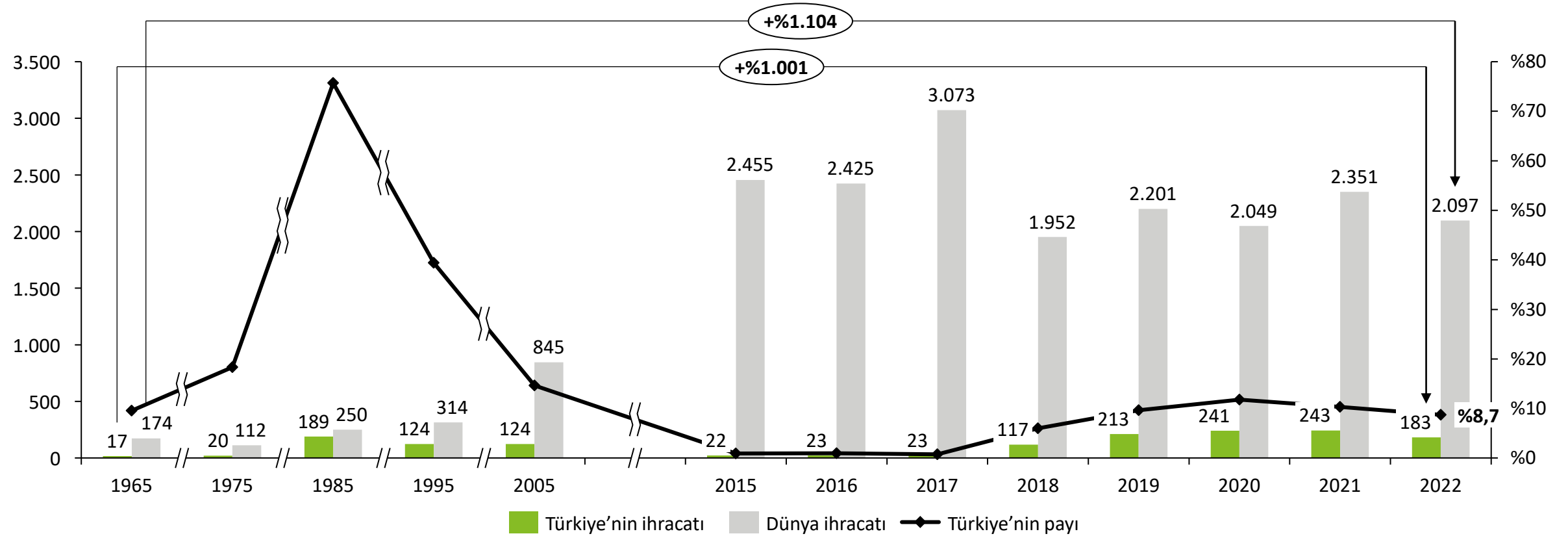
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel nohut ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Nohut ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, 2022 yılında Türkiye'nin ihracatı toplam ihracat değerinin %9 seviyelerindedir.

Küresel nohut ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

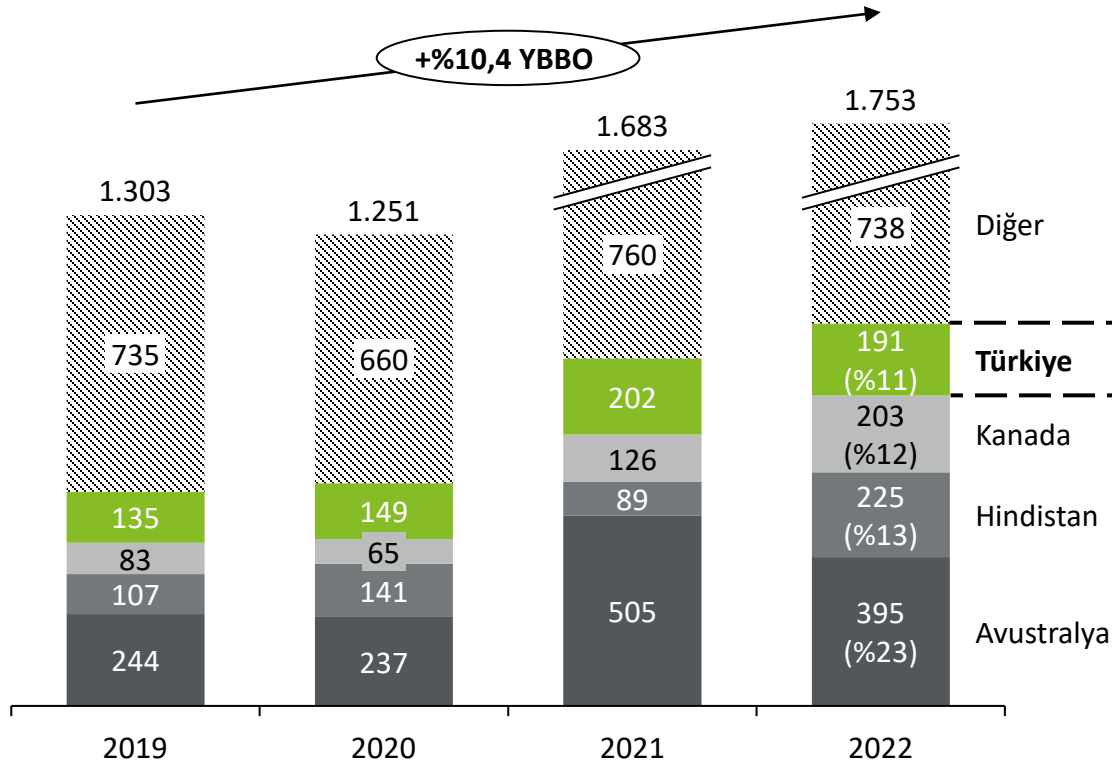

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

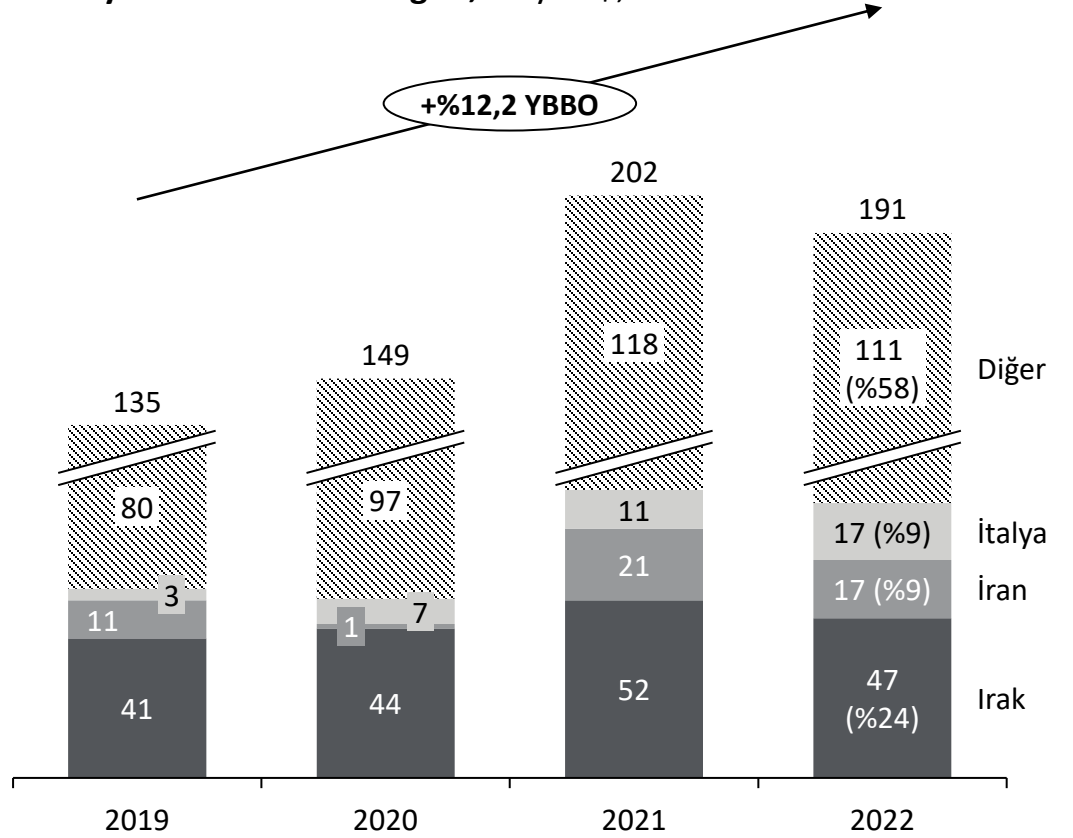
Küresel ve Türkiye boyutunda nohut ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük dördüncü nohut ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Irak, İran ve İtalya'dır.

Dünya nohut ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye nohut ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

- Mercimek
- Nohut
- **Fasulye**
- Bezelye

Hububat ürünleri pazarı

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de fasulye üretim ve ticaretine genel bakış

Fasulye küresel boyutta bakliyatlar arasında en büyük kategoridir.

Kuru fasulye dünyada en çok üretimi yapılan baklagil türüdür.

Türkiye’de baklagiller içinde **kuru fasulye ekim alanı, nohut ve mercimekten sonra gelmektedir.**

Dünyada ekim alanları **1980-2000** yılları arasında **25 milyon hektar** düzeyinde iken; son **10 yılda %42 artış** göstererek yaklaşık **36 milyon hektara** ulaşmıştır.

Türkiye’de kuru fasulye yetiştiriciliği daha çok **İç Anadolu Bölgesi’nde** yapılmaktadır. Kuru fasulye ekim alanlarının %56,8’ini İç Anadolu Bölgesi oluşturmaktadır.

Dünyada üretilen kuru fasulyenin sadece %14’ü ticarete konu olmaktadır.

Türk mutfağında önemli bir yeri olan **kuru fasulye**, baklagil tüketimi içerisinde **%22’lik** bir paya sahiptir.

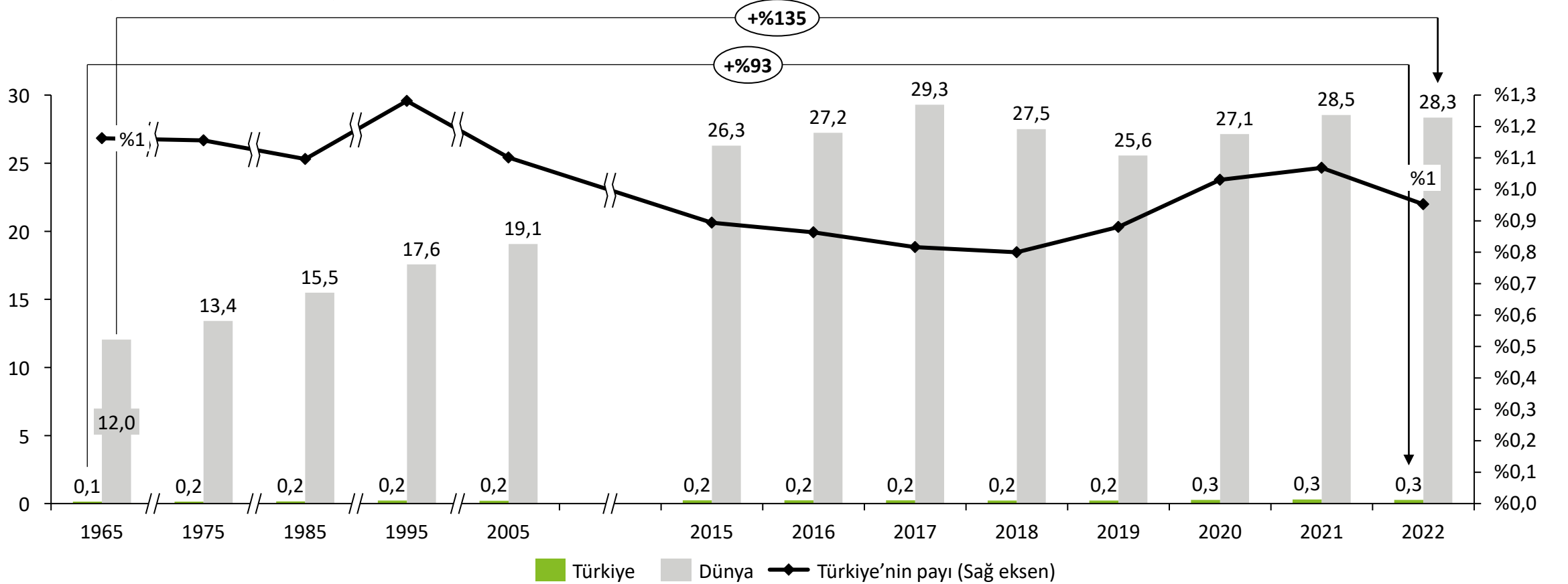
Dünyada baklagiller içerisinde **en yüksek üretici fiyatına sahip** olan ürün **kuru fasulyedir**. Son yıllarda fiyat artışı devam etmektedir.

2017/18 üretim döneminde elde edilen kuru fasulye ihracatına göre 2021/22 üretim döneminde **%141,1 oranında artış** gözlemlenmiştir.

Fasulye üretimi

28 milyon ton seviyelerine yükselen küresel fasulye üretimi içerisinde Türkiye'nin aldığı pay %1 civarındadır.

Küresel fasulye üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

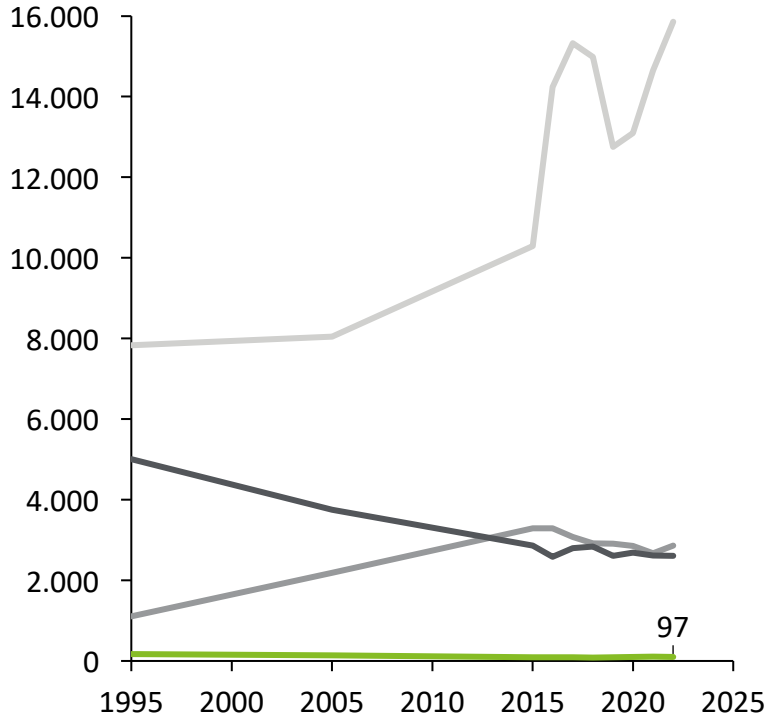
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

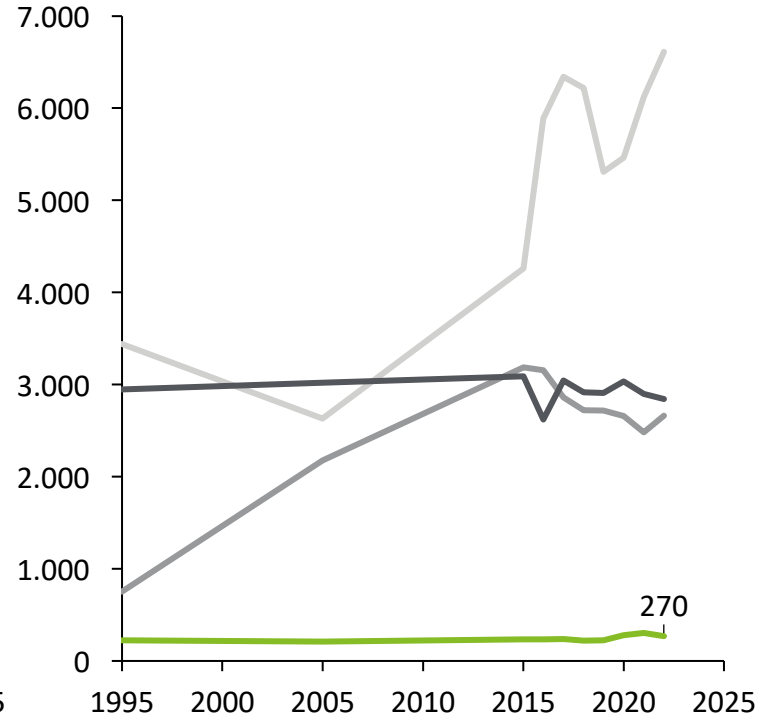
Fasulye üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Fasulye hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Hindistan, Myanmar ve Brezilya'dır.

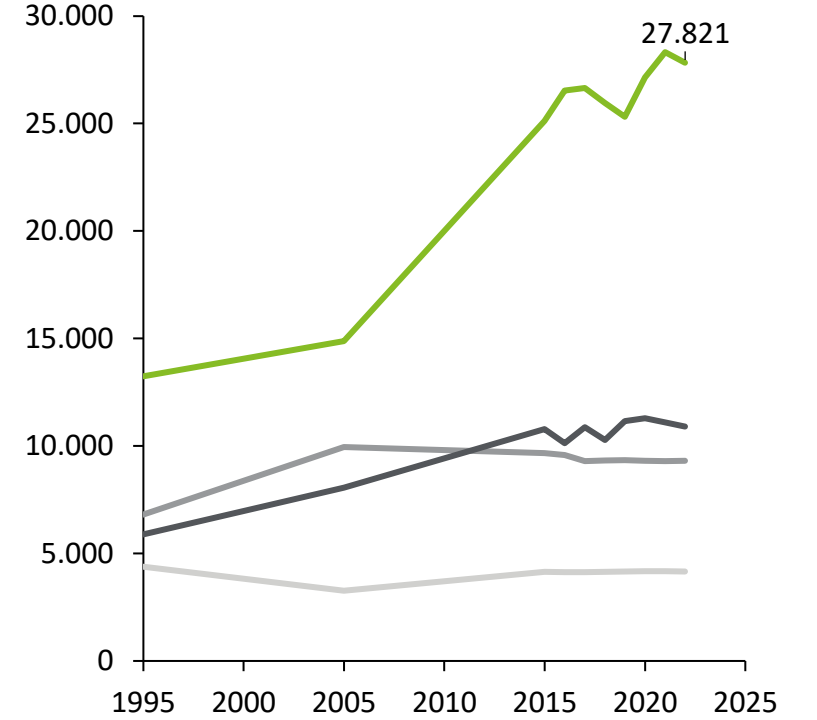
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha, 1995-2022

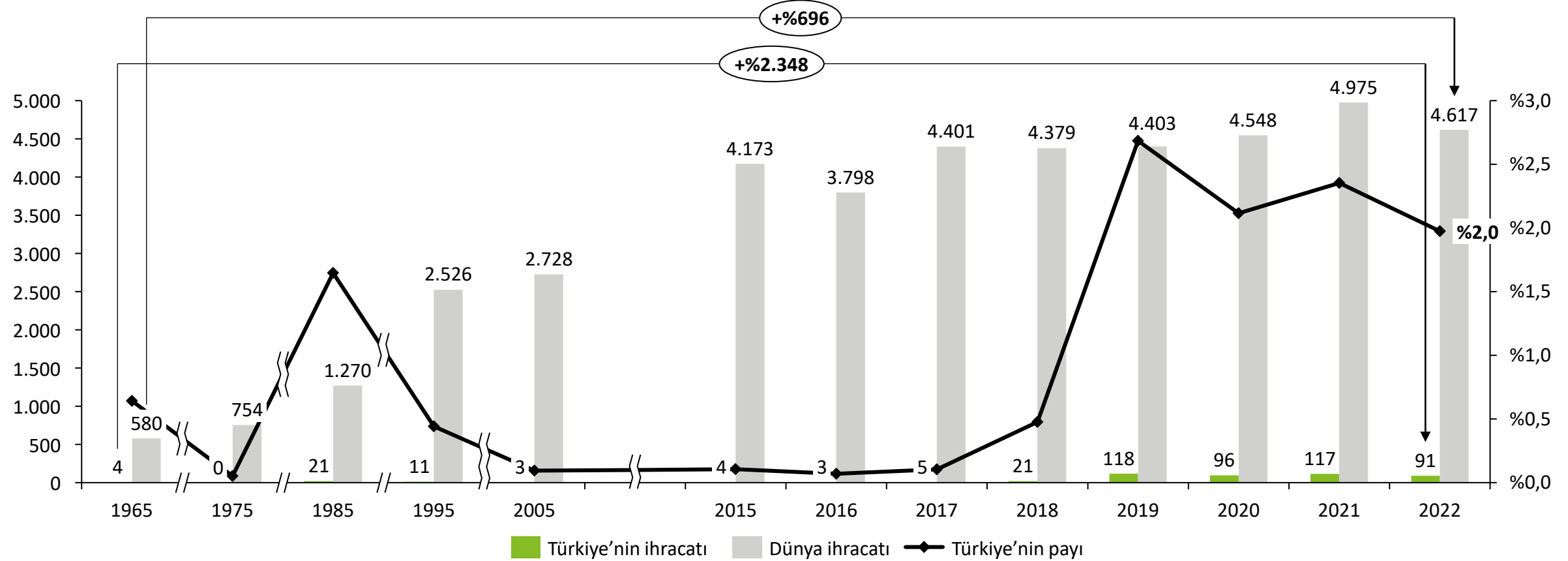
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel fasulye ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Fasulye ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı toplam ihracat değerinin %2 seviyelerindedir.

Küresel fasulye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

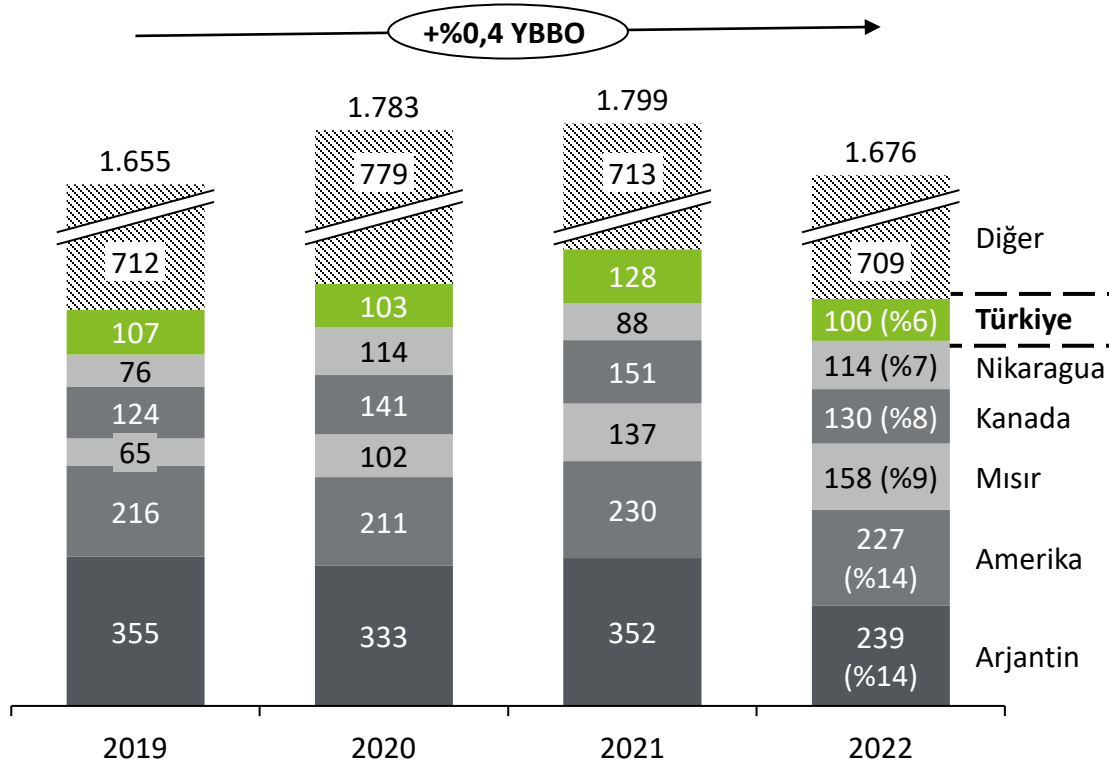
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

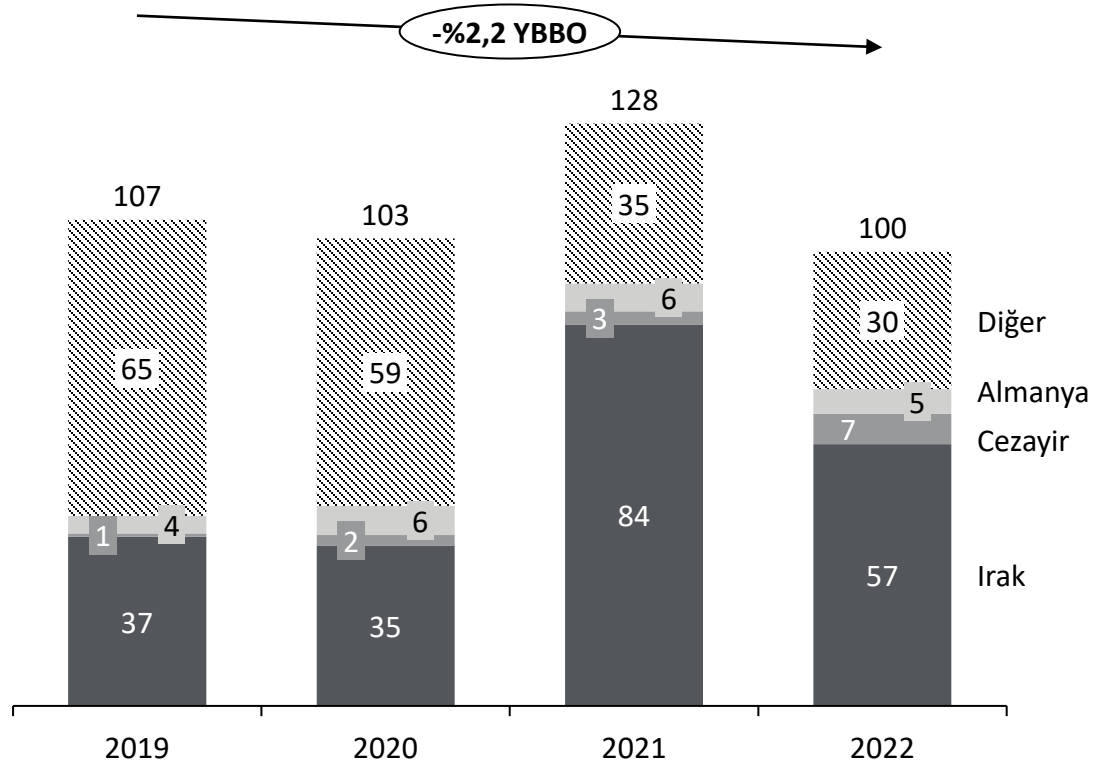
Küresel ve Türkiye boyutunda fasulye ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük altıncı fasulye ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Irak, Cezayir ve Almanya'dır.

Dünya fasulye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye fasulye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

- Mercimek
- Nohut
- Fasulye
- **Bezelye**

Hububat ürünleri pazarı

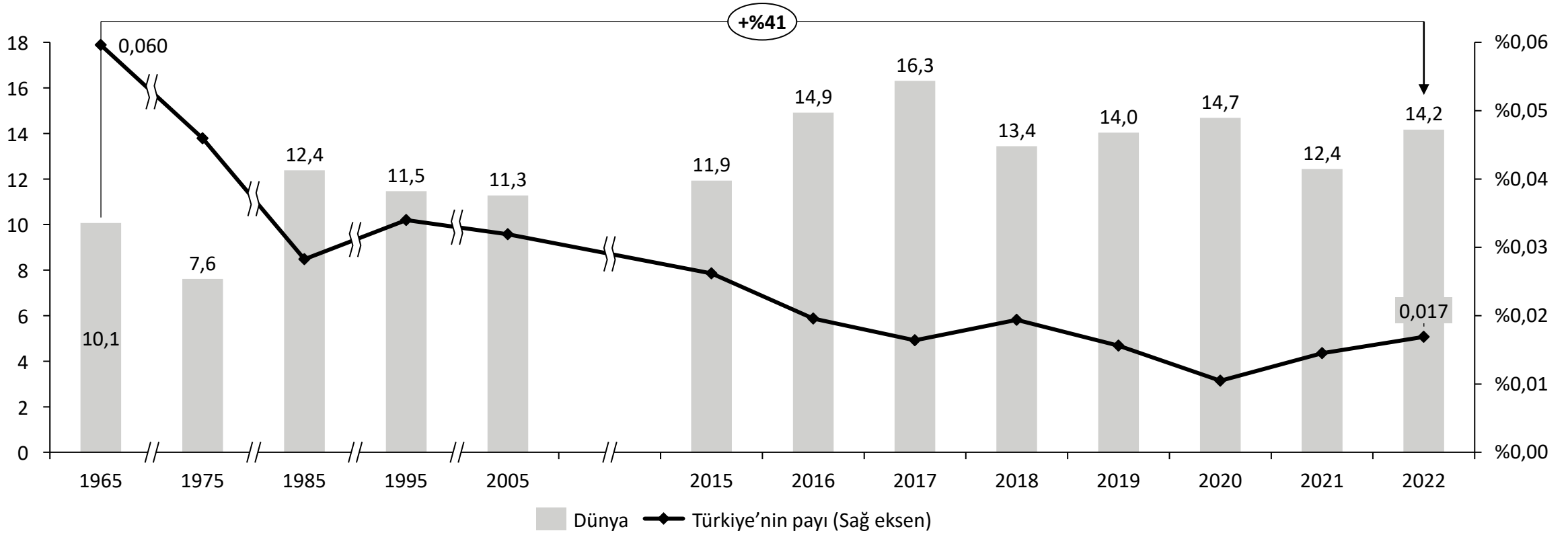
Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Bezelye üretimi

Küresel bezelye üretimi uzun yıllardır 14 milyon ton seviyelerinde seyrederken Türkiye'nin toplam küresel üretimin içerisindeki payı oldukça düşük seviyelerdedir.

Küresel bezelye üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

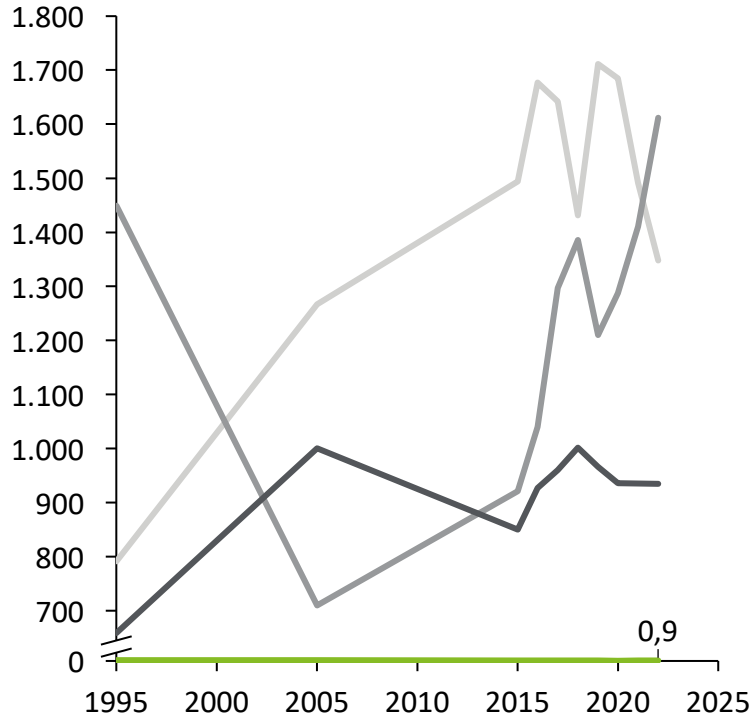
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

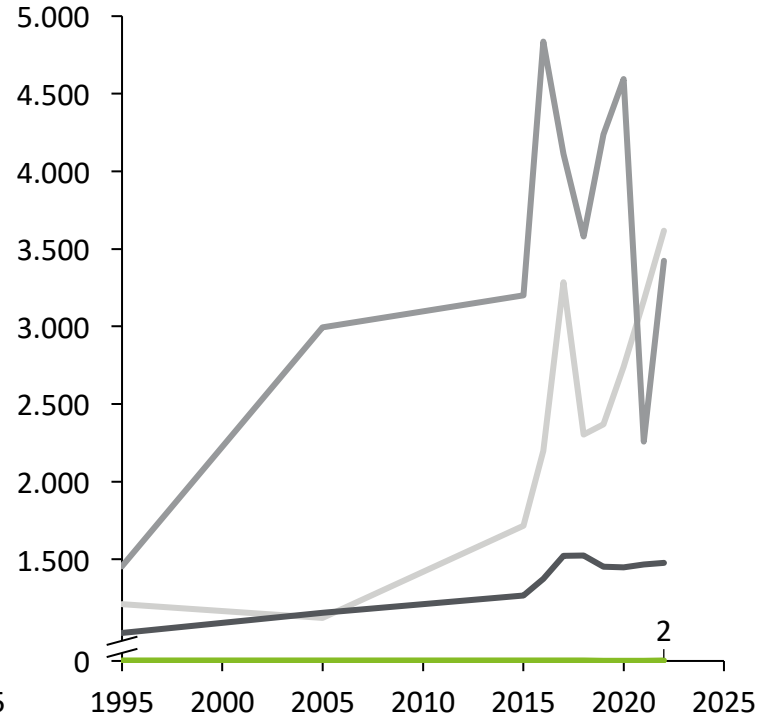
Bezelye üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Bezelye hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Kanada, Rusya ve Çin'dir.

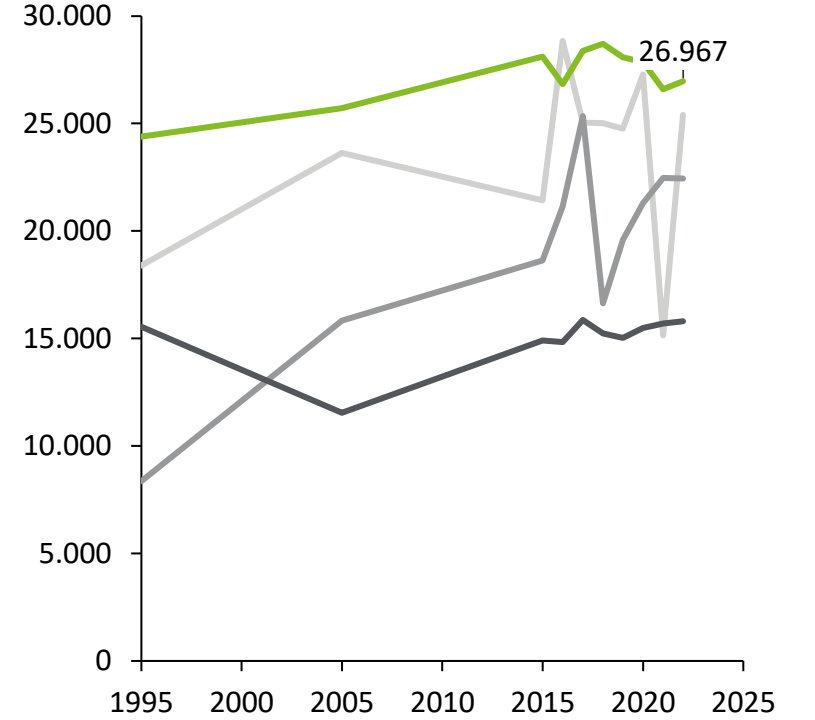
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha, 1995-2022

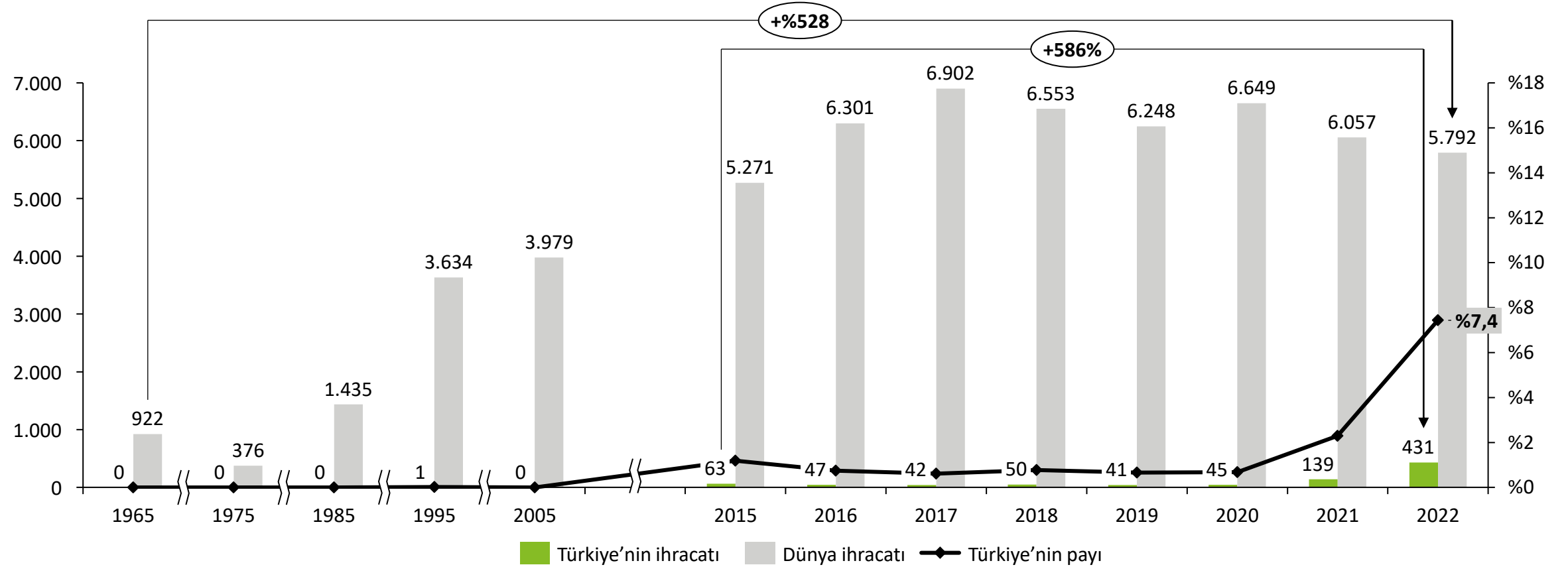
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel bezelye ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Bezelye ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı toplam ihracat değerinin %7 seviyelerine yükselmiştir.

Küresel bezelye ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

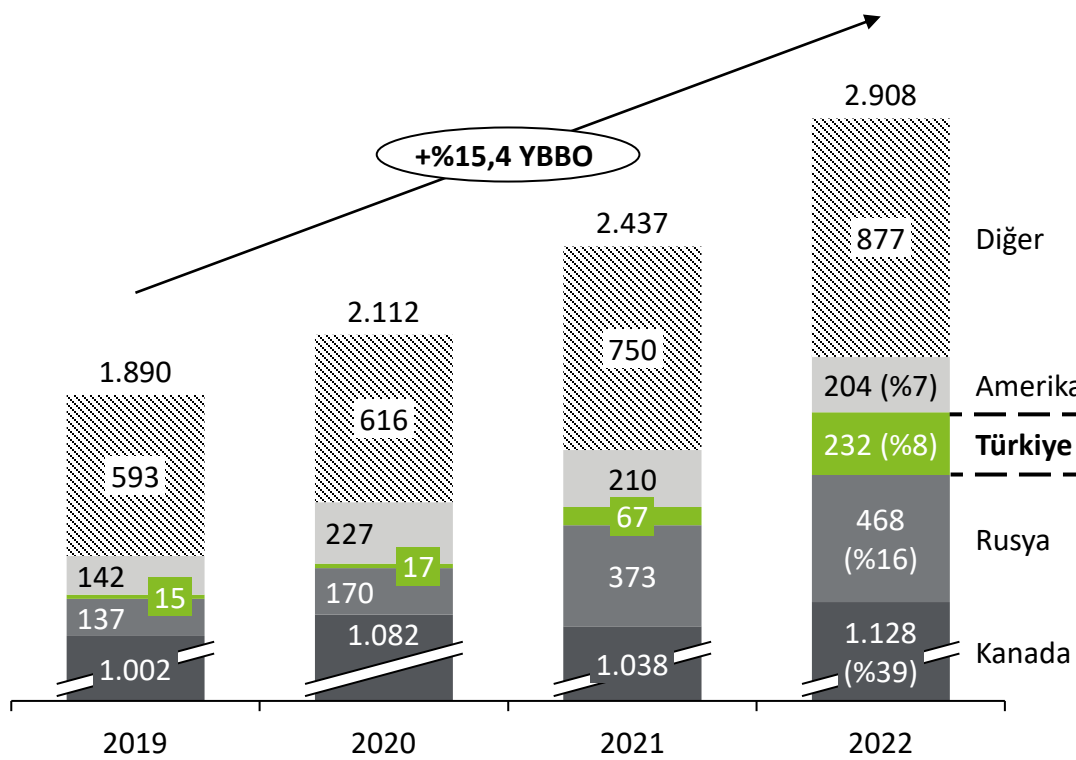

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

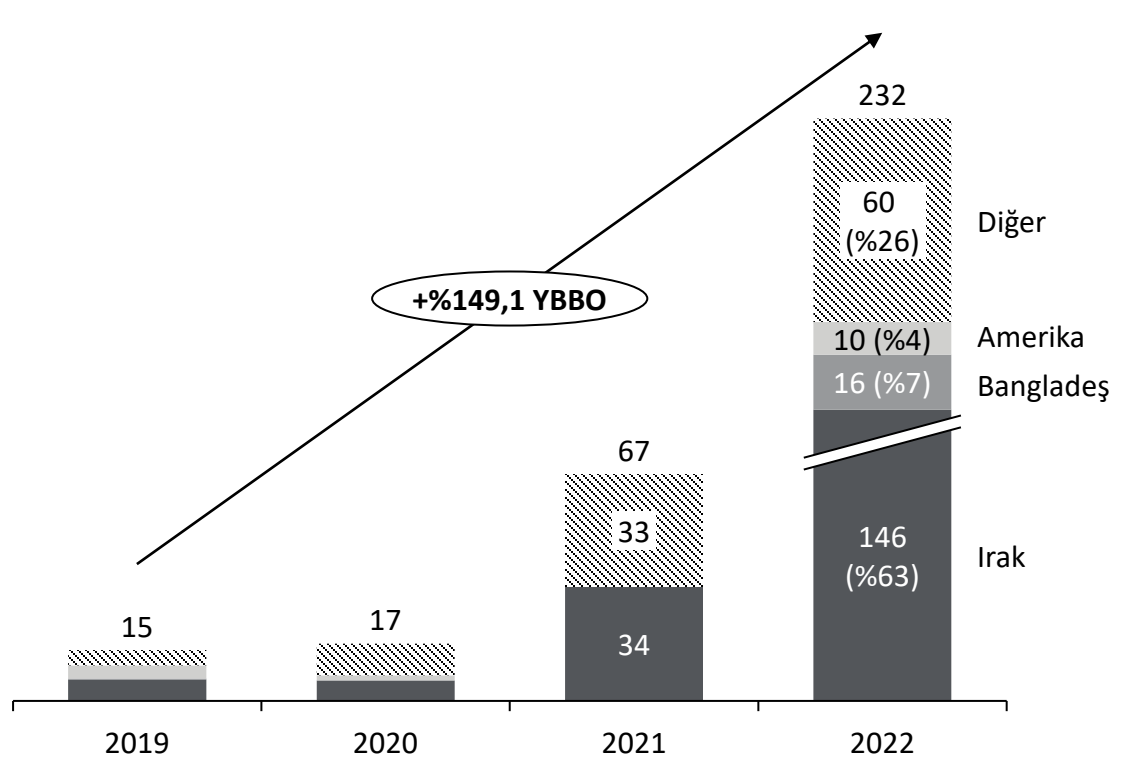
Küresel ve Türkiye boyutunda bezelye ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük 3. bezelye ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Irak, Amerika ve Bangladeş'tir.

Dünya bezelye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye bezelye ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

- Buğday
- Pirinç
- Mısır

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Seçili hububat ürünlerine genel bakış

Hububatlar; buğday, arpa, mısır, çavdar, yulaf ve pirinç gibi yüksek karbonhidrat ve lif içeriğine sahip besleyici gıdalardır. Ayrıca, önemli miktarda protein, yağ, vitamin ve mineral içerirler.

Seçili hububat ürünlerinin temel besin değerleri

Buğday taneleri

100 gram için besin değerleri:

- Kalori: 329 kcal
- Karbonhidrat: 68g
- Lif: 12g
- Yağ: 1,9g
- Protein: 15g

Bulgur

100 gram için besin değerleri:

- Kalori: 338 kcal
- Karbonhidrat: 70
- Lif: 8g
- Yağ: 0,9g
- Protein: 12g

Pirinç

100 gram için besin değerleri:

- Kalori: 329 kcal
- Karbonhidrat: 74
- Lif: 3g
- Yağ: 0,7g
- Protein: 7g

Mısır

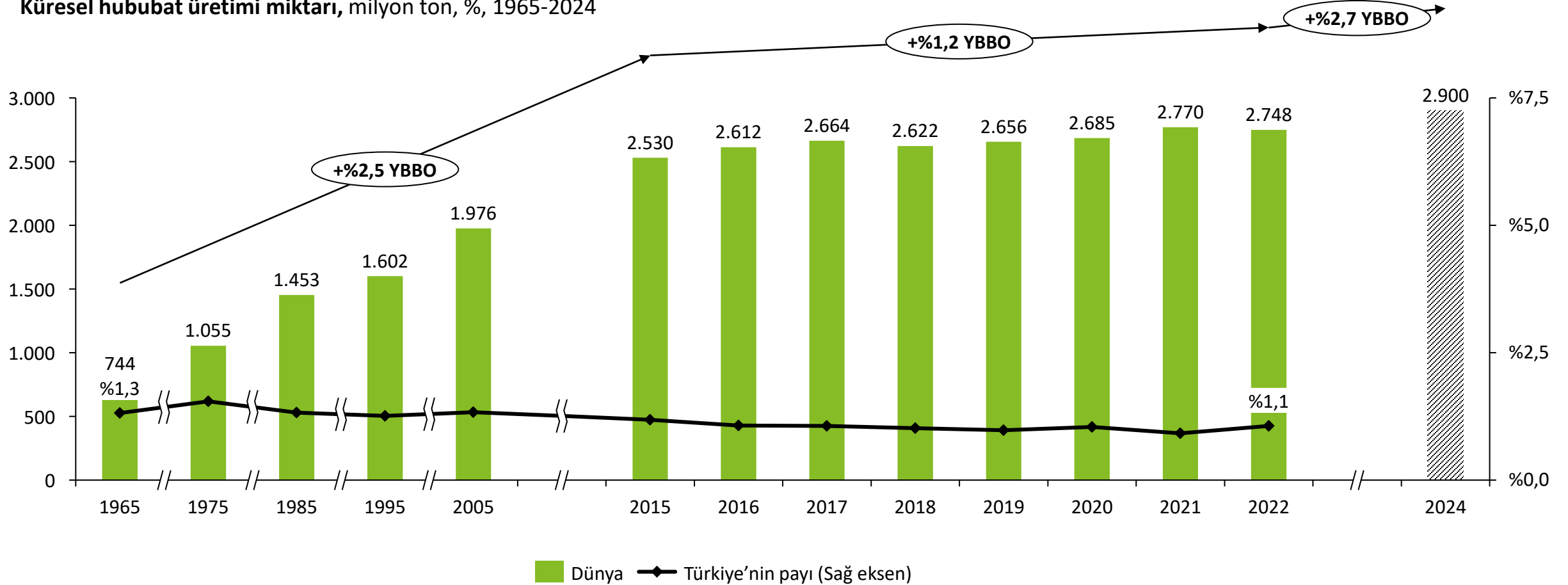
100 gram için besin değerleri:

- Kalori: 86 kcal
- Karbonhidrat: 19
- Lif: 2,7g
- Yağ: 1,2g
- Protein: 3,2g

Hububat pazarının yıllar içinde gelişimi

Küresel hububat üretimi yıllar içinde büyüme göstermiştir ve üretimin artmaya devam edeceği öngörülmektedir. Türkiye'nin hububat üretimi dünya üretiminin ortalama %1'ini karşılamaktadır.

Küresel hububat üretimi miktarı, milyon ton, %, 1965-2024

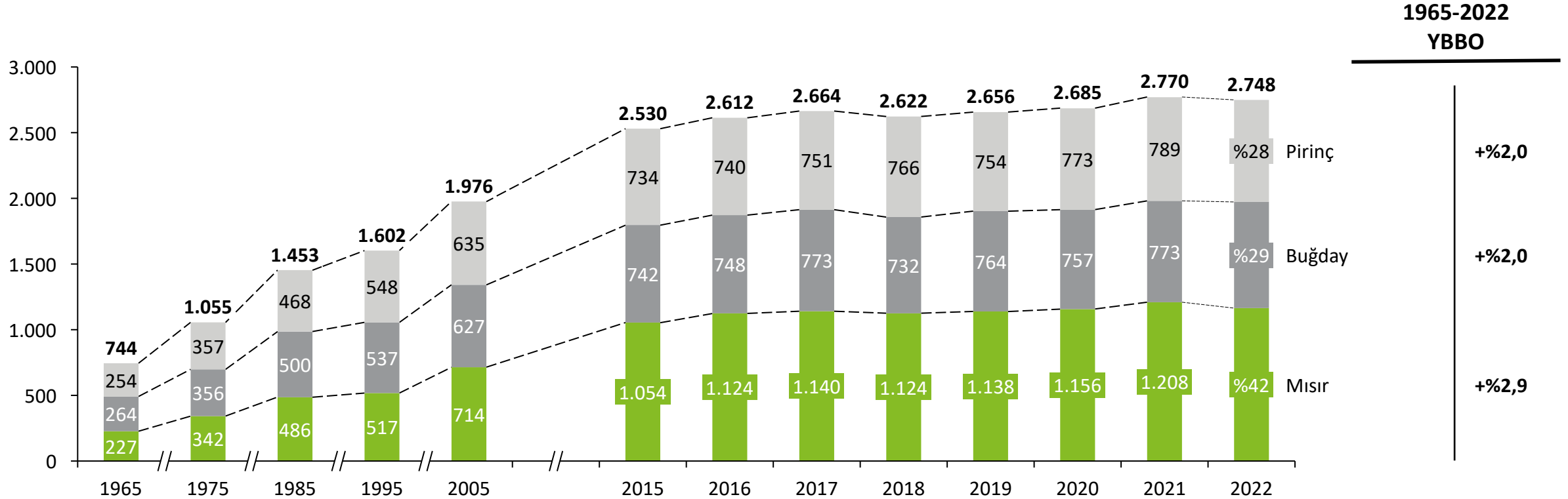
Kaynak: FAO, OECD, Deloitte analizi

YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

Kategori bazında hububat pazarının gelişimi

Hububatların arasında Armada Foods'un odaklandığı buğday, mısır ve pirinç toplam hububat üretiminin neredeyse tamamını oluşturmaktadır ve mısır, üretim artış hızı en yüksek hububat olarak öne çıkmaktadır.

Kategori bazında hububat üretim miktarı, milyon ton, 1965-2022

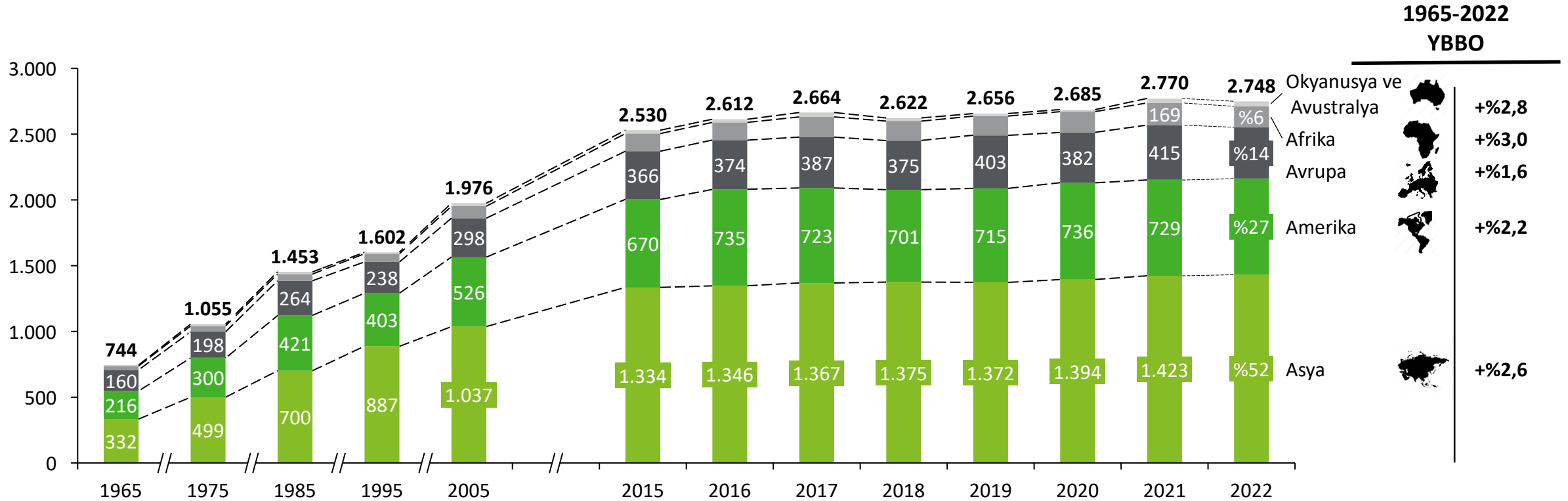

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

Hububat üretimin bölgesel dağılımı

Hububat dünyanın hemen her bölgesinde üretilirken, Asya ve Amerika birlikte küresel üretimin yaklaşık %80'ini oluşturmaktadır. Üretim artış hızı en yüksek bölge ise Afrika'dır.

Bölge bazında hububat üretim miktarı, milyon Ton, 1965-2022

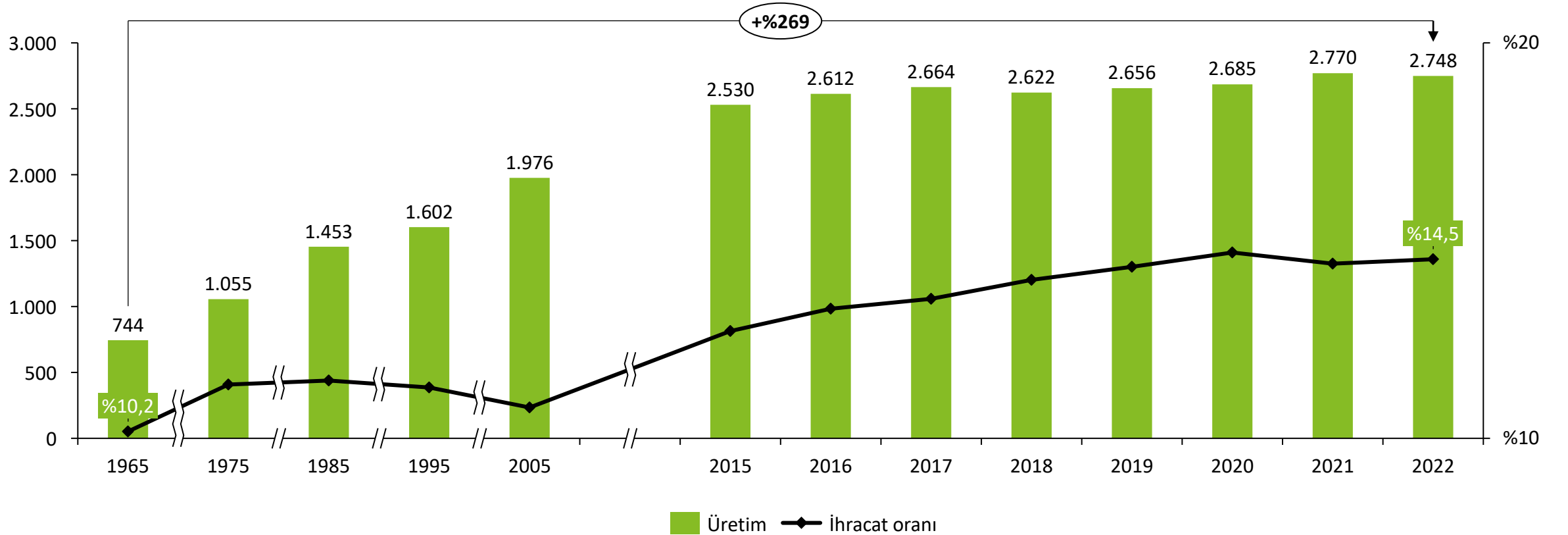

Kaynak: FAO, Deloitte analizi YBBO: Yıllık Bileşik Büyüme Oranı

Küresel hububat üretimi ve ihracat oranı

Küreselleşme ve ihracat lojistiğinin kolaylaşması ile beraber 1965-2022 arasında hububat üretiminin ihracat oranı %10 seviyelerinden %15 seviyelerine yükselmiştir. Nüfus artışı ve tüketim alışkanlıklarının değişimi ile beraber iç tüketimde de artış yaşanmıştır.

Küresel hububat üretim miktarı ve ihracat oranı, milyon Ton, %, 1965-2022

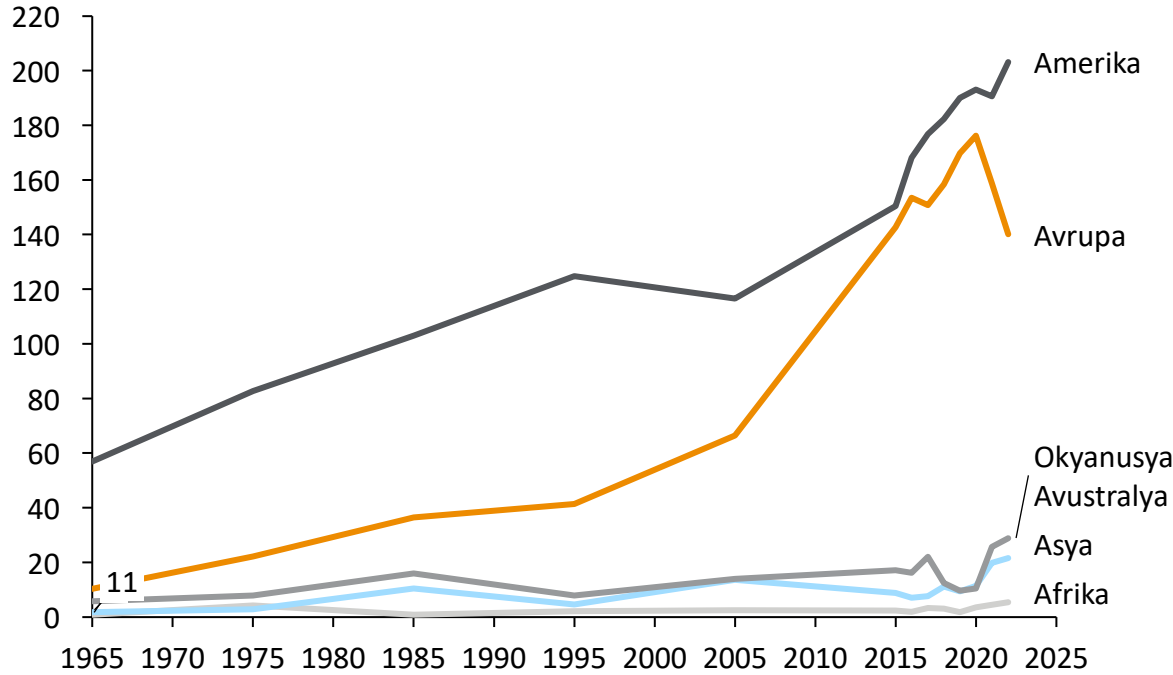

Kaynak: FAO, Deloitte analizi pp: Yüzde puan değişimi

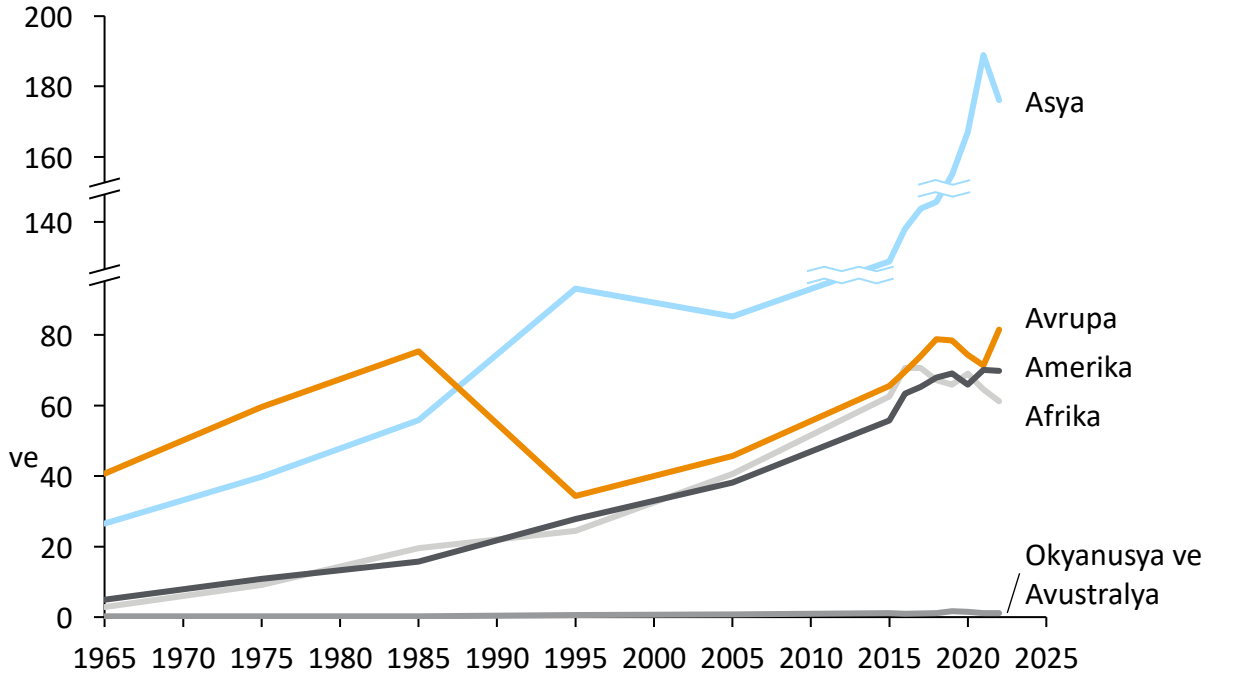
Bölgelerin hububat ihracat ve ithalatı

Asya bölgesinin üretiminin çok yüksek olmasına rağmen ihracat değeri düşük ve ithalat değeri yüksektir. İç talebin karşılanması için hem yerel üretim hem de farklı coğrafyalardan tedarik önemli bir konumdadır.

Küresel hububat ihracat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

Küresel hububat ithalat bölgeleri, milyon ton, 1965-2022

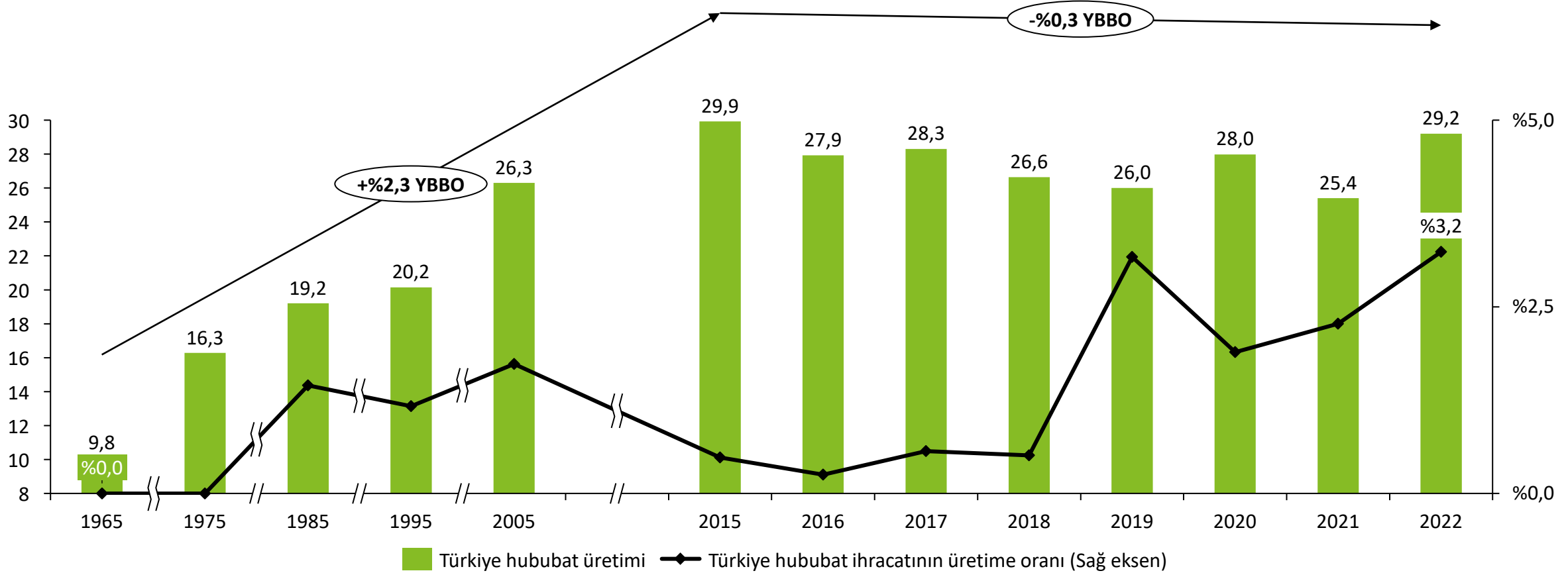
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Türkiye'nin hububat üretimi ve ticareti

Türkiye hububat üretimi 2015 yılına kadar önemli bir şekilde artış eğilimi göstermiştir. Buna karşın son yıllarda üretimin az da olsa daraldığı, buna karşın ihracat oranının artış eğiliminde olduğu görülmektedir.

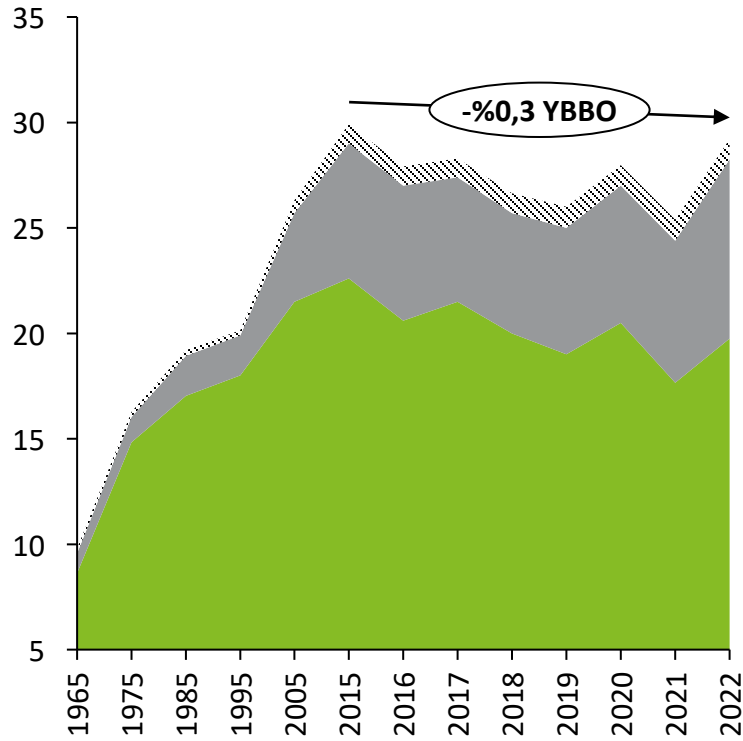
Türkiye hububat üretimi miktarı ve ihracat oranı, milyon ton, %, 1965-2022

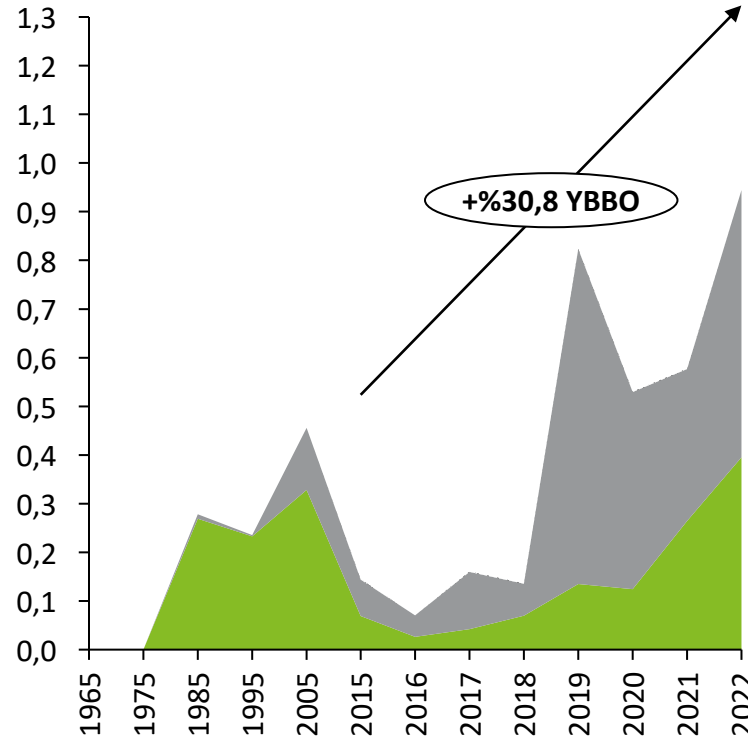
Türkiye hububat üretimi ve ticareti

Özellikle 2015 yılı sonrasında Türkiye’de hububat üretiminin azalmaya başlamasına karşın ihracat ve ithalat önemli ölçüde artış göstermiştir. Temelde ithal edilen hububat ürünlerinin ülkemizde işlenip ihraç edildiği değerlendirilmektedir.

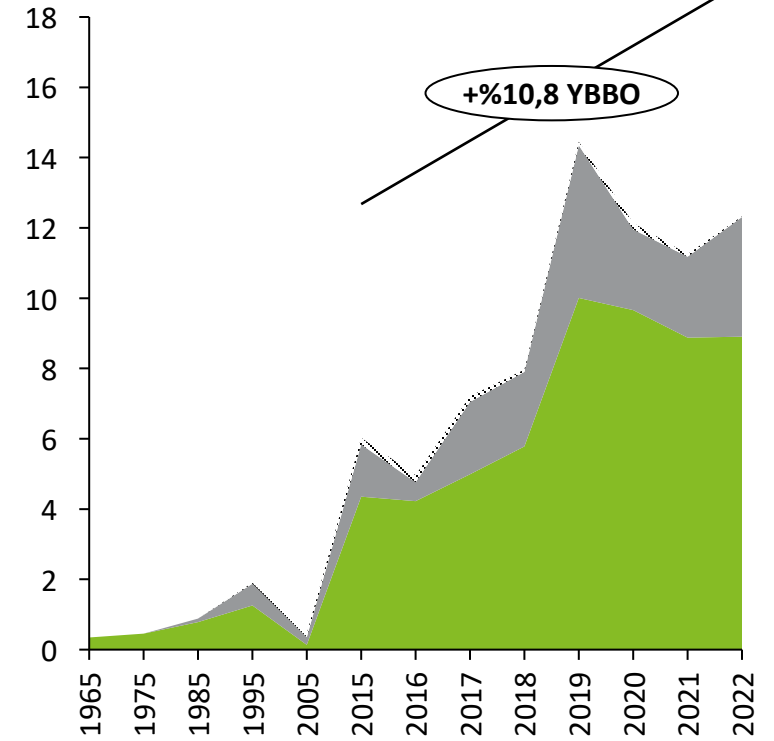
Türkiye’nin hububat üretimi, milyon ton

Türkiye’nin hububat ihracatı, milyon ton

Türkiye’nin hububat ithalatı, milyon ton

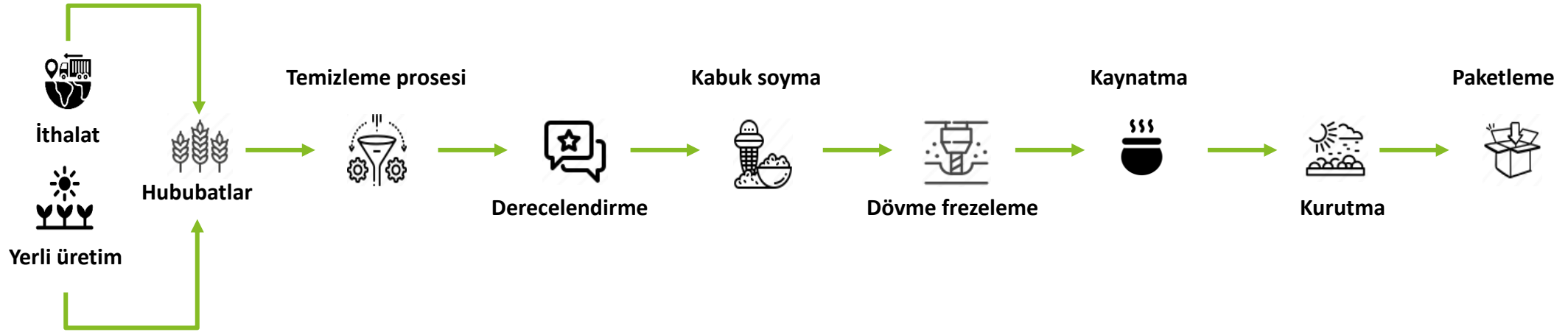

■ Buğday ■ Mısır ▨ Pirinç

Türkiye ve hububat işleme süreci

Türkiye’de hububat işleme süreci büyüyen bir sektördür. Özellikle buğdayın işlenmesi ile elde edilen bulgur gibi ürünlerin yerel mutfağımızda önemli bir yere sahip olması buna örnek olarak gösterilebilir.

Üst seviye hububat işleme süreci

- Türkiye, hububat işleme konusunda önemli ülkeler arasında yer almaktadır. 2023 yılında Türkiye, bakliyat işleme ile beraber yaklaşık 12 milyar \$ değerinde hububat ihraç etmiştir.
- Türkiye’de hububat işlemenin başlıca; temizleme, öğütme, paketleme proseslerinden oluşur.
- Türkiye’de hububat işleme sektörü, ülkenin tarım ve gıda endüstrisinin önemli bir parçasıdır. Sektör, ülke ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır.
- Coğrafik konum Türkiye’nin hububat ithalatında ve ihracatında önemli avantaj sağlamıştır.

Hububat sektöründe eğilimler

Hububat sektörünün önemli ürün gruplarından olan buğday için üretimin dış etmenler çerçevesinde etkilendiği görülürken, mısır stok miktarları azalmakta, pirinçte ise sert hava koşulları ile üretim miktarı etkilenecek maliyetlerde artış yaşanmaktadır.

Buğday üretimi etkileyen dış sebepler

- Küresel buğday üretimi, olumlu hava koşulları ve güçlü talebin etkisiyle benzeri görülmemiş seviyelere ulaşarak üretim rekorunu kırmıştır.
- Ancak Rusya ve Ukrayna'da devam eden çatışmalar nedeniyle Rusya ve Ukrayna'dan gelen tedarik kısıtlı olmaya devam etmektedir

Mısırdaki stok miktarlarının azalması

- Mısır üretiminin talebi karşılamaya yeterli olmaması nedeniyle 2023 sezonunun sonuna kadar küresel mısır stoklarının azalması beklenmektedir.
- Bazı ülkelerin yeniden mısır stoklama çabalarını da göz önünde bulundurulduğunda, kısa vadeli gelecekte dünya mısır ticaret hacminin azalması söz konusu olabilir.

Pirinçte hava koşullarının üretimi etkilemesi

- Art arda gelen verimli hasat yıllarının ardından, sert hava koşulları ve üretim maliyetlerindeki artışların, 2022/23 döneminde dünya pirinç üretiminin düşmesine sebep olması öngörülmektedir.
- Ekimlerin hala yüksek düzeyde olması küresel hasatı ortalamanın üzerinde tutacaktır.

Süper tohumlar ve tahıllar

Yüksek besin değeri ve potansiyel sağlık yararları ile dolu süper gıdalar, Dünya Gıda Programı'nın (WFP) dünya çapında devamlı gıda arzının sağlanması ve açlıkla mücadele misyonunda giderek daha önemli bir rol oynamaktadır.

World Food Programme

WFP'nin Süper Gıdalarla İlgili Girişimleri:

- Doğrudan Dağıtım:** WFP, gıda krizi yaşayan bölgelerde dağıtılan acil gıda kitlelerine süper gıdalar eklemiştir. Örneğin, kuraklıktan etkilenen Etiyopya'da WFP, besin alımını artırmak için kinoa ve sorgum dağıtımını gerçekleştirmiştir.
- Yerel Üretim ve İlgili Ürünlere Erişim:** WFP, yerel toplulukların süper gıdaları yetiştirmesini ve işlemlerini sağlayan girişimleri desteklemektedir. Bu destekler ile yeni gelir fırsatların yaratılması, kendi kendine yeterliliğin teşvik edilmesi ve besin değeri yüksek gıdalara uzun vadeli erişimin sağlanması amaçlanmaktadır.
- Araştırma ve Teşvik:** WFP, gıda yardımı programlarında süper gıdaların potansiyelini araştıran çalışmalarda aktif olarak yer almaktadır. Ek olarak, küresel gıda güvenliği için süper gıda yetiştirme ve kullanma konusunda farkındalık yaratma ve yatırımın artması için savunuculuk yapmaktadır.

WFP için Süper Gıdaların Önemi:

- Güçlendirilmiş Beslenme Etkisi:** Geleneksel temel gıdalara kıyasla, kinoa ve chia tohumu gibi süper gıdalar, temel vitaminler, mineraller ve protein açısından daha yoğun bir konsantrasyon sunar. Bu da süper gıdaları özellikle gıda kıtlığıyla karşı karşıya kalan savunmasız nüfuslar arasında beslenme yetersizliğine karşı bir çözüm konumuna taşımaktadır.
- Dayanıklılık ve Sürdürülebilirlik:** Birçok süper gıda zorlu ortamlarda yetişebilir (daha az su gerektirir, hastalıklara karşı direnç gösterir). WFP'nin sürdürülebilir gıda sistemlerini teşvik etmeye ve iklim değişikliğine uyum sağlamaktadır.
- Diyet Çeşitliliği:** Süper gıdaları gıda yardımı programlarına dahil etmek, diyetlere çeşitlilik ve lezzet katar ve tüketimi teşvik edebilir.

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

– **Buğday**

◦ Bulgur

– Pirinç

– Mısır

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de buğday üretim ve ticaretine genel bakış

Buğday küresel boyutta hububatlar arasında en büyük ikinci kategoridir.

2019/20 itibariyle toplam buğday arzının %37’sini ithalat oluşturmaktadır.

2019 sonlarında başlayan Covid-19 salgını sebebiyle buğday ürünlerine olan talebin çok fazla artması fiyatların %26 artarak 331 \$/ton seviyelerine yükselmesine neden olmuştur.

Dünya buğday üretiminin %65’ini Çin, AB, Hindistan, Rusya ve ABD oluşturmaktadır.

Dünya buğday ihracatında sırasıyla Rusya, AB, ABD, Kanada, Avusturalya ve Ukrayna ilk sıralarda yer almaktadır.

Türkiye buğday kullanımının %80’ini gıda, %11’i yem, %6’sını tohumluk buğday oluşturmaktadır.

2020/21 üretim sezonunda Türkiye buğday ihracatının %58,6’sını buğday unu, %34,3’ünü makarna, %6’sını bisküvi, %0,3’ünü bulgur-irmik oluşturmaktadır.

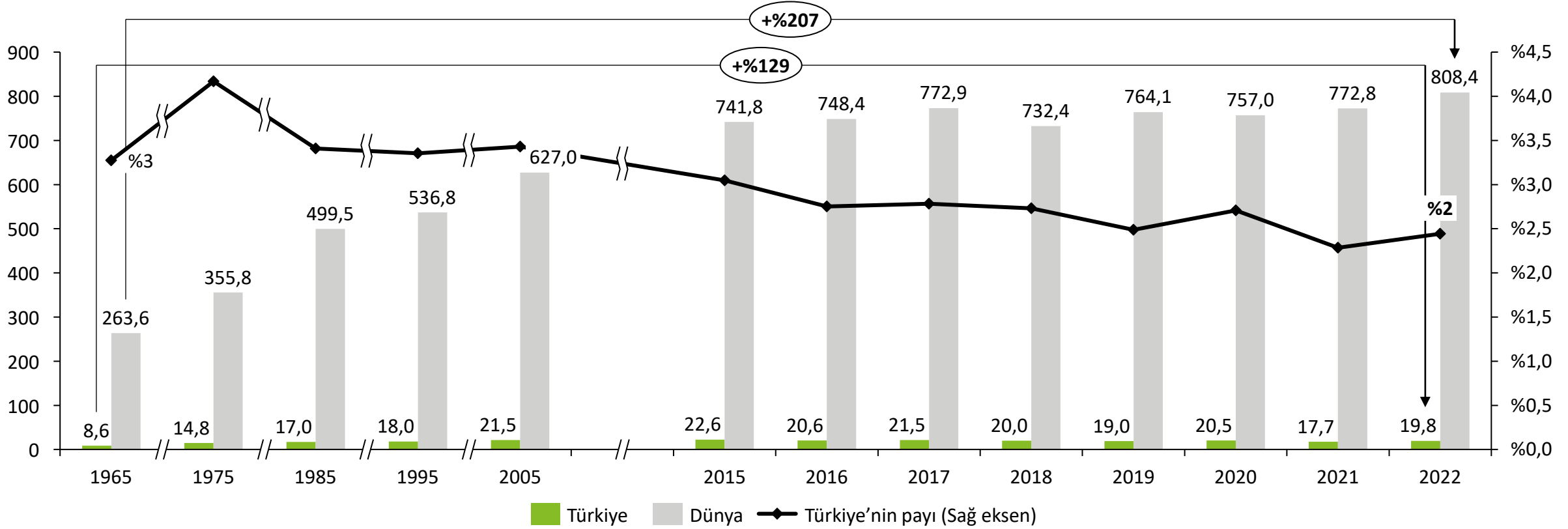
2019/20’de buğday üretiminde olumsuz hava koşullarına bağlı verim kayıpları yaşanmıştır.

Türkiye, kendine yeterlilik seviyesi olarak 2019/20’de %89’a gerilemiştir.

Buğday üretimi

Küresel buğday üretimi 800 milyon ton seviyesini aşarken Türkiye'nin aldığı pay %2-3 arasındadır.

Küresel buğday üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

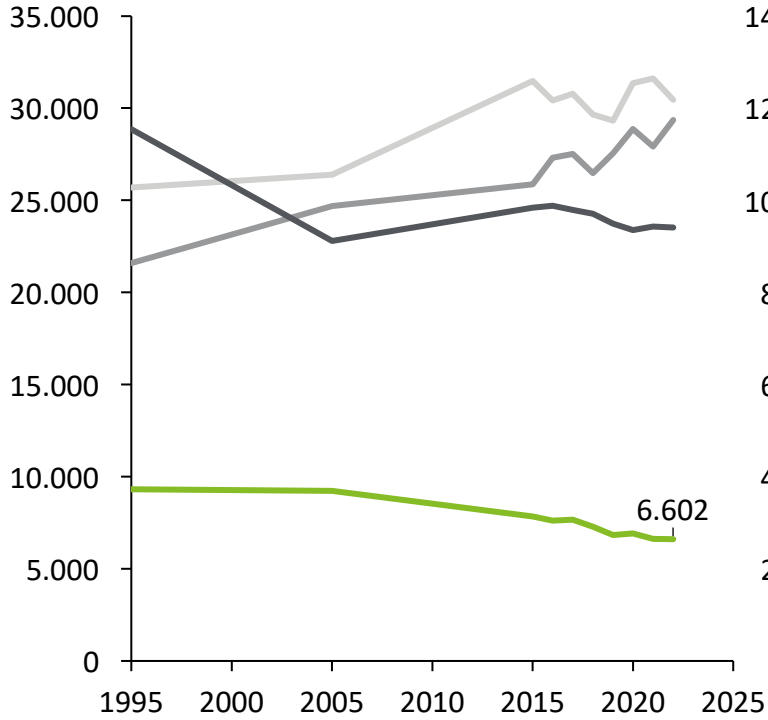
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

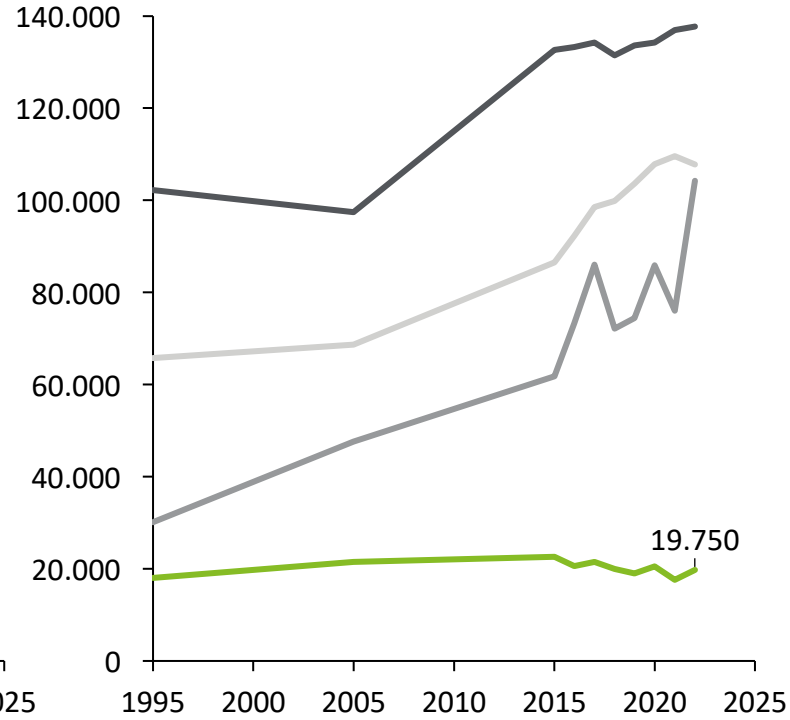
Buğday üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Buğday hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Hindistan, Rusya ve Çin'dir. Türkiye'de verimliliğin artış eğiliminde olduğu görülmektedir.

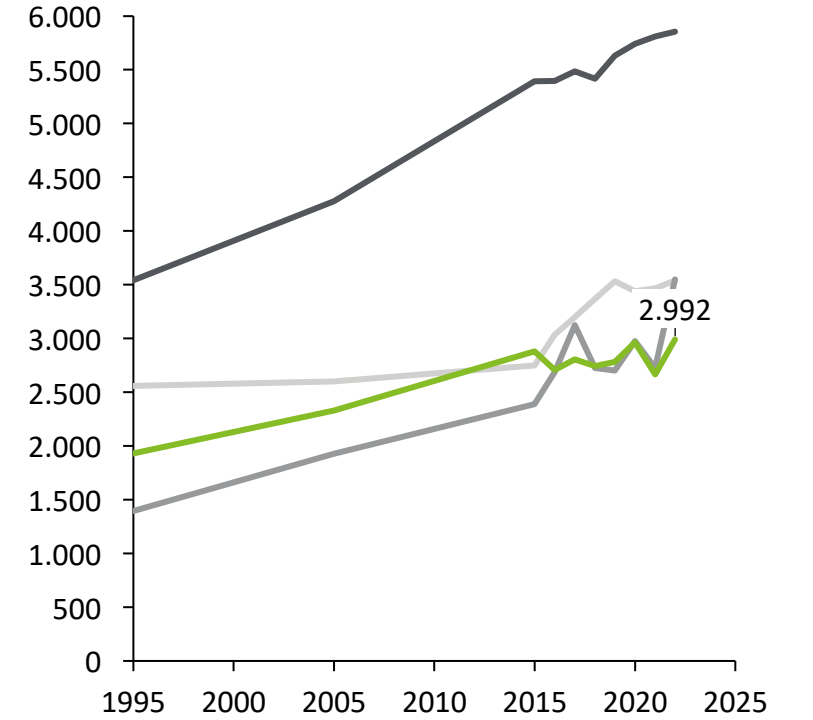
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha, 1995-2022

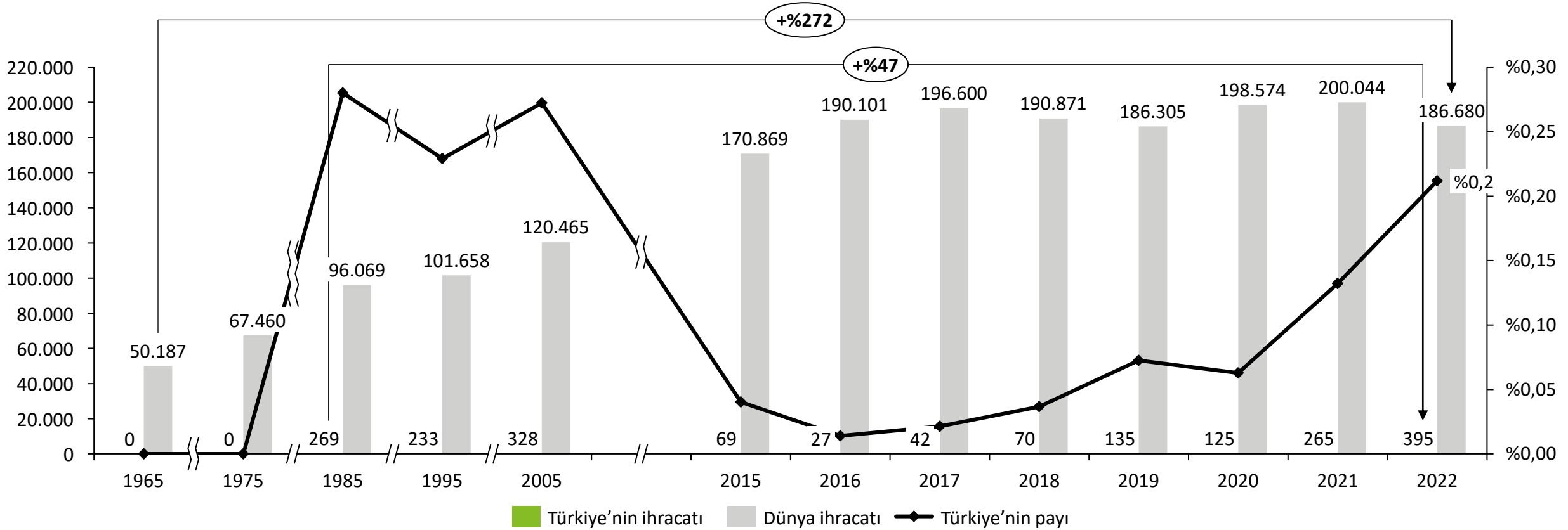
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel buğday ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Buğday ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin ihracatı dünyada ihracatı gerçekleştirilen buğday içinde oldukça küçük bir paya sahiptir.

Küresel buğday ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

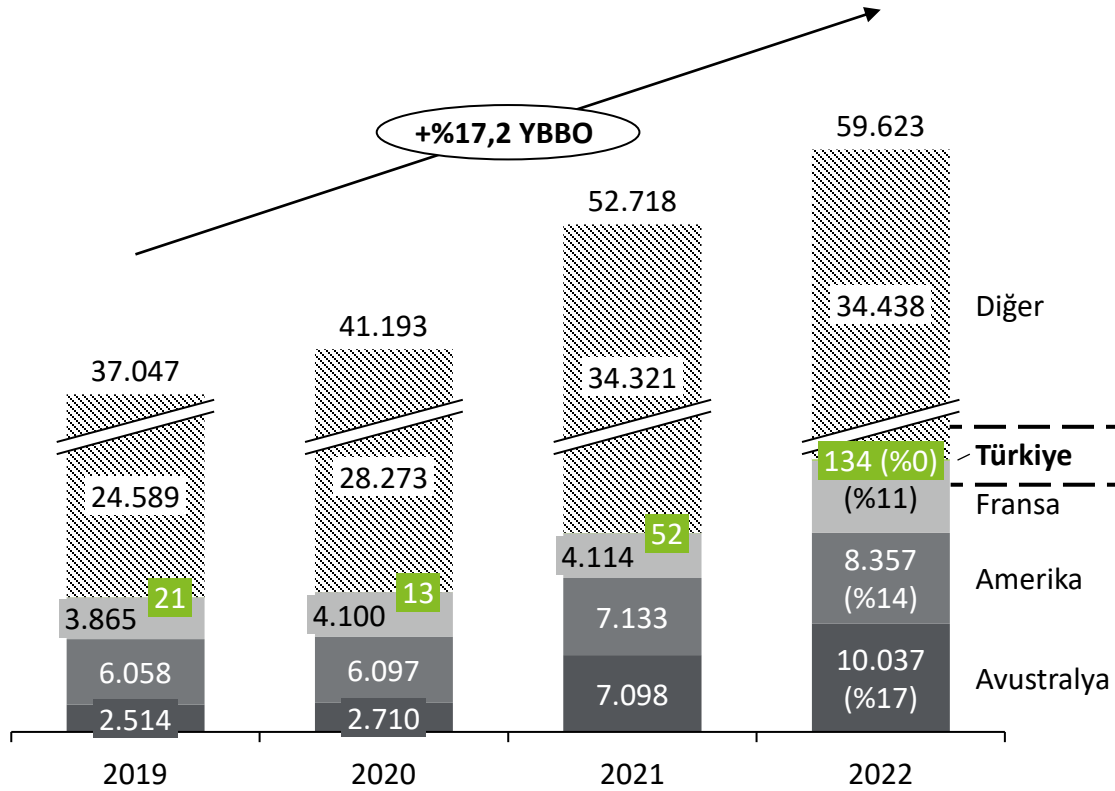
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

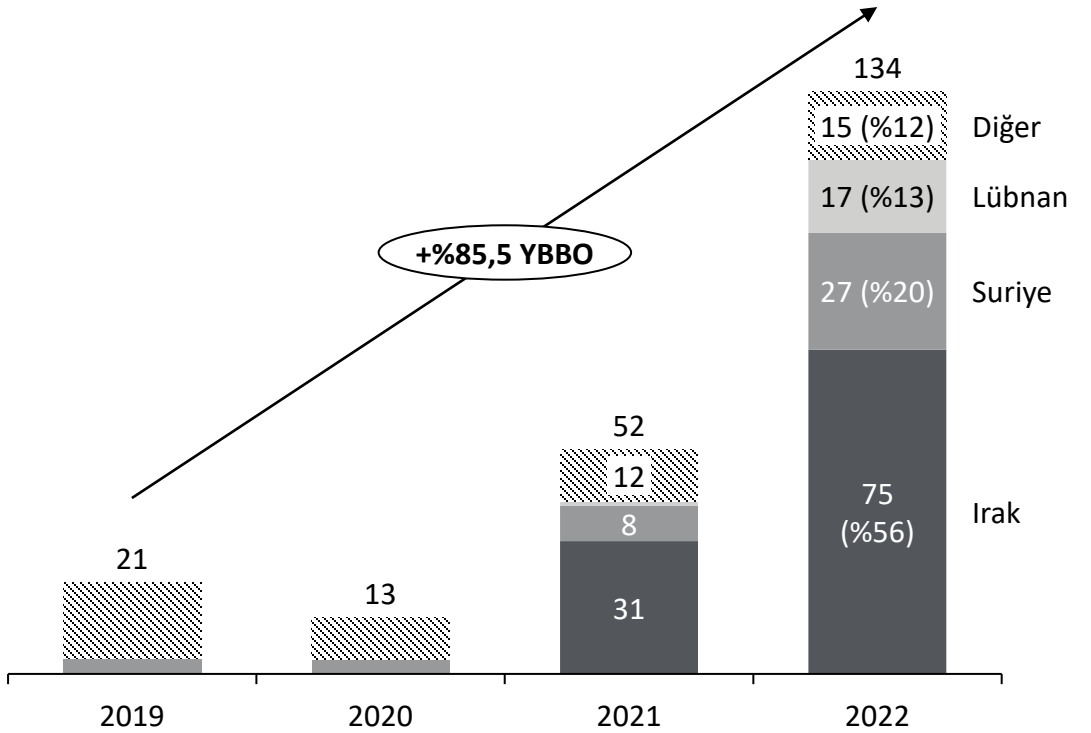
Küresel ve Türkiye boyutunda buğday ihracat değerleri

Türkiye'nin buğday ihracatı tutar açısından da küresel ihracat içerisinde düşük seviyelerdedir. Buna karşın buğday ihracat değerimiz son yıllarda özellikle Irak ve Suriye'ye yapılan buğday ihracatındaki artış ile önemli bir hız kazanmıştır.

Dünya buğday ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye buğday ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

– Buğday

◦ **Bulgur**

– Pirinç

– Mısır

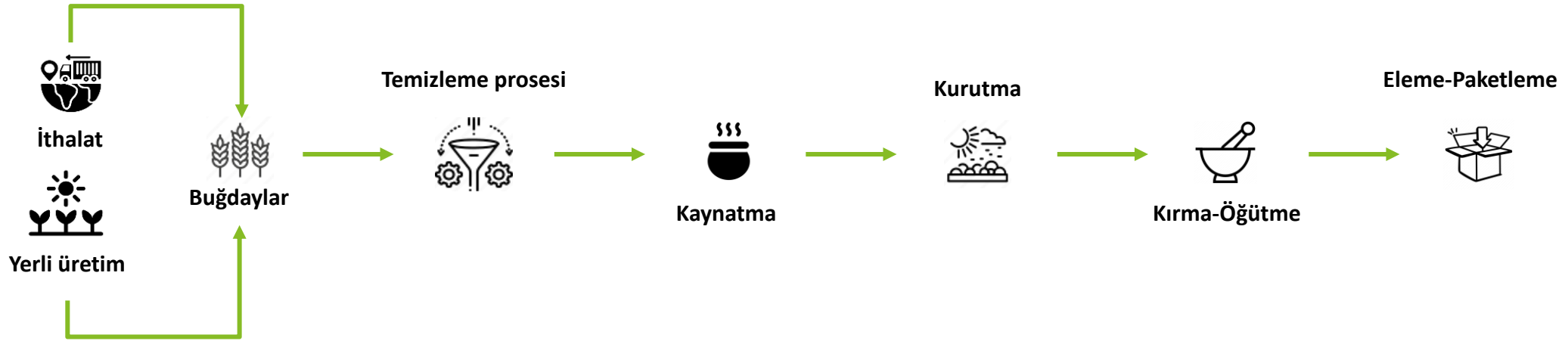
Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Türkiye ve bulgur imalatı

Türkiye Dünya'nın en büyük bulgur üreticisi ve ihracatçısıdır. Bulgur, buğdayın işlenmesi ile gerçekleşir.

Üst seviye bulgur işleme süreci

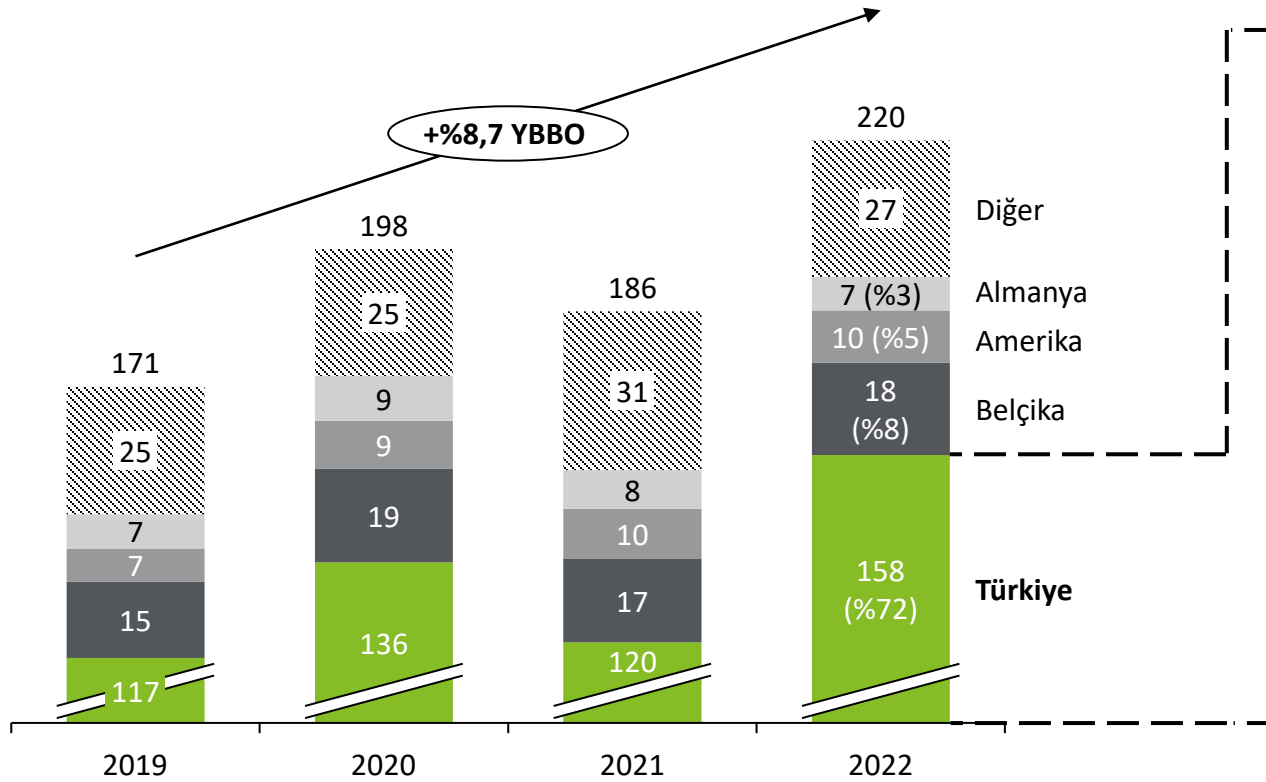

- Bulgur, buğdaydan elde edilen, yarı hazır bir gıda maddesidir. Bulgur, buğdayın kabuğu ve kepeği ayrıldıktan sonra, haşlanarak kurutulması ve ardından kırılması ve öğütülmesi ile elde edilir.
- Buğday temizlenip değirmenlerde ihtiyaca göre farklı boyutlarda öğütülür.
- Bulgur, Orta Doğu ve Akdeniz mutfağında yaygın olarak tüketilir.
- Bulgur, besin değeri yüksek, sağlıklı bir gıda maddesidir. Bulgur, protein, lif, demir ve B vitaminleri açısından zengindir.
- Türkiye, dünyanın en büyük bulgur üreticisi ve ihracatçısıdır.

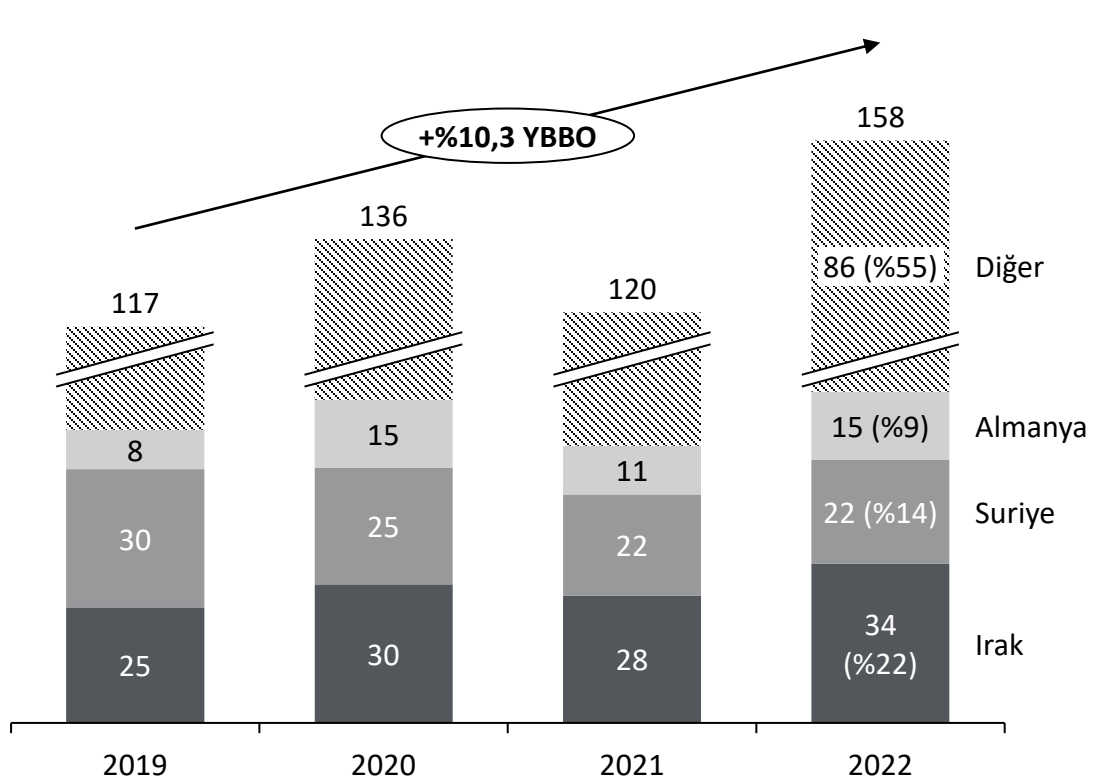
Küresel ve Türkiye boyutunda bulgur ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük bulgur ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Irak, Suriye ve Almanya'dır.

Dünya bulgur ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye bulgur ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

– Buğday

– **Pirinç**

– Mısır

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de pirinç üretim ve ticaretine genel bakış

Pirinç küresel boyutta hububatlar arasında en büyük üçüncü kategoridir.

Asya ülkeleri, pirinç tüketiminde öncü ülkeler konumundadır.

2021 çeltik ekim dönemi Türkiye’de sorunsuz geçmiştir ve TMO alım fiyatlarını hasat başlangıcında açıklamıştır.

En çok pirinç ithal eden ülke Çin’dir.

2021’de önceki yıla göre üretici fiyatı %11, tüketici fiyatı %21,5 artış göstermiştir.

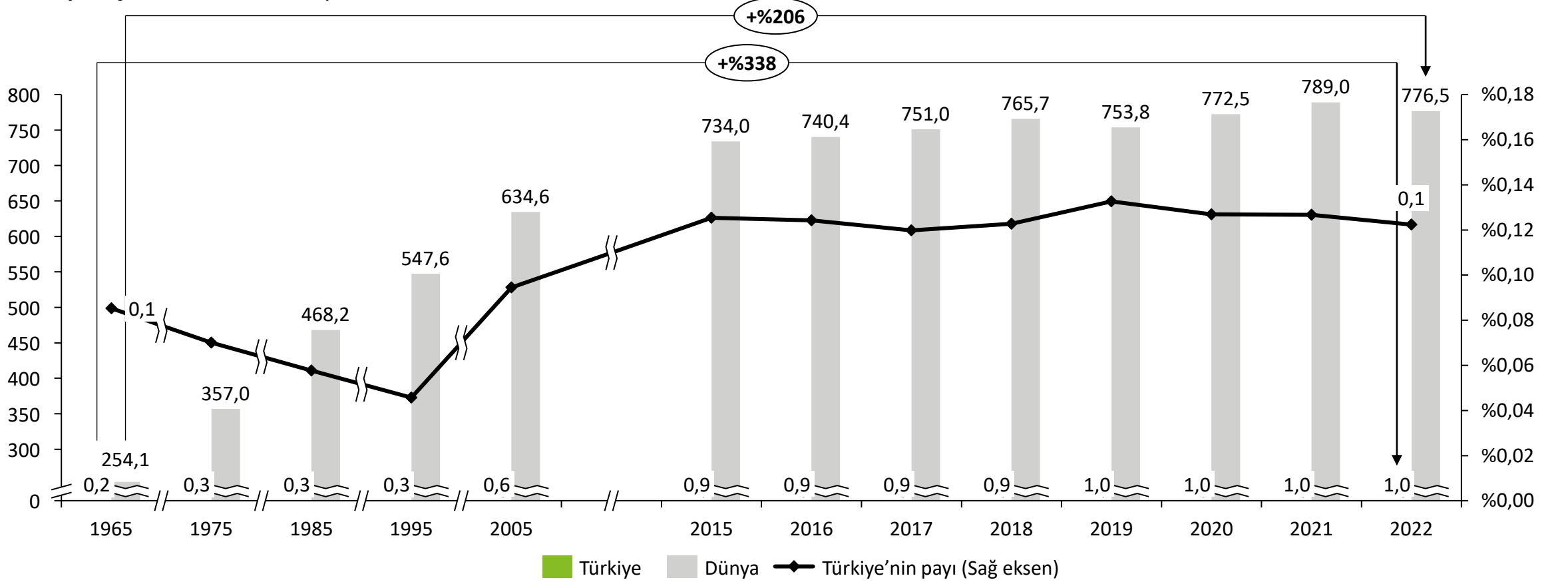
2021/2022’de küresel pirinç arzı artarak 700 milyon ton seviyesini aşmıştır.

2020/21’de 98.716 ton çeltik, 227.690 ton yarı/tam değirmenden geçirilmiş pirinç ve 8.000 ton kahverengi pirinç ithalatı; 14.158 ton yarı/tam değirmenden geçirilmiş pirinç ihracatı yapılmıştır.

Pirinç üretimi

Küresel pirinç üretimi 775 milyon ton seviyesini aşmıştır. Türkiye'nin toplam küresel üretim içindeki payı göreceli olarak düşük seviyelerdedir. Buna karşın Türkiye'nin geçmiş dönemde üretim miktarı artış hızı daha fazladır.

Küresel pirinç üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

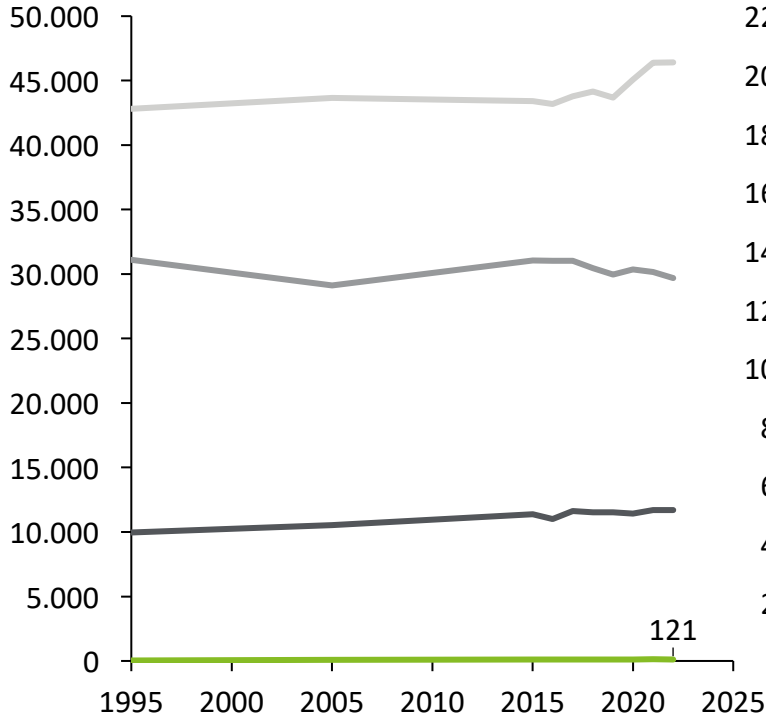
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

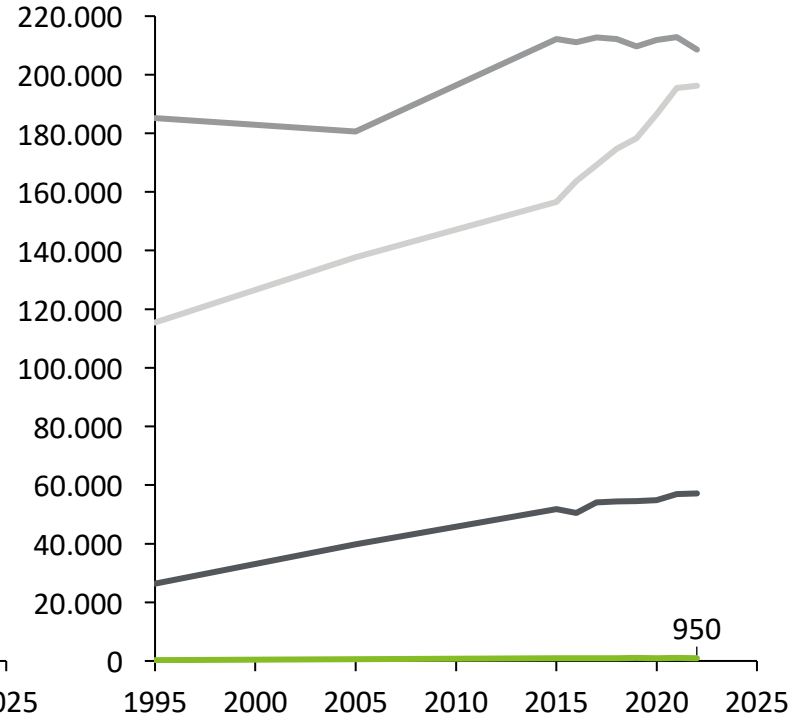
Pirinç üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Pirinç hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Hindistan, Çin ve Bangladeş'tir. Türkiye verimlilik açısından bu ülkelere göre daha iyi bir pozisyona sahiptir.

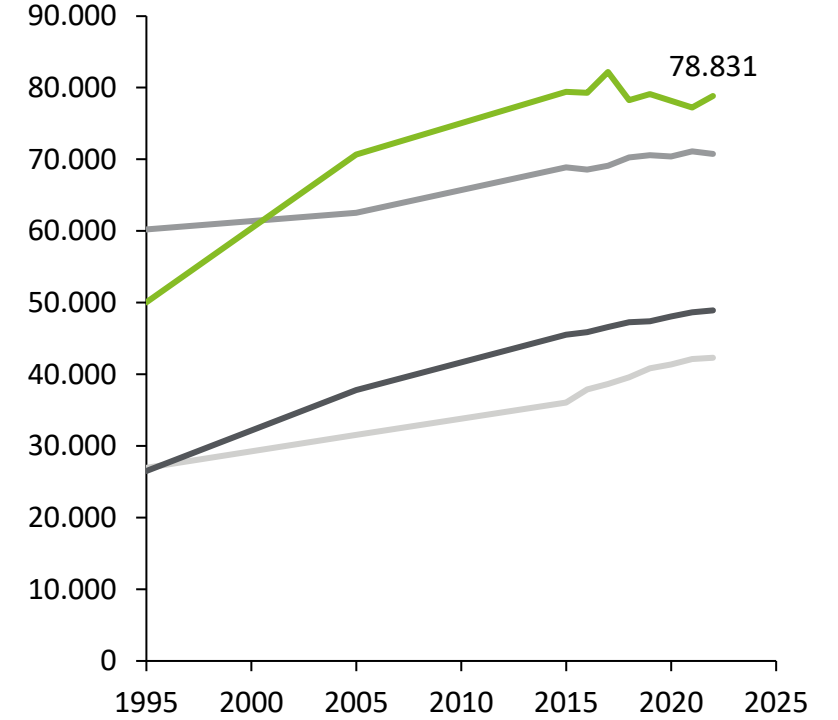
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha, 1995-2022

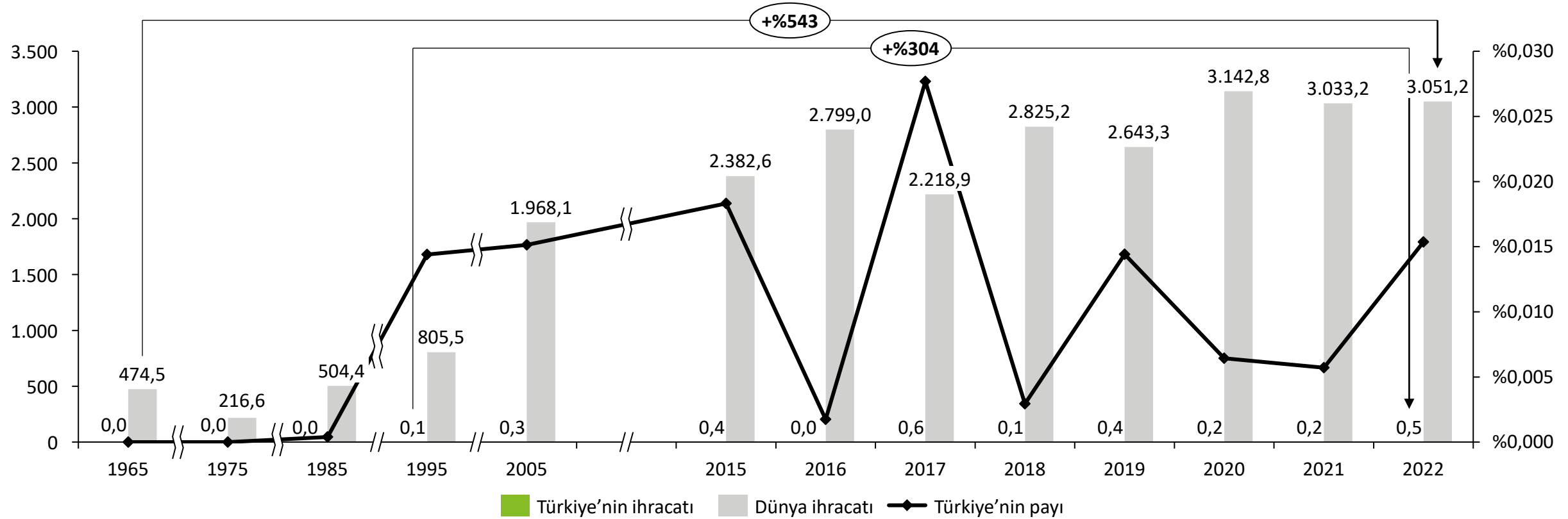
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Küresel piriç ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Piriç ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin toplam ihracatdaki payı düşük seviyelerde dalgalanmalar içermektedir.

Küresel piriç ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

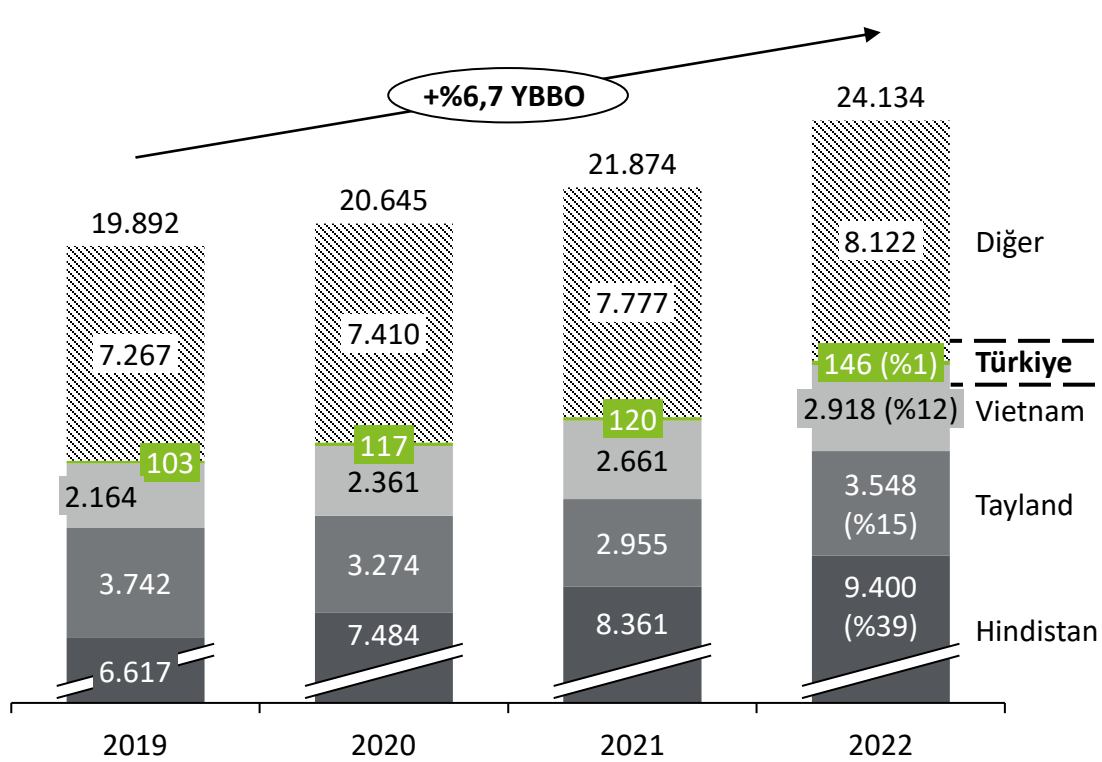
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

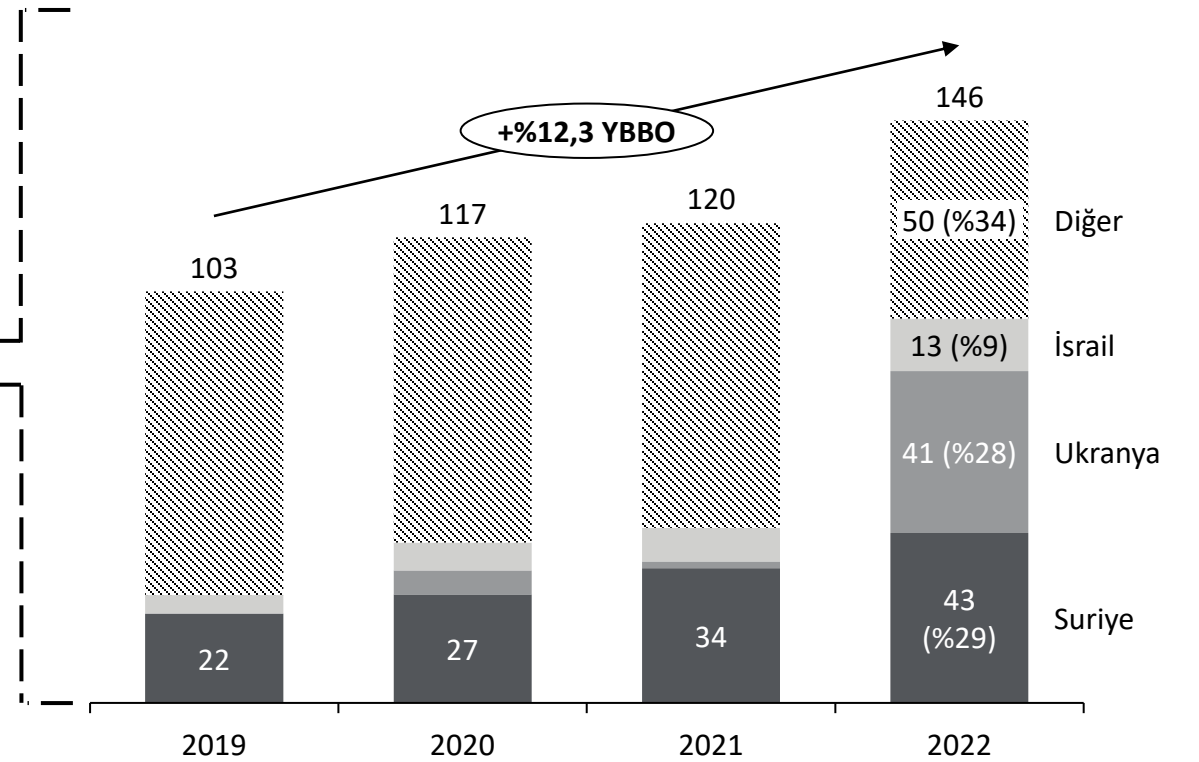
Küresel ve Türkiye boyutunda pirinç ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük on sekizinci pirinç ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Suriye, Ukranya ve İsrail'dir.

Dünya pirinç ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye pirinç ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

– Buğday

– Pirinç

– **Mısır**

Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

Dünyada ve Türkiye’de mısır üretim ve ticaretine genel bakış

Mısır küresel boyutta hububatlar arasında en büyük kategoridir.

ABD mısır kategorisinde **en büyük ihracatçı** konumunda yer alırken, **Çin en büyük ithalatçı** konumundadır.

Hem Türkiye’de hem de dünyada **mısır fiyatlarında hızlı artış** devam etmektedir.

Küresel **mısır üretimi 2021/22’de 1,2 milyar ton** seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Mısır üretiminin ve tüketiminin artarak devam etmesi beklenmektedir.

Üretimde Konya, Şanlıurfa, Adana ilk sıralarda yer aldı.

Türkiye’nin, **kendine yeterlilik seviyesi** olarak **2020/21** döneminde **%85’e yükseldi**.

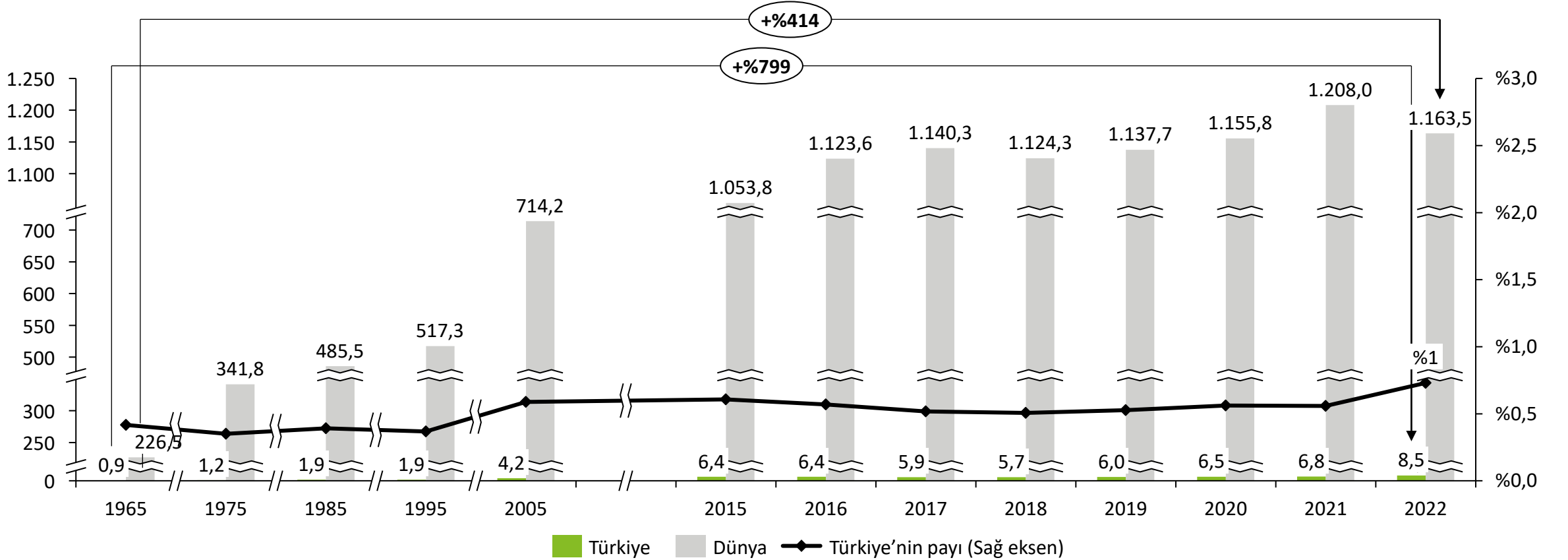
Türkiye’de **yem sanayi** mısırın **%81’ini** kullanmaktadır.

2021’de **71 TL/da tarımsal destek** verilmiştir.

Mısır üretimi

Küresel mısır üretimi 1,2 milyon ton seviyelerine yükselirken Türkiye'nin aldığı pay %1 seviyelerindedir.

Küresel mısır üretim miktarı, milyon ton, %, 1965-2022

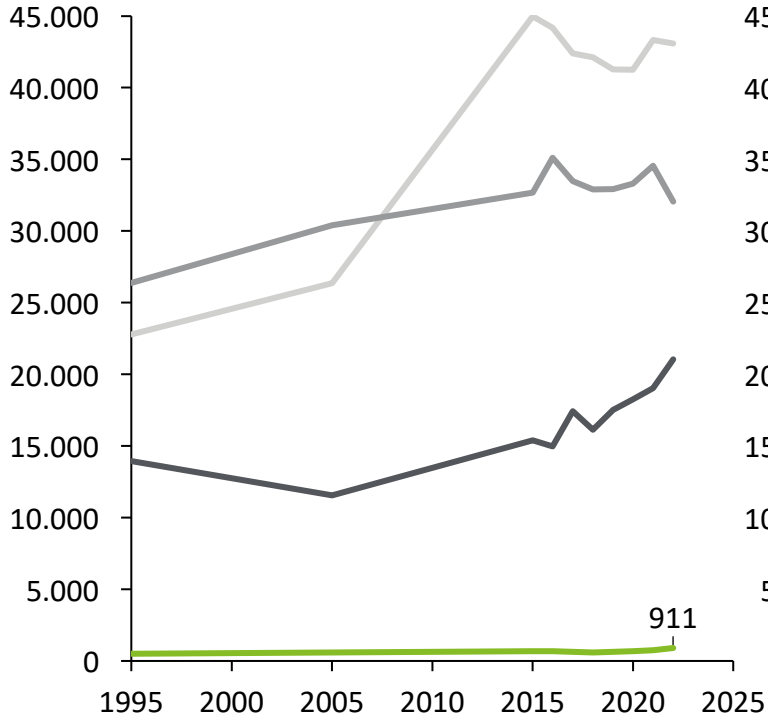
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

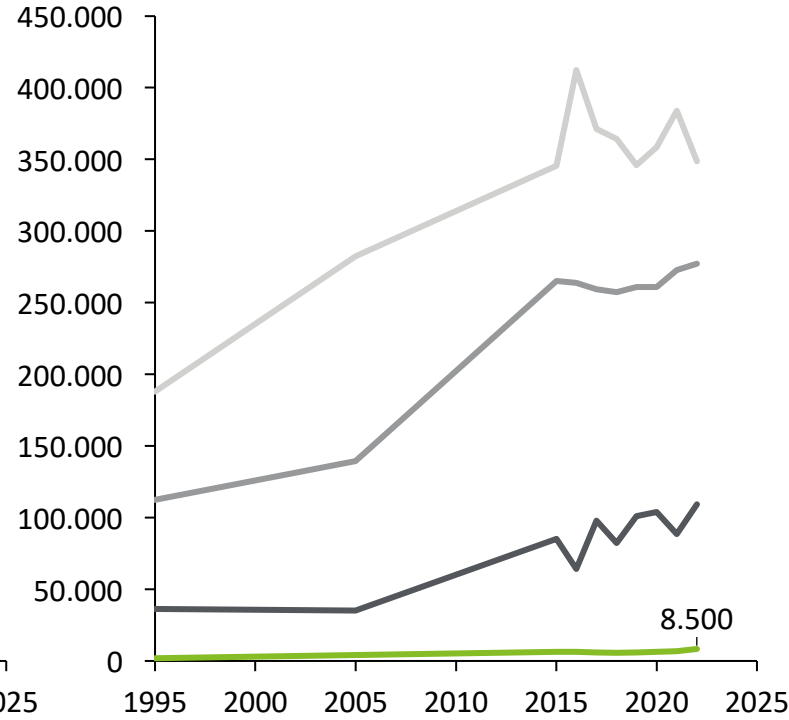
Mısır üretiminde hasat edilen alan, üretim miktarı ve verimlilik analizi

Mısır hasat edilen alan ve üretim bazında en öne çıkan ülkeler Çin, Amerika ve Brezilya'dır.

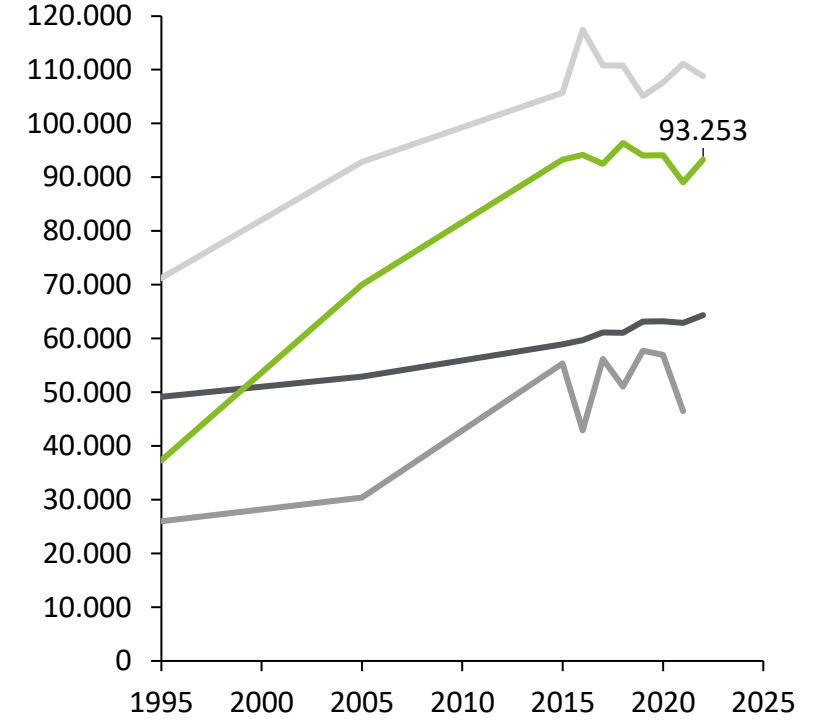
Hasat edilen alan, bin hektar, 1995-2022

Üretim miktarı, bin Ton, 1995-2022

Verimlilik, 100 g/ha, 1995-2022

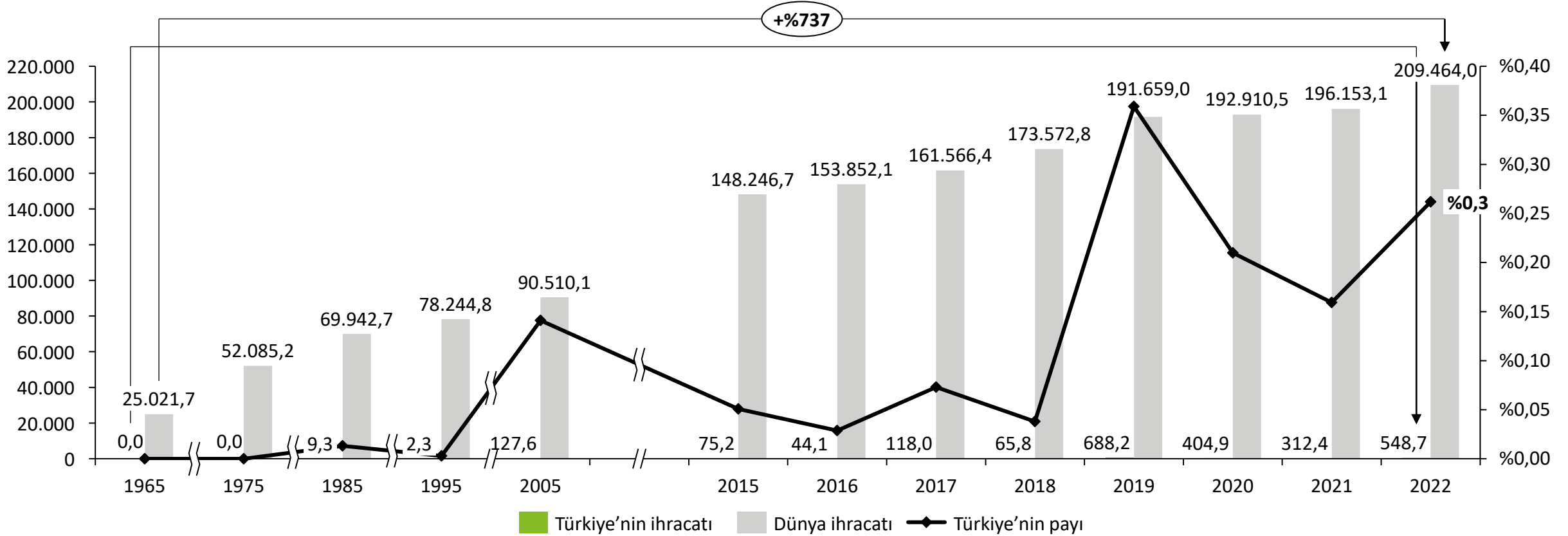

Kaynak: FAO, Deloitte analizi

Küresel mısır ihracatı ve Türkiye'nin küresel pozisyonu

Mısır ihracatı 1965-2022 yılları arasında büyürken, Türkiye'nin toplam ihracattaki payı dalgalanmalar içermektedir.

Küresel mısır ihracat değeri ve Türkiye'nin ihracat oranı, bin ton, %, 1965-2022

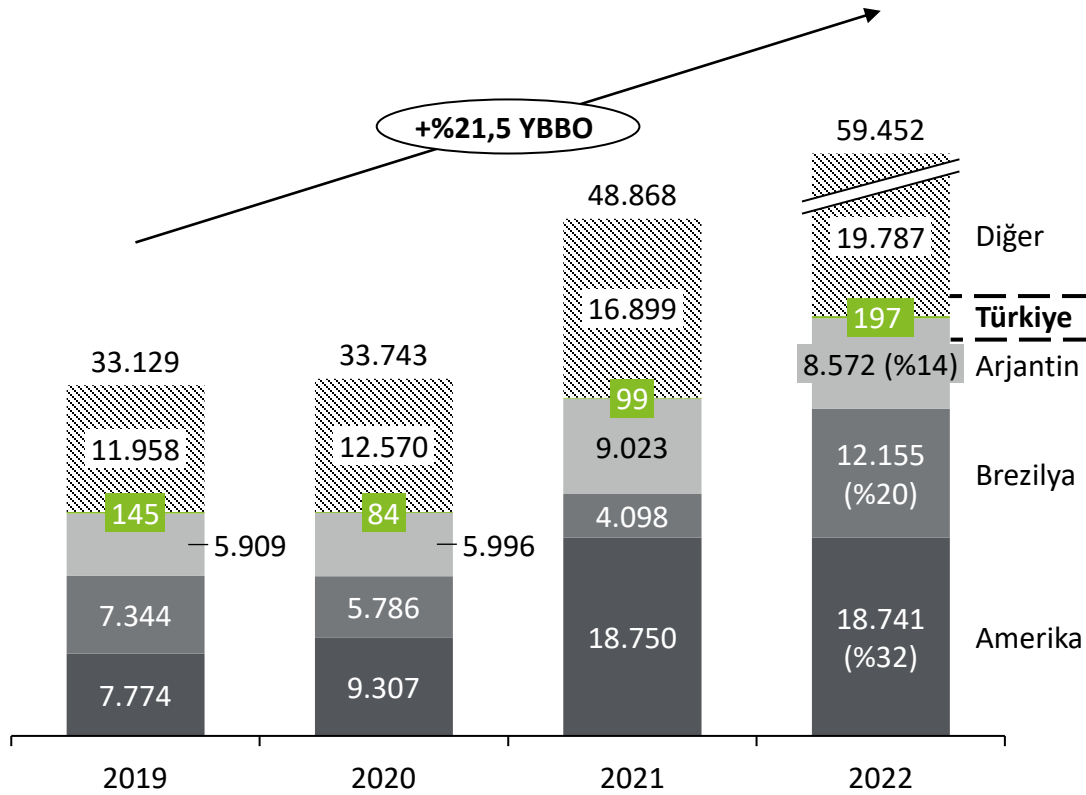
Kaynak: FAO, Deloitte analizi

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

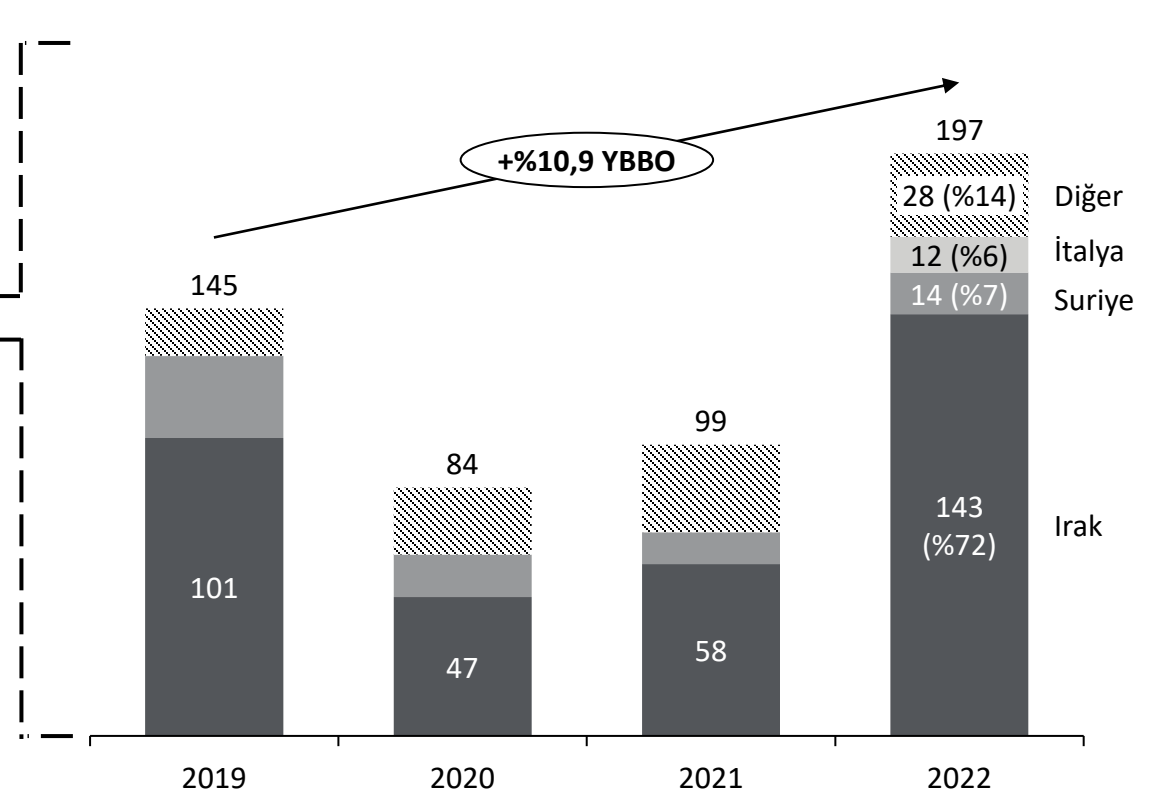
Küresel ve Türkiye boyutunda mısır ihracat değerleri

Türkiye 2022 yılında Dünya'nın en büyük 21. mısır ihracatçısıdır. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı pazarlar Irak, Suriye ve İtalya'dır.

Dünya mısır ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

Türkiye mısır ihracatı değeri, milyon \$, 2019-2022

İçindekiler

Küresel gıda ürünleri pazarı

Bakliyat ürünleri pazarı

Hububat ürünleri pazarı

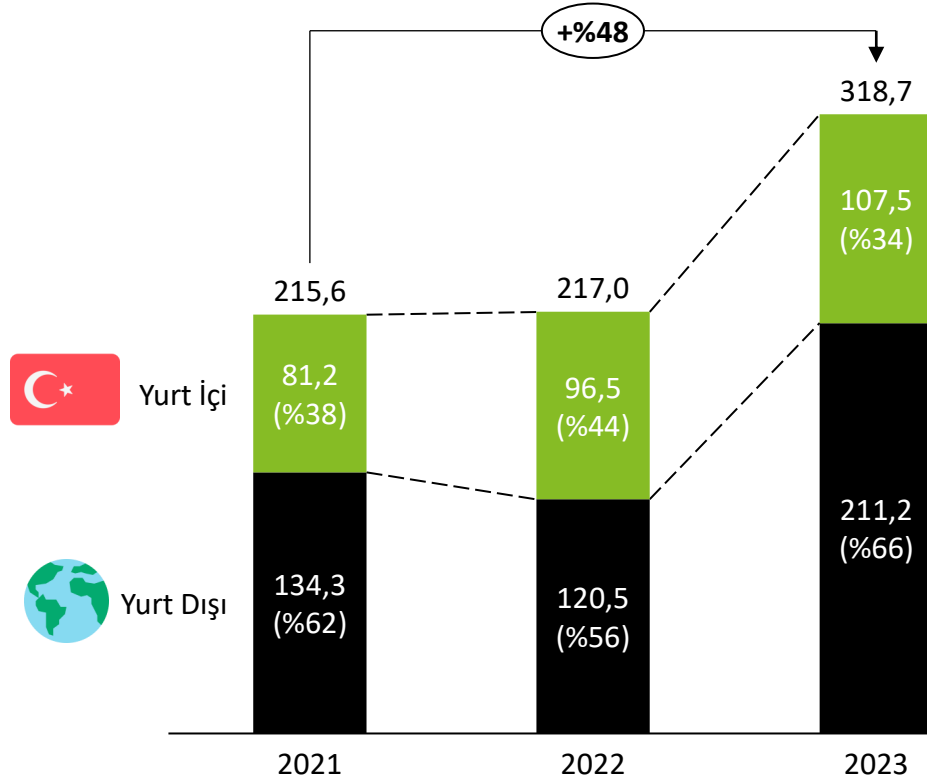
Armada Foods'un sektörel konumu ve rekabet

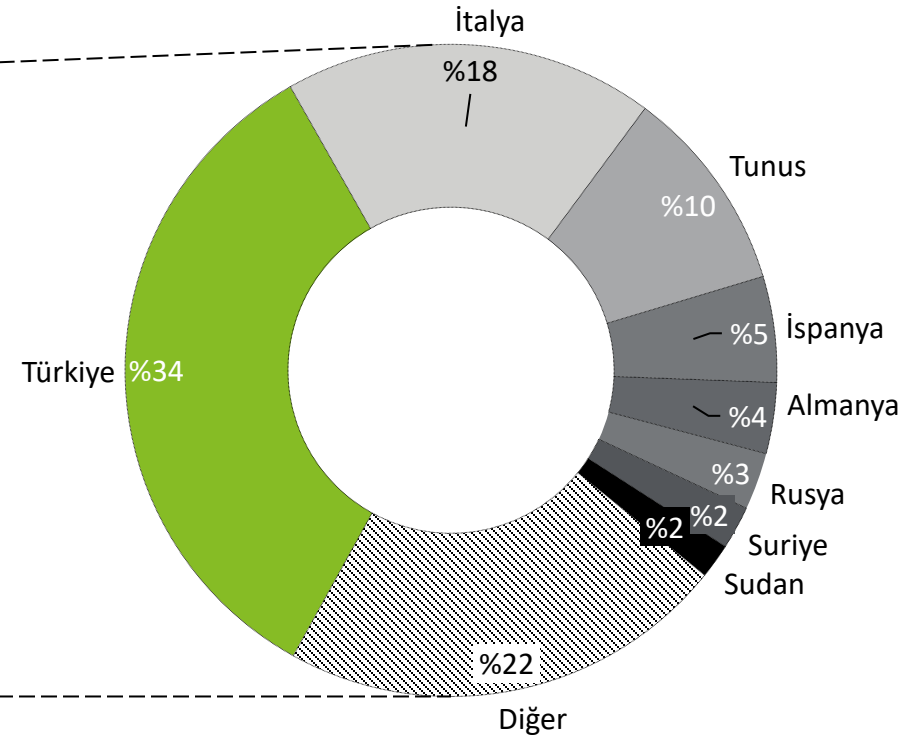
Armada Foods satışları

Armada Foods'un 2021- 2023 yılları arası net satışları ton bazında yaklaşık 1,5 katına çıkmıştır ve 2023 yılında 319 bin ton seviyesine ulaşmıştır.

Net satışlar, bin ton, 2021-2023

Satışların ülke dağılımı, %, 2023

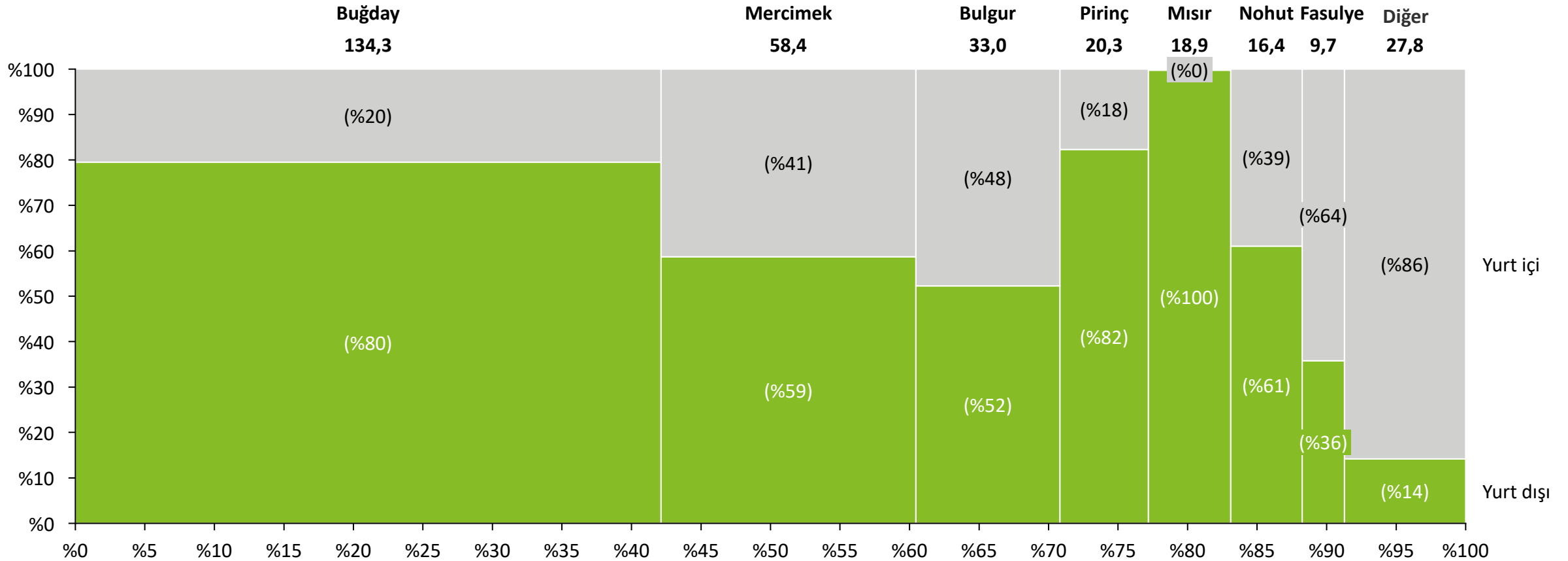
Kaynak: Armada Foods satış verisi, Deloitte analizi.

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.

Bakliyat ve hububat kategorilerinin bölgesel dağılımı

Armada Foods'un yurt dışı odağı faaliyet gösterdiği hemen her kategoride dikkat çekerken buğday, mercimek ve bulgur ürünlerinin satışların %71'inden fazlasını oluşturduğu görülmektedir.

Kategori bazlı net satış miktar oranı, bin ton, %, 2023

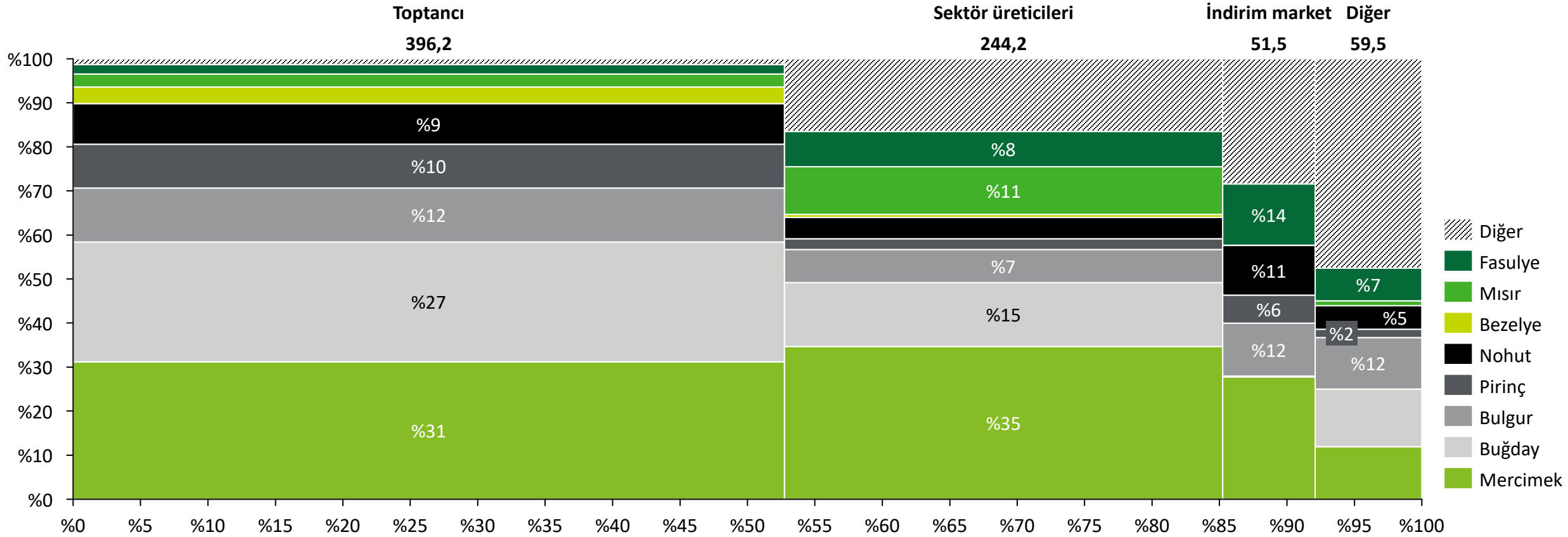

Kaynak: Armada Foods satış verisi, Deloitte analizi

Seçili bakliyat ve hububat kategorilerinin satış kanalına göre dağılımı

Armada Foods'un 3 yıllık toplam satışları değerlendirildiğinde en önemli satış kanalının toptancı ve sektör üreticileri olduğu görülmektedir. B2C alanında ise halihazırda indirim marketler öne çıkmaktadır.

Satış kanalına göre ürün kategorilerinin net satış miktarları, bin ton, %, 2021-2023 toplam

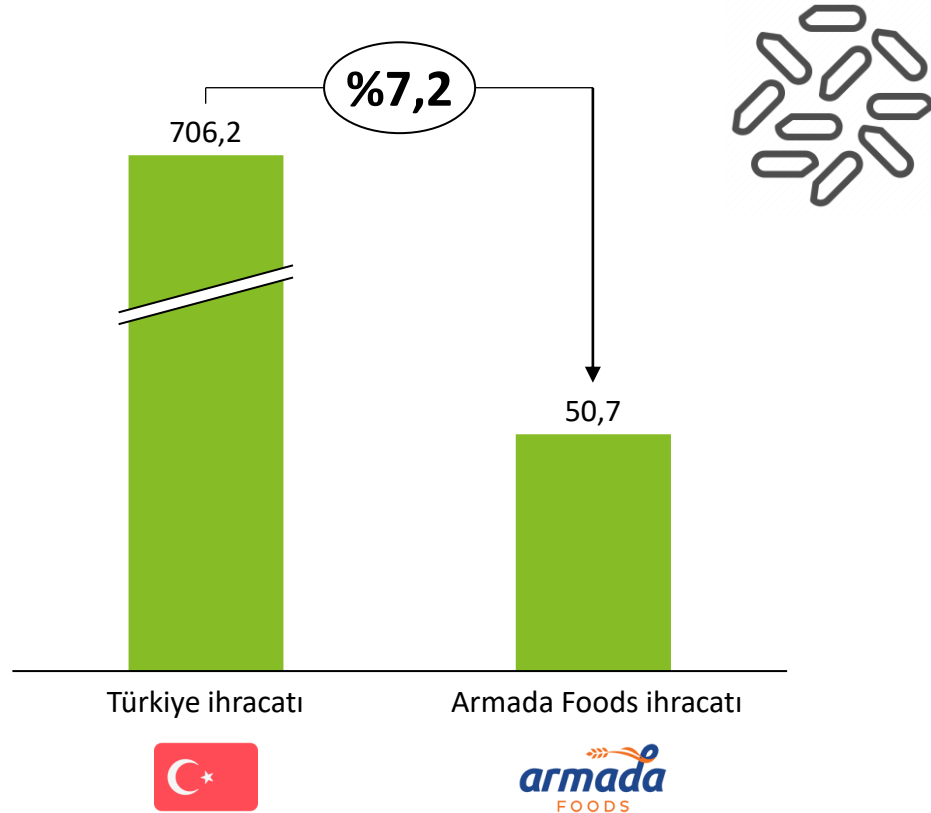

Kaynak: Armada Foods satış verisi, Deloitte analizi

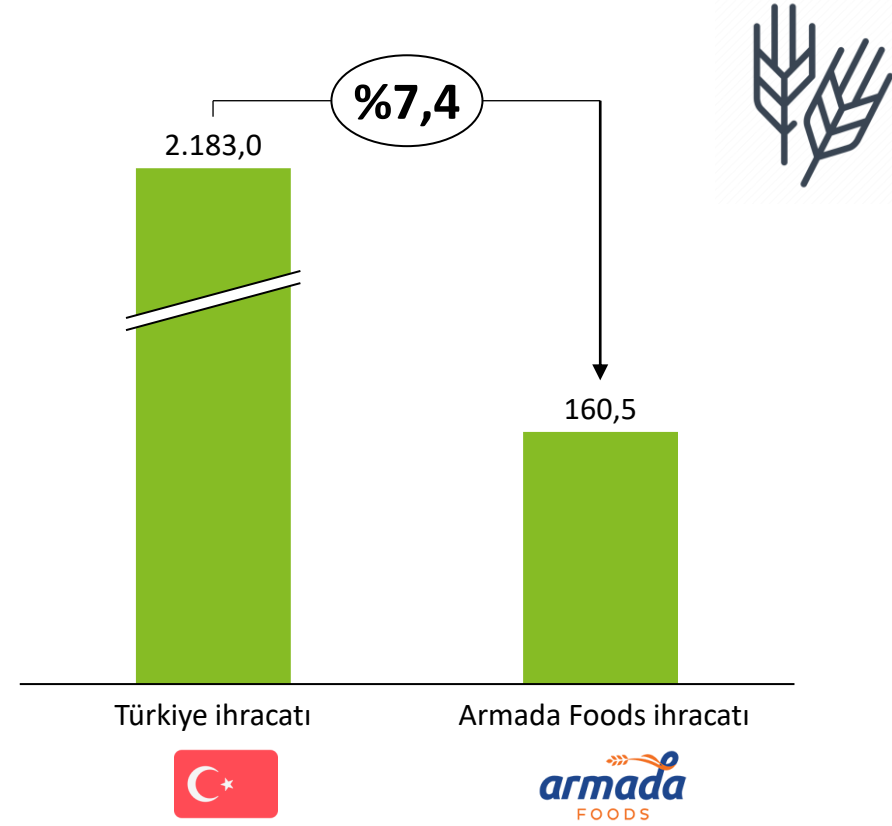
Armada Foods'un sektördeki konumu

Armada Foods 2023 yılı itibariyle seçili bakliyat ürünlerinde Türkiye'nin toplam ihracatının %7,2'sini, hububat ürünlerinde ise toplam ihracatın %7,4'ünü gerçekleştirmiştir.

Türkiye ve Armada Foods bakliyat* ihracatı, bin ton, 2023

Türkiye ve Armada Foods hububat* ihracatı, bin ton, 2023

*Bakliyat kategorisi mercimek, nohut, fasulye ve bezelye ürünlerini içermektedir. Hububat kategorisi ise buğday, bulgur, pirinç ve mısır ürünlerini içermektedir.
Kaynak: Armada Foods satış verisi, Deloitte analizi, UN Comtrade, TÜİK

Seçili bakliyat ve hububat sektörü oyuncularının seçili finansal göstergeleri

Armada Foods 2023 yıl sonu itibariyle 255 milyon dolar ciro ve %12'lik FAVÖK marjına ulaşmıştır.

Ciro

Brüt kar

FAVÖK

FAVÖK marjı

Net gelir

Toplam borç

Şirket değeri

Şirket değeri/FAVÖK

Aralık 23'

\$93.935 milyon

\$7.513 milyon

\$4.987 milyon

%5,3

\$3.483 milyon

\$9.596 milyon

\$40.904 milyon

8,4X

Mayıs 23'

\$20.094 milyon

\$6.553 milyon

\$3.694 milyon

%18,4

\$2.594 milyon

\$12.282 milyon

\$49.956 milyon

11,8X

Mayıs 23'

\$12.277 milyon

\$3.266 milyon

\$2.254 milyon

%18,4

\$686 milyon

\$9.273 milyon

\$23.268 milyon

8,8X

Aralık 23'

\$2.062 milyon

\$458 milyon

\$310 milyon

%15,1

\$(66) milyon

\$2.118 milyon

\$2.952 milyon

8,8X

Aralık 22'

\$625 milyon

\$85 milyon

\$70 milyon

%11,1

\$53 milyon

\$394 milyon

\$925 milyon

11,7X

Aralık 23'

\$195 milyon

\$12 milyon

\$(5) milyon

%(2,6)

\$(3) milyon

\$104 milyon

\$214 milyon

-

Aralık 23'

\$255 milyon

\$35 milyon

\$31 milyon

%12,1

\$8 milyon

\$71 milyon

-

-

Not: Finansal değerler açıklanan son mali yıla göre paylaşılmıştır.

* Belirtilen veriler TFRS standartlarına göre hazırlanmıştır. 2023 ortalama dolar kuru 23,7; yıl sonu kur ise 29,4 alınmıştır.

Kaynak: S&P Capital IQ, TCMB

Seçili bakliyat ve hububat sektörü oyuncularına genel bakış

Armada Foods, mevcut çalışan sayısı, ihracat noktası, üretim kapasitesi ve depolama alanı ile bakliyat ve hububat sektörünün önde gelen oyuncuları arasında yer almaktadır.

	 Çalışan sayısı	 İhracat ülke noktası	 Üretim kapasitesi* (Ton, yıllık)	 Üretim tesisi sayısı	 Kapalı alan (m ²)	 Ürünler
Rakip 1	590	100	1,00 milyon	2	85.465	Bakliyat, hububat, tahıl, kinoa, süper gıdalar, kurutulmuş gıda ve organik gıda
Rakip 2	1.000	85	1,15 milyon	4	50.000	Bulgur, mercimek, pirinç, fasulye, nohut, bakla, barbunya, bezelye, börülce, buğday, mısır
Rakip 3	600	100	1,45 milyon	-	175.000	Pirinç, bakliyat, bulgur, organik gıda, süper gıdalar
Rakip 4	900	85	1,50 milyon	-	-	Fasulye, barbunya, bulgur, nohut, mercimek
	422	90	1,01 milyon**	3	59.911**	Mercimek, nohut, barbunya, börülce, popcorn, fasulye, bezelye, buğday, kinoa, karabuğday, çiya, bulgur, pirinç, mısır, organik gıda, bakliyat unu, süper gıdalar, fonksiyonel unlar

* Üretim kapasiteleri gösterilirken şirket internet sitelerinde paylaşılan bilgiler aynı bazın korunması adına yıla göre çekilmiştir. Paylaşılan veriler içerisinde ürün işleme kapasitesi de bulunmaktadır.

**Armada Foods'un rapor tarihi itibarıyla mevcut olan 2 üretim ve depolama tesisine ek olarak yatırım sürecinde olan 3. üretim ve depolama tesis kapasiteleri eklenince toplam üretim kapasitesi 2,77 milyon ton/yıl, kapalı alanı ise 108.091 metre kare olacaktır.

Kaynak: Şirket internet siteleri, Armada Foods, TSKB, KAP

Not: "-" güncel bilgi bulunmadığını ifade etmektedir.

Deloitte; Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”) şirketini, uluslararası üye firma ağındaki şirketlerden ve ilişkili tüzel kişiliklerden (birlikte "Deloitte kuruluşu") bir veya birden fazlasını ifade etmektedir. DTTL ("Deloitte Global" olarak da anılmaktadır) ve üye firmalarının her biri ayrı ve bağımsız birer tüzel kişiliktir ve üçüncü taraflara karşı birbirlerini yükümlü kılamaz veya bağlayamazlar. DTTL ve her bir DTTL üye firması ve ilgili tüzel kişilik sadece kendi eylem ve ihmallerinden sorumludur, birbirlerinin eylem ve ihmallerinden sorumlu tutulamazlar. DTTL müşterilere hizmet sunmamaktadır. Daha fazla bilgi almak için www.deloitte.com/about adresini ziyaret ediniz.

Deloitte, Fortune Global 500®'ün yaklaşık %90'ına ve binlerce özel şirkete denetim, vergi, danışmanlık, finansal danışmanlık ve risk danışmanlığı hizmetleri sağlayan dünyanın önde gelen profesyonel hizmetler firmalarından birisidir. Profesyonellerimiz, sermaye piyasalarına olan kamu güvenini pekiştirmeye yardımcı olan, müşterilerin dönüşüm ve gelişimlerine sağlayan, daha güçlü bir ekonomiye, daha adil bir topluma ve sürdürülebilir bir dünyaya giden yolda öncülük eden ölçülebilir ve kalıcı çözümler sunar. 175 yılı aşkın bir geçmişe sahip olan Deloitte, 150'den fazla ülke ve bölgeyi kapsamaktadır. Deloitte'un yaklaşık 415,000 kişilik uzman kadrosunun iz bırakan bir etkiyi nasıl yarattığı konusunda daha fazla bilgi almak için www.deloitte.com adresini ziyaret ediniz.

Bu belgede yer alan bilgiler sadece genel bilgilendirme amaçlıdır ve Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), onun üye firmaları veya ilişkili kuruluşları (birlikte, “Deloitte kuruluşu”) tarafından profesyonel bağlamda herhangi bir tavsiye veya hizmet sunmayı amaçlamamaktadır. Şirketinizi ya da mali durumunuzu etkileyecek herhangi bir karar ya da aksiyon almadan, yetkili bir profesyonel uzmana danışın. Bu belgedeki bilgilerin doğruluğu veya eksiksizliği konusunda hiçbir beyan, garanti veya taahhüt (açık veya zımni) verilmemektedir ve DTTL, üye firmaları, ilgili kuruluşları, çalışanları veya temsilcilerinden hiçbiri, bu belgeye itibar eden herhangi bir kişiyle bağlantılı doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkabilecek zarar veya ziyandan sorumlu veya yükümlü olmayacaktır. DTTL ve üye firmalarının her biri ve bunların ilgili kuruluşları yasal olarak ayrı ve bağımsız kuruluşlardır.

© 2024. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.